

Jiyan

exjmar/Aufgabe: 30

Meh/Monat: Sibât-Februar 2003

Biha/Preis: 3£

Bu sayıdan başlıklar

- ♀ Neler yapıp?
- ♀ Xemgînê û Mîzgînê
- ♀ Göçe zorlanan Kürt kadınının...
- ♀ Adım adım işgale doğru
- ♀ Türki und die EU ...
- ♀ Açtım ağzımı kapama kulağın
- ♀ Röportaj
- ♀ Entegrasyon ve tolerans
- ♀ Halepçe..
- ♀ Rewşa Jinên Kurd li Swêdê
- ♀ Rosa Luxemburg
- ♀ Seçimler oldu da bitti...
- ♀ Depresyon
- ♀ Yusuf, Zeliha, Reneta ve
- ♀ Okurdan

Dewleta Tirk, destê xwe bikêşîne ji Kurdistana Başûr!

Nein, zum Krieg!!!!

Türkiye G. Kürdistan' dan elni çek!

No to War!!!!

Nein, zum Krieg!!!!

No to War!!!!

Na, ji bo Şer!!!!

Savaşa Hayır!!!!

Dokumentationszeitschrift des Frauenverbandes
KOMJIN
Kürt Kadın Bürosu Yayın Organı

Jiyan

İÇİNDEKİLER

Jiyan
Buroya Jinên Kurd

Redaksiyon:
Zübeyde, Senem
Necla, Belgin

Navnişan:
Alte Feuerwache
Gathe 6
42107 Wuppertal

Tel-Fax:
0202-2831749

E-Mail:
jiyankurd@yahoo.de

Konto Nr:
Stadtsparkasse
9269820
BLZ: 300 500 00

Mercên abonetiye:
Ji bo saleki: 15 £

Sizlerle birlikte olmadığımız sürede neler yaptık? Haber Merkezi.....	4-6
Xemgînî û Mizgînî Dîya Azad.....	7-9
Göçe zorlanmış Kürt kadınının politik kimliği Rojda'nın Kaleminden.....	10-13
Adım adım işgale doğru Belgin.....	14
Türkei und EU Zwei unterschiedliche Welten Yasemin Kutluktemur.....	15-16
Sevdam Yüksel Çiçek-Güler.....	16
Açtım ağzımı, kapama kulağımı Necla Morsünbül.....	17-19
Şiir Sümbül.....	19
Röportaj Sinemê Heci Ismail.....	20-25
Seçimler oldu da bitti maşallah Belgin	26-27
Halepçe, o günden bugüne belleklerde kalan Z. Rewşen.....	28-29
Entegrasyon ve tolerans başlıklı toplantı ve düşündükleri Zerin.....	30
Rewşa Jinên Kurd li Swêdê Sevgi Yıldız.....	31
Depresyon Senem Çamlıbel	32
Eine Frau in der Weltgeschichte, Rosa Luxemburg Yasemin Kutluktemur.....	33-34
Yusuf, Zeliha, Renata ve Çocuklar Sevda Berçile.....	35-38
Okurdan Oya Göz.....	39

Redaksiyon dan

Değerli Okuyucular,

Uzun bir aradan sonra, yeni sayımızla tekrar sizlerle. Merhaba!
Bir çoğunuz tarafından bilindiği üzere, 10 yıl süreyle ara vermeden her üç ayda bir çıkardığımız JIYAN dergisinin yayınına, yaklaşık üç yıl önce ara vermiştik. Bundan amaç, İstanbul'da JIYAN KADIN KÜLTÜR EVİ'nin çıkarmış olduğu JIN û JIYAN dergisiyle ortak bir dergi çıkarmaktı. Ancak derginin kapatılması, Dergi Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü'nün gözetimine alınmaları ve milyarlarca aşan para cezalarına çarptırılmaları nedeniyle, bu yayınıma da bir buçuk yıldan beri ara vermek zorunda kaldık. Geline nokta, Türkiye'de ortak bir derginin çıkarılmasında yüzyüze kaldığımız engelleri değerlendirdik ve yeniden burada -Almanya'da- bir dergi çıkartmaya ve sizlerle kopan diyalogumuzu geliştirmeye karar verdik. Bu konudaki çabalarımızı ve karşılaştığımız engelleri, dergimizin bu sayısında detaylıca okuyacaksınız. Ayrıca, aradan geçen bu süre zarfında yasal engellemeler nedeniyle, JIN û JIYAN aracılığıyla okuyucularımıza ilemediğimiz etkinliklerin bir özetini de bulacaksınız.

Değerli okuyucular,

Son sayımızdan bu yana geçen 3 yıllık süre içerisinde, dünyada ve ülkemizde önemli gelişmeler yaşandı. Ama, kadınlar açısından bu süreç pek de verimli geçmedi. Kürt kadınları cephesinde ise, olumlu bir gelişme olmadığı gibi, yıllardan beri süren kirli savaşın olumsuzluklarını; kadınlarımızı intaharlara sürüklediği, ha keza büyük umutlarla mücadele saflarına katılıp, ancak teslimiyetçiliğin yarattığı düş kırıklıklarının yol açtığı bunalımlara giren onlarca kadının dramının yaşandığı, yine gözetim ve tutuklamaların vuku bulduğu bir zaman dilimi oldu.

Ülke bazında bakıldığında, olumlu bir kaç gelişme olduysa da, baskıcı uygulamalar yine süregeldi. Kürtçe ve ulusal içerikli yayınlar bu sürede de toplatıldı, kimi tamamen kapatıldı ve çalışanları üzerindeki baskılar, gözetim ve tutuklamalarla arttırıldı. Kürt halkını ve insan haklarını savunan partiler kapatılmaya çalışıldı. Anadilde eğitim hakkı için yetkili kurumlara başvuran binlerce öğrenci gözetimine alındı, bir çoğu tutuklandı.

Ekonomik bazda ülke, tarihinin en büyük çöküntüsünü yaşadı.

Yine demokratik sistemden yoksun bir seçim süreci yaşandı.

Dünya genelinde de, savaşlara neden gösterilen bir dizi gelişme oldu, felaketler yaşandı.

Geride bıraktığımız bu sürede olumsuzlukların yanında, elbet olumlu gelişmelere de tanık olundu.

Yıllardan beri Kürdistan'da süren silahlı çatışmaların hafiflemesiyle halkın biraz olsun rahat nefes alması, OHAL'in kaldırılması, AB'ye girebilmek amacıyla 'Uyum Yasası' adı altında Anayasa'da değişikliklere gidilmesi -eksiklikleriyle de olsa- ve AB'ye girme çabaları, gerek ülkede ve gerekse Avrupa'da Kürt ulusal hareketleri arasında oluşan birlikler ve bu yöndeki gelişmeler vb. çabalar, istenen boyutlarda olmasa da, önemli gelişmelerdir.

Günümüzde dünyadaki gelişmeler, devletlerin baskıcı yapılarında ve politikalarında değişime gitmelerini zorunlu kılmaktadır. Türkiye de, özellikle bu AB sürecinde yapısal değişikliklere ve Kürt halkının taleplerine eğilmek zorundadır.

Biz Kürt kadınları da, bu bilinçle demokrasi ve barışın sağlanması için, bugüne değin verdiğimiz mücadele ve desteği, bugünden sonra da sürdürmeye kararlıyız. Dergimiz aracılığıyla da, sizlere ulaşmaya ve düşüncelerinizi almaya devam edeceğiz.

Değişik konuların yer aldığı bu sayımızı ilgiyle okuyacağınız umuduyla, bir kez daha MERHABA diyoruz.

Sizlerle birlikte olmadığımız sürede neler yaptık?

Uzun bir aradan sonra MERHABA!

Sizlerle JIYAN aracılığıyla en son, 2000 Mart'ında buluşmuştuk. Son sayımızda, içinde bulunduğumuz sürecin, barış ve demokrasi güçlerinin birliğine duyduğu gereksinimi önemle vurgulamış, bu inançla da bir kadın örgütü olarak, Kürt kadınının hiç değilse yayın alanında, sesinin daha fazla duyulmasını sağlamak amacıyla, JIN û JIYAN'la gücümüzü birleştirip, Kürt kadınının ortak sesi olmaya karar verdiğimizizi belirtmiştik. Öyle de oldu. Bir yandan ülkedeki bayan arkadaşların seslerini, Avrupa'daki kitleye duyurabilmek, öte yandan Avrupa'da yaşayan biz kadınların sesini, ülkedeki kitleye ulaştırabilmek için, ortak bir dergide buluşmanın doğru olacağını düşündük. Ayrıca maddi sıkıntımızı da, bu yolla daha aza indirgeyebileceğimizi umuyorduk.

Bu düşünceyle, İstanbul'da JIYAN KADIN KÜLTÜR E-VI'nin çıkarmış olduğu "JIN û JIYAN" dergisini 8. sayısından itibaren, ortak çıkarmaya başladık. Çeşitli baskı ve zorluklarla, 13. sayıya kadar dergi yayınlandı.

Okuyucularımızın büyük bir kesimi bu süre zarfında, karşılaştığımız güçlükler konusunda bilgilendirilseyse de, yaşananları ve kendimizi detaylıca anlatamadık. Hele bizim etkinliklerimizden ise, hiç söz edemedik.

Herşeyden evvel, JIN û JIYAN'ın Türkiye koşullarında çıkarılmış ve basılmış olması, bizim KOMJIN olarak orada kendimizi ifade etmemize büyük bir engeldi.

Daha ikinci ortak sayımızda, yurtdışından gönderilen bir yazı nedeniyle dergi toplatıldı. Daha sonraki sayılarda, oradaki arkadaşları zor durumda bırakmayacak şekilde yazı ve kavramları, özenle seçerek göndermeye çalış-

tık. Bir başka deyimle, KOMJIN olarak yaptığımız etkinlikler ve eylemleri, haber şeklinde dahi vermektan kaçınarak, kendimizi ifade etmektan yoksun kaldık. Buna rağmen, her sayıda ayrı ayrı sorunlar yaşandı. Biz bu sayımızla yaşanan sorunları, sizlere iletmeyi önemli bulduğumuz için ayrıntılarıyla bilgilendirmek istedik. Bu bir görev olarak algıladık. Böylelikle, AB'ye girmeyi hak ettiğinin çığırkanlığını yapan Türkiye'nin, AB sürecine rağmen bulunduğu noktayı tekrar hatırlayalım ve hatırlatalım istedik.

Hatırlatmaya ilk ortak sayımız olan 8. sayıdan başlayalım!

Değerli okuyucular, bütün işlemleri ve basımı İstanbul'daki arkadaşlar tarafından hazırlanan

8. sayımız, bazı engellemelere rağmen basılabildi. 500 adet, Avrupa'da belirlenen pilot bölgelere postalandı. Aradan 2-3 hafta geçmesine rağmen, dergiler gelmeyince arkadaşları aradık. Yapılan araştırmalar sonucu, postada dergilere el konulduğu anlaşıldı. Postalanan dergilerden bir tanesi dahi elimize geçmedi.

Bunun üzerine, biz aynı sayıyı Hollanda'daki bir arkadaşın yardımıyla yeniden bastık ve dağıtımını yaptık. Bunun bizi, ciddi maddi zararlara uğrattını

gördük. Türkiye'deki arkadaşlarla, başka seçenekler aramaya koyulduk. Postada dikkati çekmemek amacıyla, küçük paketler halinde gönderilmesini denedik.

Bir kısmına yine postada el konuldu. Sonra, zarfların postada açılmayacağı düşünülerek, dergilerin iadeli-taahhütlü gönderilmesine

çalışıldı. Posta ücreti üç misli pahalı

olan bu yöntemle de, dergilerin büyük çoğunluğu bize ulaşmadı. Arkadaşların bu durumda, postaneyi mahkemeye verme hakları vardı. Denediler de, ama bir sonuç alamadılar.

Daha sonra, bazı riskler göze alınarak, dergi-

Her ülkede kadın haklarını savunan, onların sorunlarına sahip çıkan ve belli kişileri çizgiyi değil; Kadının, kadın olmaktan kaynaklanan ve kimliğinden ötürü uygulanan baskılara ve sorunlarına eğilen bir kuruma, bir örgüte ihtiyaç vardır. Kürtler için bu, çok daha gereklidir. KOMJIN, bu boşluğu doldurabilecek yetenek ve tecrübeye sahiptir. Yeter ki, herkes elinden geleni yapsın, Öyleyse hadi hep birlikte, örgütümüze sahip çıkalım!

lerin elden getirilmesi düşünülürdü. Böylesi, en ucuz yöntem olacaktır. Ne var ki, son sayı daha baskıdayken, toplatıldı ve kapatılmasına karar verildi. Yazı İşleri Müdürü ve Dergi Sahibi gözaltına alınarak, haklarında tutuklama kararı ve yüklü para cezası verildi. Büyük bir özveri ile uğraşan bayan arkadaşlarımız bezdirilmeye çalışıldı.

Derginin kapatılma kararı üzerine, karşı mahkemeye açıldı. Ancak, Türkiye'de bir davanın nasıl ve ne kadar zaman zarfında sonuçlanabileceğini tahmin ediyorsunuzdur. Bir buçuk yıldır, dava hala sürmekte. Netice beklenmeden, başka bir isimle yeni bir derginin çıkarılmasına çalışıldı. Yeni bir derginin çıkarılabilmesi için mücadele almak, sadece bu mücadeleyi -yani YAYIN hak almak için de bir milyar Türk Lira'sına gerek vardı. Ne bizim, ne de Türkiye'deki arkadaşların bunu karşılaması mümkün olmadı.

Öte yandan KOMJIN olarak, kendimizi ifade edemeyişimizin ve buradaki kitlemize sesimizi duyuramayışımızın sıkıntısını da yaşıyorduk.

Maddi imkanlar el verip, İstanbul'da yeni bir dergi çıkarma olanağı olsa dahi, o dergi ile, KOMJIN olarak geniş kesimlere yine ulaşamayacağımızı düşündük. Bu nedenle de daha önce çıkardığımız JİYAN'ın devamı olarak yayınımlarını sürdürmeye karar verdik.

JİYAN'ın son sayısına kadar, yayınımlarını sürdürmesinde katkısı olan siz okuyucu ve dağıtıcı arkadaşların da JİYAN'la karşılaşmaktan sevinç duyacağınızı umuyoruz. Zira bu, hepimizin ortak ürünüdür.

Neler mi yapıldı bu sürede?

Bir çoğunuzun çok iyi bildiği gibi KOMJIN, ön kuruluş hazırlıkları da dikkate alınırca, bundan yaklaşık 18 yıl önce kuruldu ve bugüne kadar da örgütlü mücadelesini aralıksız sürdürdü.

Yeri gelmişken, KOMJIN'ın kuruluşundan bugüne dek, bize destek veren ve örgütün ayakta kalmasında katkıda bulunan tüm kadın ve erkek arkadaşlara teşekkür ederiz.

Ama, geline aşamada bir tıkanıklığın yaşandığı herkesce bilinmektedir. Toplumun yarısını oluşturan biz kadınların, örgütlü çalışmalara olan ilgisi ve desteği, gün geçtikçe azalmakta. Bir bütün olarak ulusal mücadelede bir durgunluk yaşanmakta. Bunun yansımasını, KOMJIN içerisinde de görmek mümkün. Bu nedenle de, geçen

bu süre içerisinde hedeflediğimiz çalışmaların bir bölümünü yaşama geçiremedik.

Yapabildiklerimizin bir özetini sunacak olursak:

-2001-2002 yılı 8 Mart etkinlikleri kapsamında, 3 dilde bildiriler çıkarıldı, birimlerde gece ve toplantılar halinde kutlandı. Kimi yerlerde yabancı ve Alman kadın kuruluşlarıyla ortak eylemler yapıldı. Bazı yerlerde de konferans ve paneller verildi.

- Kültürel etkinlikler olarak:

Bu dönem zarfında, çok projeler hazırlanmasına ve yoğun uğraşlarımıza rağmen, planladığımız birçok konferans dizisi ve paneli, maddi olanaklar nedeniyle gerçekleştirilemedik. Gerek ülkeden, gerek Almanya içinden ve gerekse diğer Avrupa ülkelerinden bir çok siyasetçi, yazar, sanatçı, hukukçu ve bilim adamlarıyla ilişkiler sağlandığı halde, maddi olanakları sağlayamayınca vazgeçmek zorunda kalındı.

Zorluklara rağmen, Wuppertal'de faaliyet gösteren yabancı grupların katılımıyla gerçekleşen ve bir hafta boyunca süren bir dizi etkinliklerde KOMJIN da yer aldı. Bu haftaya yoğun olarak katıldı. Caritas'ın "Gurbette yaşam" motosu altında, birinci kuşaktan günümüze dek gurbetçilerin yaşamını konu alan, bir resim sergisinin hazırlanmasında yardımcı olundu. KOMJIN olarak, tek başına bir kültür gecesi düzenledi.

-Çeşitli kuruluşların çağrıları üzerine Greven, Grönau, Dortmund, Köln, Wuppertal ve Dormagen'de, seminerler ve bilgilendirme toplantıları yapıldı.

-IMK'nın Bremen'de düzenlediği 3 günlük konferansa, KOMJIN'dan bir arkadaş konuşmacı olarak katıldı.

-Hollanda-KOMKAR birimi kadınlarının düzenlediği bir panele, yine KOMJIN merkezden bir arkadaş konuşmacı olarak katıldı.

-Türkiye'den Avukat Hamiyet İzol'un Wuppertal'de katıldığı bir konferans düzenlendi.

-Türkiye'nin AB'ye katılım ortaklığı belgesine yönelik, Avrupa Parlamentosu'na taleplerimizi içeren bir mektup yazıldı.

-JIN û JİYAN'a yönelik keyfi uygulamaları ve toplantıları protesto amacıyla iki kez Basın ve Kamuoyu açıklaması yapıldı.

-1 Eylül Dünya Barış Günü, 10 Aralık İnsan Hakları Beyannamesi'nin kabulü ve 1 Mayıs'a yönelik bildiriler hazırlandı, basın açıklamaları yapıldı.

-KOMJIN'ın yeni yapılanmasını içeren bir brö-

sür çıkarıldı.

-Kürdistan'lı örgütlerin katılımıyla 12 Ekim'de Köln'de bir yürüyüş gerçekleştirildi. KOMJIN olarak bizlerde bu yürüyüşe katıldık. Burada Kürtçe ve Türkçe olarak hazırlanan bildiriler dağıtıldı.

-Bu yazının giriş bölümünde de değinildiği üzere, 6 sayı da hem JIN û JIYAN dergisinin çıkarılmasında hem de Avrupa içi dağıtımında etkin olundu.

-Çeşitli yabancı ve Alman kadın kuruluşlarını aydınlatmak üzere, dökümanlar ve dosyalar hazırlandı.

-08.12.2002 tarihinde yabancı düşmanlığına karşı Wuppertal Belediye Başkan'ının himayesinde kurulan Demokrasi ve Tolerans derneği, Nachbarschaftsheim ve KOMJIN ortaklaşa bir etkinlikte yaptı. Almanca, Türkçe şiirler okundu, Kürdistan ile ilgili aktüel bilgiler verildi ve Wuppertaldeki Kürt kadın bürosu tanıldı.

Bu süreç içerisinde yapılan en önemli çalışma, KOMJIN'ın yeni yapılanmasına ilişkin olan çabalar oldu.

KOMJIN bugün, F. Almanya'da bir çok kadın ve siyasi kuruluşlarıyla ilişki içinde olup, bu kuruluşlar için bir adres konumunda olsa da, biz gelişen noktada çalışmaların yeterli olmadığını, kimi yerlerde ise, tamamen durduğunu görüyoruz. Başında da değindiğimiz gibi, içinde bulunduğumuz süreçte, bir bütün olarak Kürt ulusal hareketinde bir durgunluk, moralsizlik ve düş kırıklığının yaşandığı biliyoruz. İmralı süreciyle başlayan olumsuz gelişmeler, diğer demokratik ve siyasi örgütlere yansıdığı gibi, doğal olarak KOMJIN'ı da etkiledi. Bugün bir çok örgüt ve siyasi partinin ortadan silindiği bir süreci yaşıyoruz. Yaşanan bu süreç, önümüze yeni perspektifler koymamızı ve yeni bir yapılanmaya gidilmesini zorunlu kıldı.

9. Olağan Kongre'mizde bu durum tartışıldı, değerlendirildi. Almanya'nın bir göçmen ülkesi olduğu gerçeğinden hareketle, bizim de bu doğrultuda bazı çalışmalara daha ağırlık vermemiz ve ona göre bir değişikliğe gidilmesi yönünde karar verildi. KOMJIN'ı daha aktif ve kolay işler hale getirmek için, bir çatı örgütü sıfatını korumakla beraber, her yerde **BİRİM OLUŞTURMA ZORUNLULUĞU** yerine, birim olmadan da kişilerin tek başına üye olmasını sağlayan bir statü getirildi. İsim olarak da, Alman kurumlarınca daha sıcak görüldüğünden, "KOM-

JIN-Kürt Kadın Bürosu" olarak değiştirildi. Merkez olarak, koşulların daha uygun olması nedeniyle Wuppertal seçildi. Aynı zaman da, Wuppertal şehir idaresinin sağladığı kolaylıkla bir de büro tutuldu. Hem büronun açılışını gerçekleştirmek ve hem de ilgi duyan kesimlere yeni stratejimizi aktarmak ve kendimizi tanıtmak amacıyla, 9 Haziran 2002 tarihinde Wuppertal'de bir açılış şöleni düzenlendi. Şölene 30'u aşkın Alman olmak üzere, yaklaşık 150 insan katıldı. Çeşitli kadın kuruluşlarından, kilise ve kurumlardan kadınlar ile Yeşiller ve PDS adına konuşmacılar katıldılar.

Kültür programına, KOMA Nemrut ve sanatçı Şirin'in yanında bir de Alman bayan sanatçı gitarıyla eşlik etti. Şölene, KOMJIN'ın kuruluşundan bu yana yapılan etkinlikleri içeren resimlerden panolar hazırlandı. Şölen oldukça düzeyli ve kaliteli geçti. Ne yazık ki, bu coşkulu ve oldukça düzeyli geçen bu şölene, başta uzak illerdeki arkadaşlarımız ve ilgi duyan dostlarımız olmak üzere, yakın çevreden de birçok kişi katılamadı yada katılmadı.

Bu arada, şölene katılamayıp da bize mesaj yollayan onlarca dost ve kurum yetkililerine teşekkürlerimizi iletiyoruz.

Değerli okuyucular,

Sizlerden ayrı kaldığımız sürede yapılan çalışmalar elbette ki, sadece bu yazılanlardan ibaret değil, hepsini tek tek belirtmenin gereği de yok. Bir oluşumun daha aktif ve geniş kapsamlı etkinliklerde bulunabilmesi, verilen destekle mümkündür. Ülkede yıllardan beri verilen savaşların ve mücadelenin vardığı nokta, kimi kesimlerde bir umutsuzluğa yol açsa da, getirdiği kazanımların da değerlendirilmesi gerektiğine inanıyoruz. İşte KOMJIN, bu mücadelenin sonucunda elde edilmiş bir kazanımdır. Kazanılan bu değerlerin yaşatılması, kadınların örgütüne ne oranda sahip çıkmasına bağlı olacaktır.

Her ülkede kadın haklarını savunan, onların sorunlarına sahip çıkan ve belli kişileri çizgiyi değil; kadının kadın olmaktan kaynaklanan ve kimliğinden ötürü uygulanan baskılara ve sorunlarına eğilen bir kuruma, bir örgüte ihtiyaç vardır. Kürtler için bu, çok daha gereklidir. KOMJIN, bu boşluğu doldurabilecek yetenek ve tecrübeye sahiptir. Yeter ki, herkes elinden geleni yapsın.

Öyleyse hadi hep birlikte, örgütümüze sahip çıkalım!

Ev pêûsa ku her tim li ber çavê xwe, li bin destê xwe, di bêrika çentên xwe, di cêbên cilên xwe da ji xwe qet naqetînim, carina dibînim ku ji binî hunda bûye. Xasima wexta ku destê xwe da kaxez, bêmiyar ber pê diçim. Tu dibêy qey erd qelişîye û ketîye bin ku, tu qul namîne lê digirim. Wexta dibînim û datînim ser kaxez jî, bi hezar tîka û lavakirin nikarim wê bileqînim. Ez jî xwedênegiravî piçek demokrat im ya, 'tu kar bi zorbetî nabe' dibêjim û wê ku serbest dihêlim, rojên Xwedê têra wê nake wê çaxê. Bê cehd, bê hareket bi wan wextên ku vala dubhêre, kevirê sebrê bim jî, tînim bibecim. Lê Xwedê heye, di wî warî da divê neheqî jî lê nekim. Dizanim ku ev pêûs ne profesyonel e. Di gavê da nikare çendik çend nivîsaran amade bike. Wexta ku li ser nivîsarek xwe dihejîne, paşê bi ber xwe, bi ber zehmetên xwe dikeve. Zane çimkî paşîya xwe husran e. Xwendevanê xwe bi qasî pêçiyên destekî hene, yan tune ne. Û ku ev nîsbet, di nav jinên Kurdan da, hê jî kêmtir e. Xasima di nav xwendevanên vê kovara 'Jin û Jîyanê' da, ku ji demek vir da derketina xwe li Tirkîyê hatibû rwestandin, niha li dervayê welat bi vê weşana xwe ya nû, jê nivîsarek dixwaze.

Ji ev yekê ye ku ev pêûs, bi şikra nivîsarek kîngê bibîne ku ber pê diçim, mehneyên xwe hazir in: «Tu him ne mijar, ne peşniyarên xwe nîni, him jî nivîsan dixwazî ji min. Baş e, lê ma qey haya xwe, ji xwe û ji Kurdên xwe jî nîni? Tu nizanî ku Kurdên Bakûrê çito poz bilind in!.. Tu paxavîtîbar bi nivîsarên penûsên wek me nayînin. Kurdên ku xwe bi axaftina Kurdî naêşînin, ewê xwe çawa bixînin bin zehmetê xwendina wê gelo? Ma tu nizanî xelkê me biqasî ku ji xwendin-nivîsandinê zimanên xwe direve, ji derba top û mitralyozên dijminên xwe nareve. Ji doh heta nuha

Xemgîni û Mizgîni

derdê me ew nîn bûya, Kurd bi têra xwe li rojname û kovarên xwe xwedî derbiketina; piştgirîya wan bikirana; bi stendina xwe alîkarîya wan, bi xwendina wan pêşerojên wan garantî bikirana; weşanên Kurdî jî li bin ewqas bargiranîyên xwe wilo piştîkestî dibûn? Ji xêncî bandor û zagonên dewletê, bi derketin û wilo li pey hev girtina wan da, em Kurd para xwe çiqas in gelo? Eger, me xwe piçekî zêde bida ber zehmetê xwendina zimanê xwe, nivîsarên bi Kurdî fenî sedeqe û sêwîyan dest vekirî, li ser rojname û kovaran, li xwendevanan digeriyan û wilo mehzûn dibûn gelo? Pênûsên wekên me, ma qey radyotelevizyonên 'demokratik cumhuriyetçi'yan in ku sibê-êvarê mêtîyên gelê xwe bi fort û mortan, bi gef û guran tijî bikin û ji xelkê me bac û maca bistînin? Hela van rojên hanê, ne destê xwe da babetek, ne tûrikê xwe da bîhnek fire, ji bo nivîsarek, embargoya ku te daye ser min, ji heq reva ye, yan na?»

Jîyan'a delal, bi van xemgîniyên vê pêûsê, tu şûna min da bûyay te yê çî bikira? Ji vê bêçaretîyê, îcar jî tu, tu yê ji vê pêûsê bi rojan bireviyay, yan na? Bawerke heftekî, du hefte, sê hefte min jî evha kir. Lê hefta çaran da rojek, rojnama Hurîyetê li ber xwe, tik tik tik çavê xwe avêtim. 'Welle,' gotim, 'van fîtikên çavên xwe, elametên mizgîniyê me, Xwedê xêr kel. Nebe ku çentê xwe yê çend mehberê ku di trêne da hindakiribûm yekî dîtibe û xêra bavê xwe îlan da-be evê rojnamê?! Ev jî nebe, nabe ku ji texmîna toto-motoyan, ji piyango-yên hesp û mespan ji şansê xwe ra çend milyon

Euro ketibim!! Bi van fîtikên çav, sihêtîyên xwe yên bixêr hebûm çimkî. Zanibûm ku, Xudayê mezin, mezinîya xwe bi wî sazî nîşanê min dide û bi wî awayî li hewara tengasîyên min tê! Û, bi vê umûda tike tika çavên xwe

Bi me ev ultîmatom gelek di
cî da ye, dereng jî maye.
Lê dîsa jî tê devê meriv ku
bipirse: KADEKA çavsor,
wexta koalîsyonê çima dengê
te wusa xurt dernediket? Û
te çima qemçika xwe
DEHAPê, bi parsa mutabaqat
a partîyên rejimê xistibû?
Axir-oxir bi mecbûrbûna du
partîcîkan ketîbûy
helbijartinê? Lê ku rayên
wan jê derxî, bi ewqas tv-
mediya te, %5 nîsbet ji te
ra ket, ya neket! Ev
ultîmatom ma çî parêz, çî
tirşîya kelemê yê îcar, ku ji
Rusistanê bi rê dikî?

ku li rastî xêrxêratan bê, rûpelên Hurrîyetê li ser hev qelaftim. Lê di rûpela navîn da, dewsa Xwedê da KADEK, bi xeberek xwe ya bêhempa, li şansê xwe rast hatim! Ew KADEK a ku ji kera-meta xwe sual nay kirin û ku, meriyan ji hesreta xwe nedikuşt, dîsa teşrîfa me kiribû di wê rojnamê da. Bi vê teşrîfa wê, hêvîya dîtina min û çente-mentê xwe, qazanca loto-totoyan, texmîna leca hesp û mespan jibîrkerim û ji pênuşa xwe ra mijarek hasil bûm ku, li asîman lê digeriyan, li erdê leqay hatibûm. Evê ra şans nebêjim, ma çi qeder bibêjim...?!

Ji dema îqtîdara koalîsyonê, û ji piştî helbijartin û teqisbûna zatiâtîyên Ecevit û Baxçelî vir da, ji mevcudî-

yeta KADEKê haydar nebûbûn em ne?!.. Ewê jî kerem kir û ji Moskoyê (20/12/02, Hürriyet) ultîmatomêk bi şeş madde, vê valahîyê têr û tije kir. Bi awê ku meriv bi kerê nikaribe, bazbide kurtan, xwe bi hîkûmata AKPê jî dida hisandin angol!! Niha em jî, "lêxistin lêxistin e, ha keeer, ha kurtan, ferqa xwe çi ye?" nepirsin û li ultîmatomê binhêrin, çêtir nîne? Yanê ultîmatoma ku KADEK dixwaze AKP pê bîne rêz, şertên xwe pir tûj in. Li gor KADEKê ew şert, ji destpêka 15.02.03 heta sê mehan neyn tetbîqkirin, dibe sedema destpêkirina teror û şer dîsa.

Bi me ev ultîmatom gelek di cî da ye, dereng jî maye. Lê dîsa jî tê devê meriv ku bipirse: KADEKa çavsor, wexta koalîsyonê çima dengê te wusa xurt dernediket? Û te çima qemçika xwe DEHAPê, bi parsa mutabaqat a partîyên rejimê xistibûy? Axir-oxir bi mecbûrbûna du partîcîkan ketîbûy helbijartinê? Lê ku rayên wan jê derxî, bi ewqas tv-mediya te, %5 nîsbet ji te ra ket, ya neket! Ev ultîmatom ma çi parêz, çi tirsîya kelemê ye îcar, ku ji Rusistanê bi rê dikî? Eger te bi ANAPê, DSPê, CHPê, DYPê ra biketiyay helbijartinê û mebûsan derxista, kumek çawa te yê danîya ser serê me Kurdan? Ji derva gazel xwendin rehet e, loma îro AKPê tehdît dikî?

KADEKa PKKê, tehdît û serxwarkirinên te bi nav û deng in, lê mixabin dem jî ne ew dem in zanî, ne wusa?!..Tu zanî ku xelkê dinyê van deman bi ABD-Saddam û bi şer û petrola Iraqê, Tirk jî wekî te bi tirsî Kurdistanek azad mijûl in.. Tirsî me jî ev e ku, ultîmatoma te û AKPê di quncikek da bê jibîrkerin. Lê dîsa jî, em jî li quncikek JÏYANÊ da bi awê mizgînîyek qala ultîmatoma te bikin nexerave:

Madda yekemin da teleba te KADEKê ji hikûmatê, «gelê Kurd, wekî milletek bê naskirin!» bû, ne wusa?!... Ev yek jî ser seran, li ser çavan! Çima ku ew ez bûm, bi devê Îmralîyê li dinyê îlan dikirim û digotim: «Kurd milletek cuda nînin. Li Tirkîyê Kurd û Tirk birayên hev in, ferqa xwe ji hev nînin; ji sazmana Kemalîst vir da heq-hiqûqên xwe wek hev in. Gelê me bira qiymeta ev yekê xweş bizanîbin! Li dora sînorên Mîsak-i Mîllî bi hev ra bibin yekvicût; demokratik cumhurîyetê baş biparêzin! Yê ku dijî vê yekê derên xayîn in û hwd, ne wusa?! Li hember evê, KADEK ku têjika PKK ye, doh li ser sêlê, îro li bin sêlê rengê xwe ku diguherîne, hikmetek xwe heye helbet tê da, ne wusa?! Li gor me, di vê ultîmatomê da teleba KADEKê herî bi qedr,

daxwaza efûkirina ilahê xwe Îmralîyê (ji dijmin efxwestin,

ji kîjan pût ra nesîb bûye, lêkolînanên KADEKê herhalde bi lêkolînek herî kûr, ev yekê jî kirine literatura serîxwarkirinê, Înşallah!) divê bibûya maddeya ewilîn. Lê ev KADEK e. Bi tewazûyek mezin, ev daxwaza giring, hewaleyê madda pêncî kiribe, pêxemberê xwe jê razî bel! Erkena ultîmatom û lihevhatina efûxwestin-Îlah-Îmralî dihat aqilê kê ji me..?!!

Em bîn madda duhemîn a ultîmatomê. Li gor vê fermana KADEKê divê dewlet, statuya duhemîn bide zimanê Kurdî! Ma ev ferman jî, xêra Xwedê nîne ji bo me? Lê li vî îşî da jî qey dafikek heye ku pîrsek tîne ser zmanê meriv. Lo gelo wexta hikûmata nîjadperest li ser

*Eva jî farazîyek e,
ku tê gotin:
Piştî şerê 15 sal,
bi ew pêvajoya Îmralîyê,
ar û namûs,
irz û heysîyet,
hêsir û girî,
ax û xak, gund û agir,
koç û koçbar, xûn û şehid,
serhildan-îsyanên qedîm;
frotina Kurdan û înkarkirina
nirxên netewî;
red-kirina
serxwebûnî-otonomî-
federasyonî; teslîmê dijmin
bûyîn û hwd, ew hemû bi
destê me bûn, ne wusa?*

xwestina Yekîtiya Avrûpê, bi zimanê etnîk, mafê qursvekirinê xist nav programa netewî, yê ku ev sedeqê, wekî şoreş qebûl kir, ne KADEK, lê ew ez bûm, ne wusa?! Ser da jî, ji eynî hikûmatê ra bombên meth-û sena û spasên ku dibarand, ne KADEK a bêbîr, ew ez bûm, ne wusa?! Ji bo KADEKê roja doyan, qursvekirina koalîsyonê fedakarîyek mezin bû. Îro ji zimanê dayîka me ra statuya duhemîn xwestina wê, peymanê şer e, ne wusa?! Her çiqas ku em ji KADEKê û felsefa 'doh do ye, îro jî îro ye tiştê fehmnekin jî, nanê sêlê ji çî ra tê gotin, pê dizanin. Ji bo jî, ez bi xwe «devê te xweş KADEKê» dibêjim. «Zanim ku bi vê destxistina statuya zimanê me, hew îdî ev pê-nûs, bi bestika xwe dê bizeliqim. Ji alî xwendin-nexwendina xwe hew îdî gazinên wê dibihîzim. Da îdî salê donzdeh meh, tu yê bi KADEKîyan nivîsarên wê bide xwendin. Ji ber ku armancek te ya herî pîroz jî, tekamula zimanên me, serbestîyên dibistanên me ne, ne wusa?! Ji ber ku topyekun Kurd emirberên te ne, û tu jî pir demokrat î, ev pê-nûs, di vî baxçê gulên da tek sitirî be jî, tu yê hejmarên xwendevanên wê, bighîjîni milyonan, ne wusa?!

Eger li wê jî zor bikî, îqtîdara AKPê ji tirsan ewê şertên te tafîl bibe serî. Û ji Kurdîya me ra, ne tenê statuya duhemîn, lê belê ya yekemîn jî, di tepsîyek zêr da derpêşî te bike, ne wusa?! Axir ji me jî bipirsî ger-eger, AKP, ne hemûyan, lê belê tenê ev şertên te yê 1-2 û 5 an jî qebûl neke, divê tu nexwî, venexwî barûda şer bidî ber pozê wê jî, û bi wê (AKP) jî bidî sehkirin ku:

a) Ew gerîlayên ku li Kurdistana Başûr mukim in, barê xwedikirina wan êdî nay kişandin. Ji bo telefikirin, berterefikirina wan, li ser axa Kurdistan şerek nû, zerûrî ye, pewîst e.

b) Bi saya şerê tê nû, artêşa Tirk, karê xwe yê nivcûmayî, wê bikaribe temam bike. Ji bo taqîba gerîlayên te KADEKê, Kurdistana Başûr sibê ê-varê bi bombên xwe bêmeçal bike ku, sazûmana federî nikaribe piştî xwe bilind bike! Û ku PKKê, pardon te KADEKê bighîne armanca xwe ya esfî û ezefî.

c) Eva jî farazîyek e, ku tê gotin: Piştî şerê 15 sal, bi ew pêvajoya Îmraliyê, ar û namûs, irz û heysîyet, hêsir û girî, ax û xak, gund û agir, koç û koçbar, xûn û şehid, serhildan-îsyanên qedîm; frotina Kurdan û înkarkirina nîrxên netewî; redkirina serxwebûnî-otonomî-federasyonî; teslîmê dijmin bûyî û hwd, ew hemû bi destê me bûn, ne

wusa? Ango ne bi destê PKKa dayîka te KADEKê ne wusa? Lo gelo KADEKa mesûm, bê-sûcû bê-gu-neh, tu hîç nafikirî ku ji xeynî wan mîrasan, me ji te ra çî xezîne hîştîye ku, bi şerek nû, Kurdistan û talanek din bidî ber çav?! Li ser axa me kesên saf û ebdal hê ku mabin, ev pê-nûs jî, di wî emrê xwe da û di milê te da, ji şerek nû ra hazir, amade ye. Lê bi şertek...

Şerê vê car, wekî şerê ewil zînhar ji gerîlayên kur û qîzên dê-bavan, ji gedan û zarûkan, ji cahil û pêxasan, ji gundî û karkeran, ji bêxwey û bêkesan, ji feqîr û fikaran, ji şagirt-xwendevanan saz nebe, divê! Divê serê vî şerê nû, kullî qadro û berpîrsîyarên te KADEKê û tekmlî rewşenbîr-alim-pispor-lêkolînan, fîlozof û sîyasetmedarên te bi hev ra bikşînin.. Ku, şoh-reta dîya te û şerê wê, di bin sîya şerê nû da heder nebe û îtîbara Îmraliyê neyn şikandin!! Erkena, bi min û bi vê rêxistina te KADEKê em ne yek, le deh şerên nû jî îcadkin, îro ji Moskovayê be, sibê ji feza-hewayê emê dîsa li dewleta Tirk ultîmatoman bibarînin! Da ku ew jî, bi saya te û we, ji pê-nûsên me ra bédil bibin 'mizgînî!.. »

JÎYANA delal, pê-nûsa min her çiqas li vir hatibû dawîya nivîsara xwe jî, fîtikên çavên min bi ritima xwe ya ewil berdewam bûn dîsa. Ji ber vê yekê, xwedênegiravî bi hêvîya xêrek din, serê xwe piçek ji karê ber xwe rakirî û li înternetê destê xwe gerandim. Pê ra jî belavokek, bi uslûb û bi mizgînîyek pir bi emsal, arz-i endam kirim li ber çavên xwe, li ser ekranê. Belavok, bi îmza Hevkarî-(Platforma Rêxistinên Kurdistan li Elmanyê) û bi sernivîsa «Li hemberê cînayetên KADEKê bêdeng nebin!» ji qetlîama KADEKê, û ji encama sê mîrxasên xwe, yanê ji Faruk Bozkurt (Nasir), Berzan Dürre (Harun), û Îskender gelê Kurd agahtar dikir. Gava ku ez ew xwendim, du gotinên pêşîyên me hatin bîra min. 'kurmê şîrî, heyana pîrî' û 'têjîkê mar, bê jar nabel' «PKKa maka te çavê te xwarê KADEKê!» gotim bêhiş bêhiş. «Ji alî mizgînîyên wusan da, ser te da tu hember, emsalên xwe nînin! Ango, yanê, postê meriv çiqas bêguhartin jî, 'eslê meriv tim eynî ye, ne wusa, KADEKa Tirkparêz, curumparêz, şehîdparêz, îxanetparêz û hê nîzanim çî parêz û çî parêz û çî parêz .. ?! Û ku ew parêzîyên te, hemû jî mizgînî ne ji bo me Kurdan, lê ku em kurd, nizanin di serê kê da hewar kin!»

Rojda'nın Kaleminden

GÖÇE ZORLANMIŞ KÜRT KADINININ POLİTİK KİMLİĞİ

1998 yılı yazında göçe zorlanmış Kürt kadınlarını ile ilgili bir araştırmayı İstanbul, Esenyurt'ta yapmaya karar verdiğimde, Kürtlerin yaşadığı mahallelerde bir gecekondul bulmanın aylar sürecektir bir uğraşı olduğunu zaman zaman ümitsizliğe düşerek öğrendim. Eş dost vasıtası ile tanıştığım ve ev bulmama yardımcı olacaklarını ümit ettiğim pek çok göçmen Kürt, üzüntü içinde "Kusura bakma Abla. Ne seni koruyabiliriz, ne de kendimizi" deyip, sanki korkuları kendi hataları imişçesine utanarak, bir bardak daha çay içmem, bir tane daha sıcak "Kürt böreği" yemem konusunda ısrar ettiler.

Ancak üç ay sonra, tavanının köşelerinden mavi gök yüzünün gözüktüğü, yağmurun sadece duvarlar boyunca sızdığı, kışın çıtır çıtır yanan odun sobamın ısıttığı ve yazın esen rüzgarların serin tuttuğu gecekonduma taşındığımda çok mutluydum. Önce çocuklar ziyarete geldiler beni. Arka avlunun gerisindeki gecekonduya taşınan bu yabancı kadını sıraya dizilip hemen hiç kıpırdamadan, sessizce ve mesafeli gözleri ile sorguladılar. Sonra genç Kürt anneler geldi kucaklarında bebekleri ve genç kızlar ile birlikte. Merhaba deyip, avlunun köşesine çömelmemize vakit kalmadan, nereden geldiği belli olmayan küçük bir kır aygacı üstünde çay suyu kaynamaya başlamıştı bile. Benim mahallelerine yerleşmemi kabul eden yaşlıların kararına güvenmişler ve "Hoş geldin" demeye, beraberlerinde getirdikleri çayı benimle bölüşmeye gelmişlerdi. İlk gün, daha sonraki günlerde olduğu gibi, çocuklarımızı konuştuk. Analık görevi, duygusu ve acısı birbirimizi tanıyıp ilk güven tohumlarını attığımız konuşma konularımız oldu.

Bugünkü yazıma katkısı bulunan bu kadın dostlar kırsal bölgelerde yaşayan, az bir toprağı olan ve tarımla geçinen ailelerin anaları, bacıları ve evlatları idiler. PKK'ye karşı savaşta korucu olarak görev almayı reddeden Kürt ailelerin

kadınlarıydılar. Bu ailelerin pek çoğu PKK'ye hizmet etmekle suçlanmışlardı. Pek çoğu geçim kaynaklarının kurutulması, köy ve kasabalarının, evlerinin, ürünlerinin yakılması, tarım araçlarının berhava edilmesi, hayvanlarının öldürülmesinden sonra zorla doğdukları toprakları terk etmişlerdi. Kısaca, doğdukları topraklarda yaşama hakları ellerinden alınmıştı.

Esenyurt'a yerleşmeleriyle başlayan devamlı işsizliği veya geçici işleri kabul etmek zorunda kalan pek çok Kürt ailesinin muhakkak borçlanarak aldığı bir televizyonu ve de bir çanak anteni vardı. Çanak antenin önemi MED-TV'yi izlemelerini sağlaması idi. Bu iki alet, göçe zorlanmış Kürt ailelerin bir araya geldikleri akşam saatlerinde, tekrar tekrar birbirlerine ve çocuklarına anlattıkları Kürdistan'ı, yoksul hanelerine tüm görüntüsü ile sokan vazgeçilmez bir ihtiyaç olmuştu. Esenyurt'ta yaşayan göçmen Kürtler için Kürdistan, dağları her mevsim beyaz karla örtünmüş olarak anlatılan bir resimdi. Erkekler anılarını dile getirirken Kürdistan'ın güzelliğine güzellik katıyorlardı.

Uzun kış akşamlarında, aileler bir araya geldiğinde, TV'deki görüntüler mutlu anıları çağırıyordu: *Kesire'nin düğünü hasattan sonra idi. Tarlalar Kesire'nin saçları gibi sarı, ekin kızımızın boyunca idi. Maaşallah. Ben böylesine güzelliği yalnız Kürdistan'da gördüm.* Yoksulluktan gündüzleri ısıtılmayan, akşamları sıcacık olan bu kalabalık odalarda bebekler ablalarının dizleri dibine büzülüp hemen uykuya dalarlardı. Paylaşılan anılar, kırsal tasvirler Kürdistan'ı herkesin bildiği bir bütün yaparken, sessizce oturan çocuklar bü-yüklerini dikkatle dinlerlerdi. Yaşlı kadınlar sedirde uyuklar gibi hareketsiz otururken, genç anneler, genç kızlar ve gelinler büyük bir sessizlik içinde örgü, nakış ve dikişlerine dalmış görünürlerdi. Yaşlı nenelerin Kürdistan ile ilgili hisleri, tecrübeleri

liklerinde daha önceki Kürt ayaklanmalarını yaşamışlardı. Pek çoğu başkaldırı tarihinin yazılışına katılmışlardı. Ölümlerin acısını ve yenilenen yaşamın mutluluğunu görmüşler ve en sonunda ölümle yaşayan bir ortaklık kurmuşlardı.

Erkeklerin anlatılarında Kürdistan tabiatla kaynamış olarak şekillenir. Tabiat Kürt erkeklerinin tüm yaşamlarını, töre, adet ve geleneklerini simgeler: Çiftçi babanın kızı Kesire'nin altın saçlarının toprakta sararan ürünle eşleşmiş anlatılması gibi. Varoşlarda yaşayan Kürt erkekleri için emek ve ürün Kürt yaşamını sürdüren, üreten en önemli öğedir. Emek ve ürün aynı zamanda törelerin nesillerden nesillere yozlaşmadan geçmesini sağlayan, genç nesillerin evlendirilip bu sürekliliği garantilediklerini hatırlatan, Kürdistan geçmişinin mutlu anıları olarak anlatılıyor. Kısaca tüm yaşamı simgeleyen tabiat, aynı zamanda emek, ürün, evlilik ve Kürt kadını temsil ederken, sürgünde topraksız, işsiz, emeksiz ve yaşlanmakta olan Kürt erkeğinin, erkek egemen töreleri ko-

ruma gücünü kaybettiğini ve nostaljisini de ifade eder.

Göçe zorlanmış Kürt erkeklerinin bu simgelerle ve mecazi ifadelerle anlatıkları erkek egemen düzenin mutlu, savaş ve ölümlerden uzak Kürdistan nostaljisi varoşlarda yaşayan Kürt kadınları tarafından benimsenmiyor. Kadınların anlatılarındaki Kürdistan kadınca ve farklı ifadelerle anlatılıyor. Kadınların anlatılarındaki Kürdistan daha güncel; zorla topraklarından çıkartılmış Kürt kadınının Kürdistan için mücadelesini, yaşadıkları şiddeti, ölüm ve kanı birleştiriyor. Onların anlatılarında Kürdistan yalnızca yakılıp yıkılmış memleketleri değil, aynı zamanda evlatlarının öldürüldüğü topraklar. Kürt anaların anıları ve anlatıları kayıpların ve ölümlerin derin ve acı izlerini taşıyor. Bu sebepten, kadınlar için toprak, ürün, emek ve tabiat ile ilgili tasvirler yapıcı, yaratıcı

Gecenin notları
Nene'nin son
sözleri ile
bitmiş: "Genç
kızlardan birisi
odayı bıçak gibi
kesen sessizliğin
içinden çayları
tazelemek için
kalktığında,
Nene'nin tespih
sesine derin bir
iç çekişinden
sonra şu sözleri
karıştı"
diye yazmışım:
İnşallah.
Allah bana
Kürdistan'a
döndüğümüzü
gösterecek.

politik bir resistans sağlamıyor. Göçe zorlanmış Kürt kadınların acı tecrübeleri Kürt kanı ile temsil ediyorlar. Onlar Kürdistan gerçeğini doğurdıkları çocuklarının kanında hak iddia ederek ifade ediyorlar. Delikanlı yaşta kız ve erkek çocukları olan kadınlar, güzel ve mutlu tasvirlerle ifade edilen donuk Kürdistan hayaline ciddi bir şekilde tepki gösteriyorlar. Anne olarak hisleri Kürdistan tarihinin ölüm ve yaşam mücadelesini kapsıyorsa da, çoğunluk ölümün kendisini ve ölümle ilgili kendi tecrübelerini anlatıyorlar.

Kalabalık Kürt ailelerinin televizyon başında geçirdikleri akşam saatlerinde, erkekler kendi aralarında Kürdistan ile ilgili konuşurlarken, kadınlar genelde sessizce onları dinliyor gözükürler. Eğer konuşmalara bir katkıları olursa, sanki kendi kendilerine konuşuyormuş gibi söz alırlar. Başlarını işlerinden kaldırmak ihtiyacını duymadan, çok yumuşak bir sesle kendi görüşlerini ifade ederler. O gece Kesire'nin halası da söze ancak duyulur bir sesle başladı. Kısık sesine rağmen, kelimeleri huzur ve bereket ile çizilen Kürdistan tasvirlerini sanki içinden kopan bir çığlıkla yok etti. Kesire'nin halasının sözleri, yoksulluk içinde İstanbul varoşlarında yaşamak zorunda bırakılmış bu Kürt ailesini bir anda Kürdistan gerçeğine döndürdü.

Mesuliyet sahibi bir çocuktu. Yola çıkmadan önce ürünün topraktan kalkması için babasıyla birlikte çalıştı. İyi bir çocuktu. Büyüklerine hürmet eder, küçüklerini korurdu. Çok çalışırdı. Benim kanım, canımdı. Diğerleri gibi, bizleri bırakıp gideceğini biliyordu. İşte bu sebepten başını bağlayalım istedim. Ağam! Yedi yıl geçti. Kimseyi suçlamıyorum. İznini verdik. Kesire gençti ve nikahı gerekti. Kimse beklemek istemedi. Ben bekliyorum. Bize bildirecekler. Ben bekleyebilirim.

Kesire'nin halası bir soluklandı ve tekrar konuştu.

O nerede şimdi? Çocuklarımız neredeler? Sadece kan var. Devletin elinde kan var. Ben tek başıma değilim. Başka Kürt anaları da çocuklarının nerede olduklarını soruyorlar. TC'yi sor-

guluyorlar. Hakları var. Televizyonda gördünüz. Ve ne için dövüldüler? Çocuklarımızın niçin gittiklerini ve ne için mücadele ettiklerini biliyoruz. Neden bu yaban ellerde olduğumuzu biliyoruz. Hepimiz, Kürdistan'a döneceğimizi de biliyoruz.

O akşam eve gelice Hala'nın yukarıdaki sözlerini hemen not aldım. Aldığım notlara göre Hala'nın sözlerini uzun bir sessizlik takib etmiş. Oda da bulunan yaşlı genç herkes Hala'nın konuşmasına yeni birşeyler daha ilave etmesini beklemekten ziyade söylenenleri hazmetmekle meşgulmüş.

Notlarımı sonradan okuduğumda uzun uzun düşündüm. Kesire'nin halasının müdahalesi "düşük yoğunluktaki" savaş sürecinde evlatlarını kaybetmiş anaların gerçeğini ifade ediyordu. Daha sonra Esenyurt'da yaşayan ve göçe zorlanmış başka Kürt anaları ile yaptığım görüşmeler Hala'nın kişisel tecrübe ve anlatılarının nadir bir hal olmadığını gösteriyor. Kesire'nin halası, erkeklerin Kürdistan tasvirlerine başkaldırırken, analık duygunu dile getiriyor; terkedilmek zorunda kalmış Kürdistan, *yaban ellerde* yaşam sorunları ve akan Kürt kanı arasındaki yakın ilişkiyi belirtecek, savaşın sürdüğünü hatırlatıyordu. Aile içindeki erkek egemen sistemin temsilcilerinin çizdikleri Kürdistan resmi ile ters düşen ve şiddetin devam ettiği bir Kürdistan olduğunu ve bunun açısını çeken kadınların mücadeleye devam ettiklerini söylüyordu.

Hala kendisi ile aynı acıyı paylaşan kadınlardan söz ederken göçe uğramış diğer Kürt kadınları ile arasındaki kopmaz bağı da öne çıkartıyordu. Sorunlara çözümler getirmek için diğer kadınlarla müşterekleşme, genelde diaspora olgusunu yaşayan ve politik bilinç sahibi kadınların kullandığı bir yöntem. *Ben tek başına değilim* cümlesi Hala'nın *yaban ellerde* kolektifleşen politik kimliğini ifade ediyor. Kendi özneliğini red edişi, *[b] endeğilim*, ifadesi ile diğer Kürt kadınları ile ortaklaştığı evlat ve memleket acısını dile getiriyor. Öncelikle kendi ailesi içinde dayanışmayı önem veren, *[k]imseyi suçlamıyorum*, cümlesinin genişleyip daha büyük bir bütüne yayıldığını duyuyoruz: „Çocuklarımız neredeler?“ sorusunu soran bu göç mağduru Kürt anası, Kürtlerin insan haklarını savunmak için çocukları çok ağır şart-

larda mücadeleyi kabul etmiş tüm Kürt analarıyla birleşiyor. Kürdistan'ın farklı bölgelerinden gelmiş, değişik Kürt lehçeleri konuşan göçe zorlanmış diğer Kürt anaları ile müşterekleştiği noktanın bilincinde olması, Hala'nın ancak duyulur bir sesle, fakat kendi gücünden emin bir şekilde konuşmasını sağlıyor.

Yaban ellerde yaşayan, Kürt kadınının kolektifleşen politik kimliği sadece kendi tecrübelerinden kaynaklanmıyor. Kesire'nin halasının gücü her Cumartesi Galatasaray Lisesi'nin önünde kayıp evlatlarının fotoğrafları ellerinde sessizce oturan ve pek çok zaman polis tarafından dövülen, tutuklanan *Kayıp Anaları* ile dayanışmasından da kaynaklanıyor: Kürt kadınlarının birbirleri ile dayanışmalarını Kürt evlatlarının Kürdistan için akıttıkları kan sağlıyor. Bu kolektif güçten cesaret alan Kesire'nin halası ailenin erkeklerinden Kürdistan için ölen gençleri, ölümü ve akan kanı unutmamalarını ve unutturmamalarını istiyor.

2002 Eylülünde, TBMM Avrupa Birliğine girmek üzere hazırlanan reform paketini kabul etti. Bu reformlar çok sözü edilen ölüm cezasının kaldırılması ve Türkiye'de yaşayan Kürtlerin, Kürtçe öğrenme ve öğretme hakkını da kapsıyor. Yani Cumhuriyet tarihinde ilk defa *milli devlet* sözlencelerine rağmen, bağımsız sınırlar içinde yaşayan Kürtlerin azınlıklar içinde bir çoğunluk olduğu olgusu ve Kürt lisanı, tarihi, kültürü kabul edilmiş oldu.

Kürdistan'da politik ve ekonomik sorunların henüz çözüme ulaşmadığı bugünün koşullarında, göçmen Kürtler sivil toplumun limitleri içinde mücadelelerine devam edecekler. Yerel mücadeleler, kurumsal çalışmalar ve kolektif gayretlerle çocuklarına Kürdistan'a dönüşün gerçekliğini gösterecekler. Kesire'nin halasının konuştuğu gecenin kapanış notlarını tekrar okumak benim bu gerçeğe daha güvenle bakmamı sağlıyor. Gecenin notları Nene'nin son sözleri ile bitmiş: "Genç kızlardan birisi odayı bıçak gibi kesen sessizliğin içinden çayları tazelemek için kalktığına, Nene'nin tespih sesine derin bir iç çekişinden sonra şu sözleri karıştı" diye yazmışım: *İnşallah. Allah bana Kürdistan'a döndüğümüzü gösterecek.*

1 Şubat 2003

Adım adım işgale doğru!

Tarih boyunca insanlar emek harcamadan da bir-şeylere sahip olmanın yollarını aramışlar hep. Savaşlar bu niyete en güzel örnek dersem, sanırım abartmış olmam.

Her ne kadar kitaplar bize savaşların, vatan-millet aşkına yapıldığını söyleseler de, aslında savaşın özü, başkasının sahip olduğu zenginliği ele geçirme isteminden başka birşey değildir.

Şu günlerde üzerinde bulunduğumuz coğrafya da benzer bir savaş tehlikesi altında.

Kapalı kapılar arkasında türlü çirkin pazarlıklar devam ederken, olan yine masum insanlara olacak. Amerika ile Türk hükümeti arasında al gülüm, ver gülüm pazarlıkları devam ede dursun, ABD askerini bölgeye göndermeye başladı bile.

Televizyonda Körfez bölgesine sevkiyatı yapılacak Amerikan askerleri ile aileleri arasındaki vedalaşmayı izliyorum. Spiker ailelere neler hissettikleri hakkında bir takım sorular yöneliyor. Gözü yaşlı bu insanların verdikleri yanıtlar, bana tanıdık, ama nedense bir o kadar da şaşırtıcı geldi. Şöyle deniyordu: "Onlar Amerika için, gidiyorlar, ülkemizin iyiliği için bunu yapıyorlar, onlarla gurur duyuyoruz."

Ben bu tür söylemlerin bizim gibi geri kalmış ülkelerde halkı uyutmak için, generaller tarafından halka ezberletildiğini düşünürdüm. Ama, demokratik ve insanların özgürce düşünebildiği, kendini rahatça ifade edebildiği bir ülkede yaşayan insanlardan aynı lafı duymak beni çok şaşırttı. Kendi kendime düşününce çok saf olduğum kanaatine vardım. Türkiye bu söylemleri elbette ki, akıl hocası olan ABD'den öğreniyordu. Demek ki, dünyanın her yerinde sözüme "ulusal çıkarlar" uğruna insanların beyni dumura uğrattılıyordu. Gönderdikleri askerlerle gurur duyduklarını söyleyen bu insanlar acaba kendilerine şunları hiç sormuşlar mıydı: ABD, işgal tehlikesi altında da bu insanlar ülkelerini savunmaya mı gidiyorlar? Ya da ülkelerinden binlerce kilometre uzaktaki bu insanları öldürürken gerçekten gurur duyulacak bir iş mi yapıyorlar?

Yoksa sevgili başkanlarının, dünyanın en büyük ikinci petrol rezervlerinin bulunduğu bu topraklarda petrole olan susuzluğunu mu gidereceklerdi?

Elbette ki, bunların hiç birisi değil, "ABD, bu toprakları kimyasal silahlar üretip, insanları pervasızca zehirleyen Saddam'ın zulmünden kurtarıp, demokratik bir ülke haline getirmek için uğraş veriyor."

Güldürmeyin beni, buna çocuklar bile inanmaz. O zaman adama sormazlar mı, Saddam'ın kimyasal silah ürettiğini şimdi mi keşfettin? 89 yılında Halepçe'de binlerce insan zehirli gazlardan ölürken, bir o kadarı da sakat kalırken sen neredeydin? Bugün bu timsah gözyaşları kimin için, ne için?

Hiçbir insani ve hukuksal dayanağı olmayan bu savaşa sadece Buş istiyor diye destek vermek ne kadar mantıklı? Bu işte en çok zararı kimler görecek, bunun hesabını çok iyi yapmak gerekir.

Belki savaş Türkiye'deki krizi daha da artıracak, belki insanlar eflasyon altında daha da ezilecek ama bu kimin umrunda, o her ne kadar barış çağrıları yapsa da, hatta bu uğurda "İslam Zirvesi"ni toplasa da, Güney Kürdistan işgaline adım adım hazırlanmakta, her geçen gün sınıra askerlerini büyük bir azimle yığmakta. Öyle ki, sözüme koskoca zirve toplandı ve buradan karar olarak çıka çıka "Irak'ın toprak bütünlüğünün korunması" çıktı. Böylece Saddam'a da göz kırpmış olundu.

Öyle görünüyor ki, herkes Kürtlere karşı birlik olmuş. Olası bir savaştan Kürtler için iyi birşey çıkacağını ümit etmek bana biraz fazla iyimserlik gibi geliyor. Zira savaşta Saddam kimyasal silah kullanırsa, bunların tadına baktırmak isteyeceği yerler kuşku yok ki, Kuzey ve Güney Kürdistan olacak. Bu da yine Kürtler için ölüm, yine sürgün, yine sefalet, yine açlık ve yeni Halepçe'ler demek.

Hal böyle iken, Türkiye'ye rağmen Amerikan askerlerinin Kürtleri koruma ihtimali ne kadar olacak dersiniz? Belki çok kötümser olduğumu düşüneceksiniz ama, bence bu olasılık pek de fazla görünmüyor. Halkının büyük bir çoğunluğu savaşa hayır demesine rağmen, Türkiye bu savaşa girecek. Ama onun problemi Amerika gibi Saddam'ı devirmek değil. Onun derdi, bölgede kazara Kürtlerin lehine birşeyler çıkarsa ona engel olabilmek. Ama unuttuğu birşey var, Amerikan askerleri çekildikten sonra, Araplarla ilişkilerini nasıl düzeltecek?

Yıllardır, terörle mücadele adı altında Kuzey Kürdistan'ı yakıp-yıktığı, talan ettiği, insanları yerlerinden, doğup-büyüdükleri topraklardan göç etmek zorunda bıraktığı yetmiyormuş gibi, şimdi de yine aynı gerekçeyle Güney'i işgal etme hazırlıkları yapıyor. Bu oyuna bir kez daha gelmemek lazım. İşte bundandır ki, olası bir savaşa kesinlikle karşı çıkmak lazım. Çünkü bu savaş haksız bir savaş, çünkü bu savaş galibi olmayan bir savaş.

Türkei und die EU

Zwei unterschiedliche Welten???

Wer der EU beitreten will, muss ihren "gemeinsamen Besitzstand" -80.000 Seiten Regeln und Verträge- komplett übernehmen. Für die Beitrittsstaaten bedeutet das, ihre Verwaltungen und alle Gesetze dem EU-Recht anzupassen.

Der Maastrichter Vertrag von 1992 besagt, dass sich jeder europäische Staat um die Mitgliedschaft in die EU bewerben kann. Beitreten kann aber nur, wer die sogenannten Kopenhagener Kriterien von 1993 erfüllt, also ein demokratisches und rechtsstaatliches System garantiert, über eine stabile Marktwirtschaft verfügt und dessen gesamtes Regelwerk in Einklang mit dem der EU steht.

Die Kopenhagener Kriterien:

1-Das politische Kriterium:

Stabile staatliche Institutionen, eine demokratische und rechtsstaatliche Ordnung sowie die Wahrung der Menschenrechte und der Schutz der Minderheiten.

2-Das wirtschaftliche Kriterium:

Ein marktwirtschaftliches System, das stark genug ist, dem Wettbewerbsdruck innerhalb des europäischen Binnenmarkts standhalten zu können.

3-Das "Acquis - Kriterium":

Übernahme des gemeinschaftlichen Besitzstandes ("acquis communautaire"), also alle Rechte und Pflichten, die für die Mitgliedsstaaten der EU verbindlich sind.

Derzeitiger Stand der Verhandlungen

Dreizehn Länder sind derzeit in den Erweiterungsprozess einbezogen: Estland, Lettland, Litauen, Polen, die Tschechische Republik, die Slowakei, Ungarn, Slowenien, Rumänien, Bulgarien, Malta, Zypern und Türkei.

All diese Länder werden der EU beitreten, sobald sie die Beitrittskriterien erfüllen. Mit zwölf von ihnen hat die Europäische Union die Beitrittsverhandlungen eröffnet. Mit der Türkei können die Verhandlungen erst begin-

nen, wenn das Land die politischen Bedingungen für die Mitgliedschaft erfüllt.

Status des Mitgliedschaftsantrags der Türkei

Das Assoziierungsabkommen zwischen der Türkei und der EU im Jahre 1963 stellte eine mögliche EU - Mitgliedschaft der Türkei in Aussicht und 1989 reichte die Türkei ihren Mitgliedschaftsantrag ein.

Der Europäische Rat von Helsinki 1999 gewährte der Türkei den Status als Bewerberstaat für die EU - Mitgliedschaft und regte auf diese Weise zu den notwendigen politischen und ökonomischen Reformen in der Türkei an. Zu diesem Zweck etablierte die EU in jüngster Zeit eine Beitrittspartnerschaft mit der Türkei, in der die kurz- und mittelfristigen Prioritäten auf dem Weg zur Erfüllung der Beitrittskriterien festgelegt werden.

Doch die Beitrittsverhandlungen können nicht aufgenommen werden, bevor die Türkei die politischen Kriterien für die EU-Mitgliedschaft -Demokratie, Rechtsstaatlichkeit, Menschenrechte und Minderheitenschutz- nicht erfüllt.

Im Strategiepapier der Kommission von 2001 wurde eine neue Phase für die Türkei vorgeschlagen, die eine gezieltere Vorbereitung auf die Anforderungen der EU-Mitgliedschaft vorsieht. In diesem Zusammenhang wird die Türkei aufgefordert, den politischen und ökonomischen Reformprozess gemäß der Beitrittskriterien der Beitrittspartnerschaft zu intensivieren und zu beschleunigen.

Warum die USA die EU drängt...

Washington fordert die Europäische Kommission und die Mitgliedsstaaten auf, der Türkei eine mögliche EU-Mitgliedschaft in Aussicht zu stellen.

Die Türkei ist ein enger Verbündeter Wa-

Y
A
S
E
M
I
N

K
U
T
L
U
K
T
E
M
U
R

shingtons und hätte vor allem bei einem Irak-Krieg eine Schlüsselstellung.

Die EU sieht in der Türkei aber noch nicht die Kriterien für die Aufnahme von Beitrittsverhandlungen erfüllt. Zudem fürchten die EU-Regierungen, dass ein konkretes Beitrittsangebot an die Türkei die demnächst anstehenden Abstimmungen über die Aufnahme von zehn neuen EU-Staaten in Ost- und Mitteleuropa gefährden könnte.

Offen bleibt jedoch weiterhin ein Verhandlungstermin für die Türkei. Man habe auch nicht vor gehabt der Türkei einen Termin zu nennen, da das Land die Kriterien noch nicht erfülle. In den Kriterien werden Bedingungen für den Beginn der Aufnahmeverhandlungen definiert - unter anderem die Einhaltung der Menschenrechte, ein bestehender Rechtsstaat und das Verbot von Folter.

Ankara ist für Washington in mehrerer Hinsicht ein wichtiger Partner: als einziger Nato-Staat einerseits und wegen der Nähe zu Irak und wegen der US-Flugbasen andererseits. Mit der neuen Pipeline, die Öl aus dem Kaspischen Meer in die Türkei transportieren soll, eröffnet Ankara den USA außerdem eine Alternative zu den Rohstoffvorkommen am Golf. Die Kommission und die meisten Mitglied-Staaten der EU haben jedoch unabhängig von den bisherigen Reformen schwere Bedenken dagegen, einen muslimischen Staat einen Termin für den Beginn der Verhandlungen zu geben.

Türkei und die Kopenhagener Kriterien...

Wenngleich das türkische Parlament im September 2001 Verfassungsänderungen beschlossen hat, die den Kurden einige Rechte zugestehen, so sind diese Änderungen doch keinesfalls hinreichend. Die zur praktischen Umsetzung der Verfassungsänderung notwendigen Gesetze sind ohnehin noch nicht eingebracht.

SEVDALIM

Seni düşünüyorum,
ta yüreğimin derinliklerinde.
Sen ki, yüreğimde esen bir
fırtına,
bu fırtına öylesine hırçın ve
sert ki,
tüm sevgimi silip savuruyor.
Ta Dersim diyarına kadar
uzanıyor.
Ve o fırtınada
seni arayan beyaz bembeyaz
bir yavru güvercin,
öyle istekli öyle yürekli ki,
beyaz kanatlarını açmış,
tüm sevgisiyle, sana ulaşmaya
çalışıyor.
Yüreğinde taşıdığı sevgiyi,
özlemi, dostluğu
paylaşmak içindir, tüm bu çabası.
Sen ki ulaşılması güç
ulaşılamayacak kadar da zor.
Yavru güvercin, yine de cesareti
ve
azim dolu küçüçük yüreğiyle,
sert hırçın rüzgarlara karşı
direniyor.
Gece, gündüz demeden
uçuyor, uçuyor, uçuyor...
Derken günler, aylar geçiyor.
Ve sonunda
kanatları, yorgunluğa yenik
düşüyor.
Yaşlı bir çınar ağacının dalına
konuyor,
hayallere dalıyor birden,
sevgilisi düşüyor aklına,
duygularının eskisi gibi
olamayacağıının
ve
başka birine ait olabileceğinin
bilincine varıyor.
Yüreğindeki tüm sevgi
gözyaşı olup, gagasından aşağıya
süzülüyor,
İçinde bitmeyen sevdıyla
gökyüzünün mavi derinliklerine
doğru
uçuyor, uçuyor, uçuyor....
Ardından geriye kalansa,
sadece
Munzur dağlarında esen,
sevgi, özlem ve hasret
rüzgarları...

21.11.93

Yüksel Çiçek-Güler

AÇTIM AĞZIMI, KAPAMA KULAĞINI...

Jiyan dergisinde; yaşamın başlayacağı ve zenginleşip renkleneceği bir dönem yeniden başlarken, ben de merhaba diyerek başlamak istiyorum.

Uzun bir dönemdir, derginin çıkarılmaması bizleri de yazı yazma konusunda tembelleğe sürüklemişti. Ancak yeniden bilgisayarın başına oturup dertleşmek hoş bir duygu. Umarım yapacağım değerlendirmeye ağzınızın tadını bozmam. Gerçi herşey giderek hormonlaşıyor. Ancak bir şeyin gerçek tadını bilen artık onun peşini bırakmaz. Bizde bildiklerimizi sizlerle paylaşmaya çalışıyoruz.

Dünyada yaşanan ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel alanındaki gelişmeler ile yaşamın her alanlarında mutlu, şeffaf ve huzurlu yaşamın vazgeçilmez iki önemli ayağı var. Özgürlük ve eşitlik kavramları. Dünyanın her yerinde güçlüyle-zayıf, efendiyle-köle, ezenle-ezilenler arasında kıyasıya bir mücadele yapılıyor. Bu mücadele sırasında egemenler, birbirleriyle dayanışma içine girerken, diğer taraftan ezilenlere karşı çeşitli tuzaklar kuruyorlar. İktidarlarını devam ettirmek içinde çeşitli entrikalara başvuruyorlar. (Osmanlıda oyun, bizde de direnmek bitmez.)

Demogojik söylemlerle insanların eşit olamayacağını, herkesin kaderine razı olması gerektiğini, kurulu düzeni değiştirmeye kalkışmanın suç işlemek anlamına geldiğini sürekli beyinlere kazımaya çalışıyorlar.

Bu işler, en küçük toplumsal birim olan aileden başlıyor ve devlet düzeninde en güçlü şeklini alıyor. Ben, bu yazıda Türkiye denilen aile içinde, yaşanan bazı haksızlıklara dikkatinizi çekmek istiyorum.

Türkiye, geçmişinden beri sosyal, siyasal ve ekonomik sorunlarını çözememiş ülkelerinden birisidir. Bu ülke, yeni dünya düzenine uyum sağlamak için birçok uluslararası belgelere imza atarak, çağdaş bir ülke olmayı, stratejik bir hedef haline getirmiş bulunuyor. Gel gör ki, bu belgeleri imzalıyor imzalamasına, ama gereğini yerine getirmiyor.

Hani milyonlarca insan, çeşitli nedenlerle yeminler ederler, bu yeminler genellikle şu cümlelerle

başlar. "İyi günde-kötü günde, sağlıkta-hastalıkta, zenginlikte-fakirlikte, barışta-savaşta, demokratik-anti demokratik ortamlarda beraber olmaya, vatanımı milletimi kanımın son damlasına kadar koruyacağıma ant içerim" denilir. Ancak bir süre sonra olanlar renk değiştirir. Türkiye'de olanları anlamak için çok uzaklara gitmeye gerek yok. En ufak toplumsal birim olan aile içinde yaşananlara baktığımızda herşeyi anlamak daha da kolaylaşır.

Örneğin bir erkeğin, bir kadınla tanışma dönemindeki davranış şekliyle, nikahına aldıktan sonraki davranışları arasındaki farkları hepimiz az çok bilirsiniz. Sizlere bu olayları düz bir mantıktan ziyade bir kurgu içerisinde yazmaya çalışacağım. Umarım sizlerin de hoşuna gider.

Kız alma veya verme sürecinde nişan, nikah, takı, çeyiz ve yüz görümlülüğü konularında yaşanan gerginlik, sürtüşme ve hatta kavgaları bilirsiniz. Bunlara bazen diğer akrabalar, komşular, pirlar, seyhler ve kirveler bile karışır. Hal vaziyet böyle olunca, olay daha da karmaşık hale gelir. Malumunuz, genç kızımız Türkiye, AB'ye gelin gitmek istiyor. Damat bey pek hevesli değil. Ama gelin çok hevesli ve heyecanlı. Damadın çeyiz konusunda bazı istekleri var. Gelinin bohçasında ise -Kopenhag Kriterleri- bu istenilenler bulunmuyor.

Kız evi, yılladır kızını Avrupa'ya gelin vermek istiyor. Bunun için 1945 yılında Birleşmiş Milletlere üye olmuş. 1963 yılında AET ortaklık sözleşmesini imzalamış. Yani birçok defa söz kesilme girişiminde bulunulmuş.

Gel gör ki; AB'deki bazı amcalar, dayılar kızımızı çok ilkel buluyorlar. Kendilerini el aleme karşı rezil edeceğini düşünüyorlar. Kız evinden, kızlarına nezaket kuralarını öğretmenlerini istiyorlar.

Kız babası ise; kızlarının gayet kültürlü, çağdaş bir hanımefendi olduğunu, sırf müslüman olduğu için karşı çıkıldığını söylüyor. "Kızımızı, bu halıyla kabul etmelisiniz" diyor. "Bir bilerseniz bizim kızımızı ne Arap Seyhleri, ne Acem Mollaları, ne petrol kralları, ne zengin efendiler istedi ama, biz onlara vermedik" diyor. Anlayacağınız bir şamata ki evlere şenlik.

Damat evinde, işi bozmaya çalışan bazı yakın dost ve akrabalar, durmadan geline kusurlar buluyorlar. Bunlar saymakla bitmiyor.

Örneğin, baba işkencenin önlenmesi için Birleşmiş Milletler(1988) ve Avrupa Sözleşmelerini(1989) de kabul etmiş ama, son on yıl içinde binlerce insan işkence ve onur kırıcı muameleye maruz kalmış. 12 eylül Askeri Cuntası; 23 bin kişiye, 1 yıla kadar hapis, 10 bin kişiye 1 ile 5 yıl arası hapis, 6 bin kişiye , 5 ile 10 yıl arası hapis, 2 bin kişiye 10 ile 20 yıl hapis, bin kişiye, 20 yılın üzerinde, 630 kişiye ömür boyu hapis cezası vermiş. 600 kişi "faili meçhul" cinaytlere kurban gitmiş. 171 kişi işkencede öldürülmüş, 517 kişiye idam cezası verilmiş, 49 kişide idam infaz edilmiş.

Çok partili dönemden bu güne kadar 25 parti kapatılmış, 3 parti hakkında kapatma davası hâlâ devam etmekte. Bu yazı yayınlanıncaya kadar umarım bir yenisi eklenmez.

Kıza buldukları kusurlara bakın. Ayoll! Bunlar kadı kızında da olur.

Eh sorun sadece bununla bitse iyi. Ailenin bir kızı daha var ama, üvey. Aile içinde sürekli en ağır ve en kötü işler bu kıza yaptırılıyor. Evin tüm temizlik, çamaşır, yemek, çocuk bakımı çarşı, pazar alışverişlere o koşuşturuyor. Aile fertleri zaman zaman toplanıp partiler veriyor eğlenceler düzenliyor. Sofralarında kuş sütü dahi eksik olmuyor. Ancak gel gör ki bunca zahmet, özveri ve çalışmaya rağmen, kıza laik görülen yer kapının ağzındaki eşik oluyor. Yemek konusunda da payına düşen, yemek artıkları bile değil sadece yavan ekmek, bir baş soğan ve ayran.

Kız, zaman zaman bu yaşadıklarını kirve, şeyh ve saygın aile büyüklerine açsa da kimse kulak asmıyor. Kızın istediği kendisinin hazırladığı yemeği hep beraber aynı sofrada yemek ve adam yerine konulmaktır. Diktiği bayramlıklardan bir parçada kendisine verilsin istiyor. Ektiği sebze ve meyvaların tadına elbetteki oda bakmak istiyor.

Kız, bu adaletsizliklere karşı çıkınca da aile büyükleri kızıyorlar. "*Bana bak, sana yatak ve yemek veriyoruz. Yetmiyormuş gibi, birde bölücülük yaparak ailenin içine nifak sokuyorsun!*" tehditleriyle karşılaşıyor.

"*Bana da haklarımı verin ailedeki huzur daha da artacak. Aile ekonomisi bu derece kötü olamayacak. Savaşa harcadığınız parayı, aile için-*

deki yatırımlara yöneltirsek daha çabuk gelişiriz. Ağadan, tefeciden, para almaya devam edersek sorunlarımız daha da ağırlaşacak. Ailede herkes birbirlerine kin beslemez, birbirine omuz verir, yarattıkları değerleri eşitçe bölüşürse, herkes mutlu olur" diyor ama, kızı dinleyen yok.

Ayrıca bu ailenin uzakta yaşayan bir kızı daha var. Bu kızın gelin gittiği evin büyüklere kızı gereken nezaketi gösteriyorlar. Herşeylerini paylaşıyorlar, hak ve hukukuna da saygı gösteriyorlar. Bu kız ayrıca gelin gittiği ailede yaratılan ganimetten payına düşeni alıyor. Babası düzenli olarak evin bütçesinden bu kıza pay veriyor. Tüm ihtiyaçlarını gideriyor. Ama bizim yaramaz kızımız illâ da evini ayırmak istiyor. Her türlü uzlaşmaya karşı çıkıyor. Aileyi bölmek istiyor.

İşin garibi, evindeki kızının eşitlik istemlerini bölücülük sayan baba, uzaktaki kızının bölücülüğüne destek veriyor.

Bu açık çifte standart uygulama tüm dünyanın dikkatini çekiyor. Her yerde eleştiri konusu oluyor. Bunun üzerine baba, yabancıları evinin düzenini bozmak, ailesi içine nifak tohumları eklemekle suçluyor.

Evdeki üvey kıızıyla bir sorununun olmadığını, evde herkesin eşit haklara sahip olduğunu söylüyor ama, kimse bunlara inanmıyor.

Bunun yanın da evdeki üvey kızın da olanlara sürekli olarak karşı çıkıyor.

Doğacak çocuklarına Kürtçe isim takmak istiyor. Bunu yaparken de yargılanmak baskı görmek hapis yatmak istemiyor. Kendi haklarını savunan siyasal kurumların kapatılmasını istemiyor. Korumalarının kendilerine saldırıp tecavüz edip, öldürmesini istemiyor. Anadiliyle eğitim görmek istiyor. Kendi kültürü içinde özgürce yaşamak istiyor. Kendi kimliğinin anayasal güvenceye alınmasını istiyor. Kendi radyo ve televizyonunun olmasını istiyor. Bunun için de soruşturma ve davalara maruz kalmak, gözaltında alınmak, işkenceler görmek, taciz ve tecavüzler uğramak istemiyor.

Kürdistan'a gidin, çok az kişi yaşadıklarını anlatacaktır. Ama gözleri konuşan çok insan var. Ancak anlayanda az. Yani açtım ağzımı kapamayın kulağınızı diye söyledim.

Bir bakın aileye nasılda tarumar olmuş emekli, işçi, çocuk, üniversiteli, ev kadını, Kürdü, Türkü

herkes yaşamından yakınıyor ama babalarının kulakları tıkalı. Oğlan evine istenildiği kadar bohça ve mini bayram paketleri gönderilsin. Ailede sorunlar olduğu gibi duruyor. Ancak yapılanlar iç ve dış kamuoyunu kandırmaktan ve göz boyamaktan başka birşey değil.

Aile gerçekten demokratikleşmek istiyorsa atılacak ilk adım Kürt kızının sorunu çağdaş demokratik yöntemlerle çözmektir. Aksi bir tutum ülkeyi daha da karanlığa götürmekten başka birşeye yaramayacaktır.

Ne yapalım kız evi naz evidir. Fakat bazı nazlar da insanı canından bezidirir.

Aile, oğlan evine karşı kabadayılık sergilerken ona muhtaç olduğunu da unutuyor.

Bu arada üvey kızı kurtarma adı altında 15 yıl silahlı mücadele yapan ağabeyi şimdi dayılarının hizmetine girmiş. Kız kardeşine her türlü haksızlığı yapan anlayışın bir numaralı savunucusu olmuş. Kız ise ağabeyinin düştüğü bu duruma çok üzülüyor.

Geçmişten beri Amerikan yapımı filmlerde, rollerini ustalıkla oynayan Ecevit, Çiller, Yılmaz, Bahçeli artistleri 3 Kasım seçimlerinde meydana gelen trafik kazasında kötü bir şekilde yaşamalarını yitirdiler.

Alma mazlumun ahını çıkar aheste aheste... Kürt kızının beduası tuttu sanırım.

Kürt kızı adına oh diyesim geliyor. Öyle anlaşıyor ki bu sahnede daha çok tarihi roller değişecek. Davul kendi boynunda, tokmağı başkasının elinde olunca kendisini Zeyna sanan Çiller hanımefendi, Herkül sanan Bahçeli, çelimsiz Ecevit, bir genç kızın 'namusuyla' oynamayı kolay sandılar. İnkâra dayalı politika yaparsan sonun böyle hüsrana olur.

Ancak azda olsa umutluyum. Yeni sahneye çıkan oyuncular, eğer Kürt kızının sorunlarını çözerse, hem kendileri hemde etrafındakiler huzur bulur. Dilerim yeni aktörler hazırlayacakları gerçekçi projelerle hem kendilerine, hemde Kürt kızına huzur ve güven getirirler.

Kim ne derse desin. Er veya geç üvey kızımızın anlı şanlı düğünü olacak. Hiç kimse buna engel olamaz. Bize düşen görev, daha çok çalışmak, özveride bulunmak ve en önemlisi umudumuzu canlı tutmaktır.

Canlar, düğün giysilerinizi hazırlayın. Bu hazırlığı yaparken yanlışlığın peşinden gitmeyin. Kürtlkle kalın.

*Hava ağır ve zaman geçmek bilmiyorsa,
bu sürgün belirtisidir.*

*Bir bilinmezler yumağına
sürükleniştir.*

Kimi zaman

sürgün barınaklarında

sle avuca sığmaz düşünceler.

Sürgün tanımlanmaz yaşanır,

dedi ak saçlı baba

büyük korkularla gelir

kimi zaman yoksulluk,

kimi zaman uzaklık,

kimi zaman sesizliği barındırır içinde.

Sevdaları besler içinde

toprak, sevdası büyüdükçe büyür.

Kimi zaman prangaları

hatırlatırcasına

dil lâl bırakılır.

Kavgam ve sevda hülyalarda kalır.

Dilim lâl olsa da

Kavgam ve toprağım canımda büyür

Bir yaşam oyunudur tahtaravali.

Ve saklambaç.

Ve dönme dolap.

Binerim dönme dolapta çocukluğuma.

Kaparım gözlerimi kara yaşama.

Yalana aldatmaya.

Dengeler beni doğayla tahtaravali.

Sallanırım salıncakta.

Döndür döndür derim dönme dolaba,

*dön ve yüksel derim kara geceler
yokmuş gibi.*

Yüksel gece gündüz demeden.

Ölüm yokmuşçasına.

Döner durur yüzyılları dönme dolap.

Çocukluğumun kanadında.

Gençlik bana kayıtsız.

Kavgam, doğadan yaşamdan uzak.

Devrim çekmez ilgilerini.

Ağustos başı Temmuz ölümleri.

Çocukluk hülyası,

kumsalda dolanır,

kumsalda kaybolur.

Sümbül

RÖPORTAJ

Değerli okuyucular,

Bir Kürt kadını olarak, uzun zamandan beri PKK'yi izliyorum. Diyebilirim ki, Kürt hareketleri içinde en çok kadınları içine alan bir hareket olarak karşımıza çıktı. Bu harekete katılıp mücadele eden kadınların, aynı zamanda en fazla telef olan bir kadro olduğunu izledik ve okuduk. Gariptir ki en çok kadınlar A. Öcalan yakalandığında bombalı intihar eylemlerinde gönüllü olmuşlardı. Yakalanmasının ardından bir Türk gazetesinde, İtalyan gazetelerine A. Öcalan'ın verdiği demeç yayınlandı. İtalyan gazetecisi şu başlığı atmıştı. **"Apo'yu Türk hükümeti değil, Kürt kadınları asacaklar."** Nedeni ise sözde A. Öcalan gazeteğe verdiği demeçte **"Kürt kadınları çok pis kokuyor"** demiş. Bu haberin ardından özellikle PKK'lı kadınların buna tepki göstermelerini bekledim. Aşağıdaki söyleşiyi yaparken beni bu harekete katılan kadınların gerekçeleri, özellikleri, bu hareketin kadınların önüne koyduğu perspektifleri ve bu kadınların o hareket içindeki durumunu derinlenmesine bilme ve öğrenme arzusu, onlarla görüşmemin bir nedeni oldu. Anlatılanların bilimsel ve tarihsel önemi olduğu açıkça anlaşılacaktır sanıyorum. Ancak ben katılanların ağzından bunları direkt aktarıp yorumu okuyuculara, tarihsel ve bilimsel araştırmayı da Kürt bilim adamlarına bırakıyorum.

22.12.2002 de, Almanyanın bir kentinde yaşamakta olan bir Kürt kıızı ile yapılan röportaj:

Çocukluğu:

Diyarbakır'da doğdum. İlişkilerim hareketle geliştikten sonra, fiili olarak yani, küçük boyutlarda da olsa çalışmalara girdim. Çalışmalarım erken yaşta birey olarak başladı. Erken mücadeleye girme, erken başlama ve bu nedenle erken gerçeklerle karşılaşma oldu benim için.

Çocukluğum, bu dönemde büyüyen çocuklar gibi olmadı. Çocukluğumu yaşamadım. Gözümü açtım, hep kavga, hep ölümler, hep mücadeleler, hep yaşamla kavga ve yaşam için kavga mücadelesiyle karşılaştım. Çocukluğumu pek yaşadım denemez. Fakat bu mücadele içerisindeki hayatım da bir nevi deli dolu geçti. Yani bir nevi çılgınca geçti. Bu biraz da maceracı olmamdan kaynaklandı.

Ben bir yurtsever ailenin çocuğuyum. Ailemiz Hakari'den buralara gelmiş, sürgünler yaşamış bir aile. Mücadeleyi aile içinde Diyarbakır'da gördüm, yavaş yavaş tanıma olayı vardı. İlk zamanlar çocuk gözüyle seyirci olarak bakma oluyor. Farklı örgütlerle boyutlandı ve mücadele gelişti.

Neden böyle diyebilirsiniz? Başka alternatif yok. İçinde bulunduğumuz, ortam, düzen, sistem bunu gerektiriyordu. Doğal olarak her insan, "ben bir Kürdüm" diyen bir insanında, hele hele mücadeleye yakınsa, hele hele baskılara maruz kalıyorsa, başvuracağı tek alternatif araç müca-

deledir, savaştır. Bununla başlıyor, doğal olarak böyle geliyor.

Çalışmaları:

Ben 13 yaşında 90'lı yıllar sonunda aktif olmaya başladım. Fiili olarak 14 yaşında girdim. Yani 95 yılında mücadeleye katıldım. Tabii belirli süreçler yaşadım. Gerillaya gitmeden önce 92-93-94'te üç kere ardarda yakalandım. Bu tutuklamalarda, fiziki çökertmeler, psikolojik baskılar oldu. İşkencelere dayanmak mümkündü ancak, ruhi ve psikolojik baskılar daha zordu. 94 sonrasında bu baskılardan dolayı kendim için çözüm bulamadım. Nasıl derler; bir fareyi, bir aslanı köşeye sıkıştırınca, kaçacak yeri olmayınca, tek alternatifi saldırmak oluyor. Ben de aynen öyle oldum. Sıkıştım, çok sıkıştım, saldıracağım tek şey karşımdaki insan değilse, karşımdaki sisteme saldırmaktı. Nasıl diyeyim? Çok çok yakın yaşlı bir akrabamla, dağlara gitme, arkadaşlara ulaşma, yani bunu ben yalnız yapmadım.

94 yılı son ayından 95 Haziran'ına kadar benim için zorlu süreçti. Aynı zamanda güzel yanları da vardı. Her zaman hatırlanacak anıları olmuştur. Saldırı aracına sonunda ulaşmıştım, yani silaha ulaştım. Gerillaya gitme olayı böyle başladı.

Bizim küçük gerilla, hiç bir siyasi ve silahlı eğitim görmeden direkt dağa gidiyor.

Önce direkt kırsala yani, direkt silahlı mücadeleye başladım. Şimdi kırsal deyince doğal olarak, insanın aklına doğayla mücadele geliyor.

Bir nevi ilkel komünal yaşam tarzı nasılsa, öyle değerlendirebilirsiniz. Ancak bununda bir amacı var. Bunu bir hedef doğrultusunda yapıyorsun. Tabii ki zorlukları da var, buda gerekli. Şimdi dağların içindeki yaşam tarzı, kayalıkların arasında yatıyorsun, çadırlarda yatarsın, gerekirse karın üstünde yatarsın.

İlk gittiğim dönemlerde -ki çok şiddetli olan dönemdi- savaş şartları bunu gerektiriyordu. Hem karşıdaki düşman hem de doğayla mücadele etmek zorunda kalıyorsun. Bu şartları daha önce tahmin ediyordum ve bilinçli bir şekilde dağa gittim. Fakat tahmin ettiğimden daha zor şartlarla karşılaştım.

Örneğin; orada ilk geçirdiğim kışta, yaklaşık 15 gün karın üstünde yattık. Aç susuz bir haftalık yol sürecimizde oldu. Asfalt yol, sıcak bir çorbayı ancak hayal edebilirsiniz. Müthiş bir irade savaşı veriyorsunuz. Kendinle savaşıyorsun. "Ben bu zorluğu geçmem, atlatmam gerekiyor" diye düşünüyorsun. Daha rahat süreç gelecek diyorsun ki, o süreçte geldi.

Bu tür bir yaşamın erkek ve bayanlar üzerindeki etkileri sizce nasıldı?

Kadın için elbette güç. Kadının fiziği sözde erkek kadar güçlü değil. Fakat ben mücadelede gördüm, kadının iradesi erkeğin fiziki gücünün on katıdır diyebilirim. Kadının gösterdiği irade, erkeğin gösterdiği gücün karşısında kat be kat üstündür. Bir kez kadının toplum içinde yaşadığı bir ezikliği var. Bu erkek sisteminde var. Erkek sisteminin kadını ikinci sınıf olarak, güçsüz olarak, iradesiz olarak görmesi, "kendi başına bir şeyler yapamaz" diye görmesi kadında şunu yaratıyor. Yani o

tür koşullarda, "Ben kendimi ispatlamalıyım" imkanını yaratıyor. Bu da en güzel ortam.

Örnek vereyim: Orada kadın açlığa müthiş dayanır, var olan imkanlardan ziyade doğadaki imkanlardan yararlanır. Kendi gidip ormanda, tabiatla varolan kaynakları bulur, değerlendirir ve beslenir. Dağda bu olanaklar vardı.

Gittikten sonra dağda ciddi bir silahlı eğitimden geçmedim. Küçük bir eğitim, nasıl diyeyim. Silahı açıp kapatmak gibi. Askeri eğitim için imkan yoktu, zaman yoktu. Belirli yerlerde bu tür kamplar var, ama her bölge için bu geçerli değil. Benim gittiğim bölge için böyle bir imkan yoktu. Bunun için daha çok arkadaşların insiyatifi ile, yani samimi arkadaşların insiyatifiyle bir şeyler gösterirlerse öğreniyorsun, gösterilmezse öğrenmiyorsun. Birde beceriklilik var, bir nevi ezberci olmak, gördüğünü anlayabilmek, uygulayabilmek. Erkeklerde şu anlayış vardı. Bizim yaptığımız işleri bayanlar yapamaz. Basit bir örnek vereyim. Pazı gücü yani bilek gücü diyorlar ya, erkekler kadınlarla bu konuda kendilerini kıyaslamaya çalışıyorlardı. Mücadelenin ortalarında bu oldu. Bu konuda kadınları zayıf göstermeye çalışıyorlardı. Ama kadının orada gösterdiği kuvvet çok farklıydı. Mesela ben burada yani Almanya'da bir saat dışarıda gezdiğimde elim ayağım donuyor, fakat orada 10 gün karın içinde yaşadığımda üşümüyordum. Neden? Çünkü orada o iradeyi gösteriyordum, burada gösteremiyordum. Çünkü ben burada biliyorum, eve gittiğimde kalorifer yanıyor, battaniyem var, ısınacağım ortam var. Ama orada şöyle kendimi şartlandırıyorum, kendime diyorum imkan budur, ben bunu yapmak zorundayım. Karsa kar da, yağmursa yağmurda kalacağım, onun bilincindeyim.

Bir kadın için öyle ortamlarda yaşamak zor. Hele becerikli değilsen, hele yeni gelmişsen, hele sana destek olacak kimse yoksa. İlk önceleri algılamıyorsun, sana zor geliyor. Her insan bu dayanıklılığı gösteremiyebilir, her kadın güçlü olmayabilir, zaten beklenmemeli de. Fakat genel anlamda diyebilirim ki kadınlar büyük bir irade gösterdiler.

Ne umuyordun, ne buldun diye soracağınızı biliyorum.

Farklı şeyler umuyorsun, farklı şeylerle karşılaşıyorsun. Bu doğaldır.

Her türlü insan içimize katılıyor, insan çok farklı hayallerle geliyor.

Örneğin; biri diyor, rahat bir ortam var orada.

Düşünün ki, bağımsızlık çizgisinden Cumhuriyetçiliğe geliyorsun! O zaman bu kadar kan neden döküldü, emek neden verildi? 30.000 insan niçin öldü?

Cumhuriyetçilik için mi? Öyleyse bu mücadeleyi hiç başlatmayacaktın ve direkt gidecektin Cumhurbaşkanına, ben cumhuriyetçi olmak istiyorum diyecektin, "Ben cumhuriyetçi olmak istiyorum ve benim arkamda bir kaç aşiret var.

Onlarda olmak istiyor."

Bu koruculuk sistemini o zaman yapabilirdin.

Ben sadece siyasi, silahlı eğitim göreceğim. Şayet operasyon olacaksa gidip savaşıcağım. Ve yahut bu tür yaşam koşullarını hayallerinde geçirmeyip gelenler var. Kar, kış görünce çatışma görünce, çatışmada bir arkadaşının yaralandığını, şehit düştüğünü görünce büyük şoklar geçirenler var. Belli bir süre sonra ortama adepte oluyorlar.

Ben gittiğim zaman, bir tavuğu veya koyunu gözlerimin önünde kesselerdi tahammül edemezdim. Kan görünce irkilen, korkan bir insandım. Zamanla alışıyorsun. En samimi bir arkadaşın, senin yanı başında vuruluyor. Artık o yoktur, sadece bir et yığınıdır. Olayın yarattığı olumsuz psikoloji oluşuyor. Tabii bu herkeste ayrı bir süreci geliştiriyor. Kimisi aşırı duygusallaşıyor, kiminde daha çok intikam duygusu gelişiyor, kiminde de ikisinin ortası bir durum ortaya çıkıyor. Aşırı duygusallık da aşırı intikamcı duygu da tehlikeli. En iyisi ikisinin ortasıdır.

Övünmek gibi olmasın ben bu üçüncü yolculardanım. İlk gördüğüm şahadetin karşısında ben büyük bir tepki gösterdim. İlk tanıdığım bir insandı. Aşırı duygusallaştım. İkinci arkadaşımın şahadetinde, bu defa düşündüm. Nasıl oluyorda benim etrafımdakiler sırayla gidiyor ve birilerinin çıkıp onların intikamını alması gerekir diye düşündüm. Ancak daha sonra, ben onları anımsarken duygusal temelde bağlılığımı göstereceğim, diğer taraftan bunların intikamını almak için de, kendimde o hırsı geliştireceğim.

Benim yaşadığım biraz farklı olaylardı. Mücadeleye katılmadan önce yaşadığım zorluklar vardı. Herkeste az çok bunu yaşadı. Belki biraz abartı olur benim için, erken yaşta bu işe atılma insanda belirli bir intikam duygusunu yaratıyor. Mesela şunu örnek vereyim: Babam işkencede gözlerini kaybettiği zaman öyle hırslanmışım ki. O an babama söz verdim, "Baba, söz olsun, ben de bir düşmanı öldürürsem, onun gözünü çıkarıp sana göndereceğim" dedim.

Fakat ölmüş bir düşmanın cesediyle karşılaştığında dahi o sözü yerine getirmiyorsun. Çünkü diyorsun, ne de olsa karşımdaki bir ölü, her ne kadar zalim de olsa, duygusallığını düşman karşısında da gösteriyorsun. İlginç bir duygu diye düşünüyorum.

Birlikte yaşam, aşk, sevgi v.b. konularda da şunu söylemek mümkün. -Yaşanılan veya bize verilen buydu.... -

Tabii ben oradaki yaşam şartlarından dolayı şoke

olmadım, şaşırmadım. Ama kimi macera için katılıyor, bazıları nişanlıyla beraber geliyor, sevgilisi ile beraber gelenler var. Onlar oradaki ortamda bunu devam ettirebileceklerini zannediyorlar. Ancak oradaki koşullar buna el vermiyor. Onlar şoke oluyorlar. Birlikte yer içer, yatar, yaşar ve savaşırız mantığıyla yaklaşıyorlardı. Buna orada izin yok. Bir kırsal ortamda birlikteliği yaratabilmek için, onun koşullarını yaratmak gerekir, zemin yoksa olmaz. Evli de olsan birlikte olamazsın, çocuğu da düşünmek zorundasın. Evlilik yasak olan bir ortam. Çünkü bir bağımsız ülke yaratmak isteyen bir örgütsün ve bunu da silahla yapıyorsun. O zaman bir normal yurtsever insan olarak kalman daha iyi olur. Askeri bir ortamda askeri disiplin var. Birbirini sevenler, evli veya nişanlı olanlar olabilir ancak, beraber olamazlar. Orada yasak.

Sevgi ve aşk yasak değil, bu duyguyu geliştirmek istiyorsan, onu terbiye etmelisin. O sevgiyi ülke, toprak sevgisine dönüştürmelisin. Uğruna mücadele ettikleri ideolojiye sevgilerini adasınlar. O sevgiyi cinselliğe getirirsen değeri kalmaz. Aşk bambaşka bir şeydir. Ben aşık olduğum birisine illâ cinsel ilişkiye geçeyim mantığı değildir, yaşanılan bize verilen buydu.

Kadın hareketine verilen önem konusunda da şunları söylemek gerekir.

Bu aslında Gülnaz Karataş'ın şahadetinden sonra düşünülen ancak geç pratiğe konulan bir olay oldu. Belli bir kadın yapısı var orada. Belirli eğitim görmüş, belirli düzeye ulaşmış, belirli bir yetki sahibide olmuş, dolayısıyla kadın ideolojisine ilişkin bir çalışma yapması da gerekiyordu. Bunun mücadelesini, savaşımını, zorluğunu yaşadı. Ayrıca bunun şehitlerini de verdi. Peki o zaman ona ait bir şeyler de olması gerekmiyor mu? Doğal olarak gerekiyordu. Bir kadın çalışmasına ihtiyaç duyuldu. Yapılan her şey erkeğe mal ediliyorsa, varsayalım bir çatışma veya operasyon olur, ve yahut bir şehadet olur. O esnada kadının misyonu, görevi kat be kat üstündedir. Ama erkek ona sahip çıkıyor, benim denetimimde oldu diyor. Bazı kesimler tarafından feminizme kaydırılıyor diye değerlendiriliyordu bu düşünceler, böyle değil. Orada feodal bir Kürt toplumu içerisinde, feodal Kürt erkeğinde Kürt kadınının kendi başına bir şeyler yapmasına kesinlikle izin vermez.

Kadın erkek herkes çalışır. Beraber zorluklara göğüs geriyorsan herkes her işi yapmalı. Kadında

silah kullanmasını bilmek zorunda. Güçlü bir bayan arkadaş vardı, en ağır silahla F 16'lara karşı savaşıyordu. Fiziki hastalıkları olanları en zor alanlara gönderip düşüp ölsün mantığına rastlamadım. Basın-yayın, lojistik veya daha başka alanlarda kamplarda faydalanılıyordu. Hastalıklara girmişken doktor arkadaşlarımızın da olduğunu söyleyeyim. Son süreçte yani ateşkes-ten sonra daha rahat bir ortam oluştu. Yerleşik hayata geçtik diyebilirim. Bundan sonra rahatsızlıklar, hastalıklar ortaya çıktı. Zorlu, hareketli dönemlerde bu hastalıkların farkına varmıyorsun tabii. Nasıl ki son süratle yol alan bir araba ani fren yaptıktan sonra takla atıyorsan, insan vücudu da böyle oluyor. Hiç tahmin etmediğim hastalıklar ortaya çıktı. Özellikle bayanlar arasında. Rahimde kist ve göğüslerde döğüm olayı çok oldu ve gün geçtikçe artıyordu. Bu tür hastalıkların o ortamda teşhis edilmesi, tedavisi ve ameliyat edilmesi yoktu. Eğer olanaklar olursa şehirlere, hastahanelere gitmek gerekiyordu. Bundan dolayı ölüm olayları oluyordu. Bazı durumlarda dağdaki doktorlar kıt olanaklarla müdahale ediyorlardı.

Savaş alanından normal hayata dönmek yok.

Geri, tekrar eski hayata dönme diye birşey söz konusu olamazdı. Çelişkilerin olabilir, zaten her yerde çelişki var. Ama bu koşulları gördüm, ben geri dönüyorum derse, bu mantık şöyle bir şeyi geliştirir. Otoritesizliği geliştirir. İnsana sorarlar "Peki sen niye geldin? Zaten sen sınıf mücadelesi vereceksin, o zaman sen baştan bu mücadeleyi kabul etmeyecektin" derler insana. Örgüt olaya bu şekilde bakıyor. Sorunlar ağırlaştırılırsa, örgüt ona bir çare bulur. Öldürürler. Yani çözümsüz kalmaz. Onu farklı ortamlarada gönderirler.

Örgütten ayrılması ve gerekçeleri.

Direkt olarak ayrılmadım. Bir olay yaşandı, ondan sonra buraya ulaştım. Güney de bir partinin eline geçtim. O ortamdan kaçanların konulduğu bir evde, o bölgede birisiyle evlenerek kalabilme alternatifini önüme koydular. Ben de ailemin zengin ve Almanya'da olduğunu söyledim. O suretle ailem ile kontakt kurup buraya gelebildim. Yoksa orada kopmadım. Ancak buraya geldikten bir müddet sonra onlardan koptum.

Neden mi diye soracaksınız?

Bende çelişkiler yaşadım. Burada da bir çözüm bulamadım ve ilişkilerimi kestim.

Apo şu anda bile hâlâ kadınlara sesleniyor sizce neden?

Apo'nun yaklaşım tarzı başkadır. İnsan şimdi her şeyi öyle açıklıyamıyor. Kadına yaklaşımı önce şöyle başladı: "Kürt kadını ezilmiş, destek görmeye muhtaç, elinden tutup kaldırılmalı." Bir noktaya kadar böyle yaptı. Ama mücadeleyi yürütebilmek için kadını da bir piyon olarak kullandı. Satrançtaki gibi. Öndekiler farklı, arkadakiler farklı... Öndekiler piyon. Rol piyonlara düşüyor. Şah arkada, şah da kendisidir zaten. Bu savaşta kadınlar öndeydi.

Neden mi? Perde arkasındaki mi?

Çünkü kadın güçlü iradeye sahip. Apo bunun bilincinde. Bunun için kadını bir araç olarak kullandı, hâlâ da kullanıyor. Ama kadın öyle baskı altına girmiş ki, şu anda, bir defada kurtulmuyor, çözümsüz kalıyor. "Ben kullanılıyorum." diyemiyor. Onun mantığına göre "Ben kendime ait bir çalışma yapıyorum" ama arkadan da, perde arkasında da "Ben direkt erkek yönlendirmesi altındayım" diyor. Zaten kadın hareketini, kadın bizzat kendisi yaratmadı. Erkek buyruğu ile oluşturuldu. Yani perde arkasındaki adam oluşturdu. Yani A. Öcalan ve devamlarıdır.

Bunu oluşturduktan sonra, yapıya şunu aşılacak dayattılar. "Biz erkeklere karşı bu mücadeleyi veriyoruz. "Ama bunu yapabilmek için de yetkiyi erkekten alıyor. Benim yaşadığım bir çelişki de buydu. Buna karşı çıktım. Erkek ve kadınlar arasında karşılıklı saygı olması anlayışı bende vardı. Bu yaklaşımım, duygusal bir temelde ele alınıyor ve deniyordu: "Sen neden erkeklere duygusal temelde yaklaşıyorsun? Sen erkek işbirlikçisisin!" Oysa öyle olsaydı, bir düzenden kaçıp diğerine gelmezdim. Bir gece bir erkeğin koynuna girerdim, olur biterdi. İhtiyacım o değildi. Benim onlara dediğim: "Madem bir iradeyse o gerçekten olsun." Ortamda bana dayatılıyordu. "Erkeğe karşı katı olacaksın, erkeğe karşı şu olacaksın, bu olacaksın v.b."

O dönemde bocalama yaşadım. Çözüm bulamıyordum. Ama bir şeyler yapmalıydım. Bu 99 yılında oldu. Bana bunu dayatan yönetici bayanla kavgam oldu. O insana hâlâ dargınım. O'nu bugün görsem, bu demokratik ortamda gereken cevabı veririm. O şu anda örgütten kaçmış, Avrupa'ya gelip evlenmiş durumda. Erkek arkadaşına gülümseyerek "nasılsın hevall!" demek bile suç oluyor, çeşitli anlamlar çıkarılıyordu. İfadeler alınıyor, raporlar isteniyor, platformlar oluş-

turuluyor ve sonunda taşlanıyorduk. Bu başıma geldi. Bu olay karşısında direndim. Tutuklandım. 22 gün güvenlikte kaldım. Yine geri adım atmadım. Ben onlara: "Heval ben ne erkekçi, ne de kadıncıyım, ben devrimciyim!", "Ben buraya devrim için, mücadele için geldim, zaafılarımı ko-nuşturmamak için gelmedim." Belki buna, yasaklara karşı gelme içgüdüğü denilebilir.

İşin aslı neydi?

İşin aslı, ben o bayan yöneticinin içyüzünü ortaya çıkardım. Ve de soruşturmaya alındım.

Yönetici kadın gündüz eğitiminde her zaman, erkeğe şöyle, böyle tavır alınmalı diye bizi erkeklere karşı şartlandırıyor. Ben bir gece O kadını bir erkekle yakaladım. Ve ben çok saf davranarak olayı, yapı ortamında herkesin yanında açıkladım. "Gündüz bana bu eğitimi veren bayan, gece gidip bir erkeğin koynunda yatmaz, yatarsa ben o insanı feshederim, saymam!" dedim.

Ve o kadında yetkilerini kullanarak başıma olmadık belayı açtı. Ama ben elime geçen o kozu iyi kullanabilirdim. Ama beni fırsatçı diye damgalamalarını istemedim. Yine diyeceklerdi, işte her zaman kendisini ön plana çıkarmak istiyor. Zaten çıkışlarımla kendimi ön plana çıkarıyormuş intibası onlarda vardı. Ben de bu olay bireysel olsun dedim ve öyle davrandım.

Kürt halkını kurtaran erkek ve kadınların düşürüldüğü hazin durum .

Yıl 1999: Kadın ve erkek yönetimi arasında müthiş bir çelişki yaşandı. Düşünebiliyor musun, biz erkek arkadaşlara karşı mevzi tuttuk. Birbirimize silah çektik. Öyle bir boyut aldı ki, erkeklere karşı çözümsüz kaldık. Bütün bayanlar saçlarını küt keserek tavır aldılar. Eski çağlarda Kürt kadınının erkeğe karşı tavrı böyleymiş. Sözde bir gelenekmiş. Bu talimat olarak yayımlandı. "Herkes saçlarını kesecek" çok mantıksız bir olay. Ben buna da karşı çıktım ve daha çok saçlarımı uzattım. Ben düne kadar sırt sırta verip mücadele ettiğim erkeğe neden karşı tavır alıp tükürürüm tepkisiydi. Bir defa daha kavgalar

ve çatışma oldu. Bir bayan baskılara dayanamayıp gece kaçıp erkeklere sığındı.. Ertesi gün ilticası kabul edildi. Samimi olduğum bir erkek arkadaş yanımdan geçerken "Roj baş heval!" dedi . Ben de gayet doğal olarak "Roj baş!" dedim. Biraz ilerde bir bayan arkadaş "Tüh size" dedi. O adama tükürdü ve bana neden ona tükürmediğini sordu. Bende bu nerdeyse benim elimde büyüdü dedim. Daha sonra baskılara dayanamayıp

kaçtı. Bu samimi olduğum arkadaş en son gördüğüm gün oldu diyebilirim. Çatışmalar öyle bir konuma geldi ki, en yakın arkadaşlar uzaklaştırıldı. Daha sonra kavga ve çatışmalar devam etti ve ben kendi taburumdan ayrıлып farklı karargaha gidip oraya sığındım. Artık boğazımıza kadar geldi, dayandı herşey, yeter diyordum.

Apo'da bir erkek. Böylece ona karşı gelmiş olmuyor muydunuz?

Ben bayanlara "Peki Apo da erkek, bu tavrınızla O'na da karşı çıkmıyor musunuz?" diye soruyordum. Onlarda, yani kadınlarda şu görüş gelişmişti: "Apo erkek değil!", " O'nun cinsiyeti yok!" Ona bir erkek değil, bir lider gibi bakacaksınız! Lider ama cinsiyeti olmayanın milliyetide olmazdı.

Bu çelişki neden yaratıldı?

Bunun gerçeğinde yatan iktidar sorunudur. Neden Apo yakalandıktan sonra bu olay uç noktada ortaya çıktı? Kadının eline iktidar olmak için ilk kez fırsat çıkıyor. Neymiş, Apo yakalanmadan önce, Akademi-

den ayrılmadan önce demişki: "Bana bir şey olursa benim yerime falan bayan geçsin. Bana bir şey olursa, ülkeyi o yönetsin." Bu söz yayılınca, bayanın eline iyi bir fırsat geçmişti. Henüz kendini toparlamayan, kendini anlamayan, yapısına bir çözüm bulamayan bir kadın nasıl bu ülkeyi yönetebilirdi? Yani kadın yine kadına karşı kullanılıyordu. Apo'nun perdesi arkasına sığınarak bu çıkışı yapıyordu. Erkeklerde, "kadınların elindeki en büyük koz Apo'dur diyorlardı. Apo'yu bize karşı kullanıyorlar. Dikkat edin, Apo bizimle" diyorlardı. Erkekler bize zulm etmiyorlardı ancak, bizi zayıf görmeleri, yetersiz görmeleri kadınlar tarafından zulm olarak algıla-

" Benim tutunacak bir dalım varsa, o da Apo'dur. O'na da canım feda!" mantığı gelişmişti. Bu mantık sonradan kullanılan ama önceden ele verilen kozların bir sonucu da olabilir.

Burada ideolojik bir bağlılık yok. Apo'dur her şey. Apo bireysel olarak kendisine bağlılık geliştirmiş. Bana göre bireye bağlılık ne irade ne de özgürlüktür.

Bunlar bireye bağlılık temelinde canlarını feda ettiler. Yani, ülke için kendilerini feda edenleri anlıyorum, ama bireyler için olanı anlayamıyorum.

niyordu. Aslında haklıydılar. Seni kendi iradenle başbaşa bırakıyorlardı. Sen kendini ispatlarsan, gösterirsen varsın.

Kadınlar bombalı intihar eylemlerinde gönüllüydüler. Neden erkeklerden çok kadınlar bu iş için öne çıkarıldılar?

Neden kadın? Bunu ben de kendi kendime soruyorum. Anlamıyorum. Hatta ben de böyle bir girişime gidecektim. Çünkü benim en son gittiğim yer fedai birlikleriydi. Yani her an ölüme hazırsın demektir bu. "Gel!" dediklerinde hazırsın ve gidiyorsun. Gönüllüdür. Orada kadına öyle bir zihin veriliyor ki! Propaganda yapılıyor. Öyle aşılanıyorsun ki Apo tarafından! Onun istek ve buyruklarına karşı çıkamıyorsun. Bunu ben de anlamıyorum. Neden kadın buna daha çok ihtiyaç duyuyor? Şimdiye kadar hiç bir kadının eli liderler tarafından tutulmadı. Hiç bir lider kadının elinden tutupta, kalk kendi iradenle bir şeyler yap denmedi. Bundan da kaynaklanabilir. Bir Zilan'lar, Rojbin'ler, Bawer'ler, Şeristan belki bundan dolayı, Apo için, kendilerini feda ettiler. Zilan hariç diğer intihar eylemlerini yapanlarla bizzat beraber yaşadım. Bu insanların yaşama bağlılıkları çok farklıydı. Çok azdı, yani "Benim yaşama bağlı tutabilecek hiç bir dalım yok" diyen insanlardı. Burada ideolojik bir bağlılık yok. Apo' dur her şey. Apo bireysel olarak kendisine bağlılık geliştirmiş. Bana göre bireye bağlılık ne irade nede özgürlüktür. Bunlar bireye bağlılık temelinde canlarını feda ettiler. Yani, ülke için kendilerini feda edenleri anlıyorum, ama bireyler için olanı anlayamıyorum.

Zilan Apo'ya karşı yapılan bir eylemi protesto için intihar eylemi yaptı. Diğerleri Apo yakalandıktan sonra kendilerini intihar ettiler. Şehit insanlardırlar sözde. Benim düşünceme göre, normal çatışmada veya hava saldırısında şehit düşenin yeri daha farklı olmalı. Ama ben iki yıl önce Apo için kendi canımı verebilirdim, verirdim de. Bunun için ben kendim öneri yaptım. Bizzat üst yönetime kadar gittim, izin istedim. Bu bağlılığımın nedenini anlayamıyorum.

Apo ve yöneticilere karşı eleştiri var mıydı? Eleştiri yapanı yargılıyorlar mı?

Var olan bir sisteme karşı geliyorsun. Türkiye`de muhaliflerin başına ne geliyorsa, orada da öyle oluyordu. Farklı bir yaklaşım ve sistem vardı. Nasıl Nazi ordusu uçurumdan uçacak ve dur denilmese karşın yürüyüşüne devam ediyorsa, orada da durum aynı. Hatta birisi Apo Hitler gibi de-

mişti. Aslında bir nevi öyleydi. Daha önceleri böyle olduğunu bilseydim, gitmezdim. Komutan çok ama komutanlar kimin güdümünde? Bende komutanlık yaptım. Ben de bir üstün güdümündeydim. Her zaman ki gibi en son Apo'dan talimat geliyordu.

İlk gittiğimde, sosyalizmden anladığım şuydu: Sosyalizmde başkanlık sistemi yok. Sekreterlik var, koordine vardır. Önce sekreterlik vardı ve süreç içinde başkanlık oluştu. Bu sosyalizmden çıkma anlamına geliyor. Eğer başlangıçta bağımsız ve özgür ülke yaratma adına, idealiyle çıktığıysa, şimdi demokratik cumhuriyet şiarıyla karşıma çıkılıyorsa, demek ki sosyalizmden cumhuriyetçiliğe geri gidiyoruz. Bu hareket sosyalizmle başladı. Nerelere geldi.....

Bu nedenle mi ayrıldın?

Ani bir olay oldu. Bu olay olmamış olsa da sonuç böyle olacaktı zaten. Düşünce ayrılığı zaten çoktan başlamıştı. Daha önce planlanmış bir şey değildi. Buraya geldikten sonra ilk zamanlar sahip çıkmadılar. Sonradan istediler, bu seferde ben istemedim. Çünkü artık fiziksel değil, kafadaki zorluklarla karşı karşıya gelmek istemedim. Bir kafada bir ayrılık oluşmuşsa, artık o iş bitmiştir. Hâlâ da istiyorlar. Evet desem, onlar hazırlar. Ben de o istek yok artık. Çözüm olamıyorsan, tek kişiyle olmaz. Bunu yaymak istiyorsan, kısa zamanda ortadan kaldırmada gündeme gelir.

Mesela bizim bir arkadaşımız vardı. PKK'nın askeri komutanı, üst düzeyde bir insandı. Askeri durumu bu düzeye getirenlerden birisiydi. Şu anda öldürülmüş. Basit bir olaydı şehit düştü deniliyor, ama öldürüldüğünü ben biliyorum. O insan güvenlikte kaldı, baskılara maruz kaldı, görevinden alındı. Görüş ayrılıklarının olduğunu da biliyorum. Mevcut yapı içinde örgütlenmeye de gidemez. Kimseyle görüşürülmüyordu ve ortadan kaldırdılar. Tek başına ülkedeki savaşı yürütüyordu. Ülke için büyük bir kayıp...

Birazcık sempati vardıysa da, o insanın öldürülmesinden sonra hiç mi hiç kalmadı. 20 yılını mücadeleye vermişti.

Diyorlar ki: "Başkanı anlayın!" ama o kendisini anlatmak istemiyor. Ne demek istediğini bilmiyor. Gerçekte hedef nedir? Başlangıç ideolojisi ile şimdiki arasında dağlar kadar fark var. Düşünün ki, bağımsızlık çizgisinden Cumhuriyetçiliğe geliyorsun! Peki cumhuriyetçilik içinde benim rolüm nedir? Hiç bir şey! O zaman bu kadar kanneden döküldü, emek neden verildi? 30

bin insan niçin öldü? Cumhuriyetçilik için mi? Öyleyse bu mücadeleyi hiç başlatmayacaktın ve direkt gidecektin Cumhurbaşkanına, ben cumhuriyetçi olmak istiyorum diyecektin, "Ben cumhuriyetçi olmak istiyorum ve benim arkamda bir kaç aşiret var. Onlarda olmak istiyorum."

Bu koruculuk sistemini o zaman yapabilirdin. Adamları arkana alır ve yapardın. Ne gerek vardı bu kadar insanın kanına girmeye? Bence bir örgüt kendisini kabul ettirmek istiyorsa, arkasında bir askeri gücü olmalı. Bu, bütün özgürlük mücadelesi veren ülkelerde böyle olmuştur. Askeri mücadelesini vermiştir.

Peki Kürdistan'ın diğer parçalarında silahlı mücadele sonucu kurtulmuş bölgeler oluştu. Neden PKK bunu başaramadı?

İşin ilginç bir yanı da bu? Biz dedik muhakkak olması lazım. Bence bu silahlı çatışmalar devam etseydi, A. Öcalan'ın yakalanmasından sonra bir yıl daha devam etseydi o sıcaklığıyla, mücadele devam etseydi, Kuzey Kürdistan kesinlikle ele geçirilirdi.

Apo'nun Kürt kadınları hakkındaki düşüncelerini de şöyle dile getiriyor:

Apo her zaman:

- Bütün Kürt kadınları bana aşiktir.
 - Bütün Kürt kadınları benimdir.
 - Şimdi istesem, kadınların kocalarına hakaret ederek onları boşatır ve alırım.
- Hatta çözümlenmelerinde bu konu çok geçiyor. Bütün Kürt kadınları benimdir diye.

Peki o zaman bunları nasıl değerlendiriyordun?

Yani evdeki kadınlara da mı müdahale edeceksin mantığı bende geliyordu. Fakat dedim ya o ortam çok kötü bir ortam.

Bir örnek vereyim. Akademide Apo ile erkekler arasında çelişki yaşanmış. Bu bize yansıtılıyordu, fakat Apo bunu nasıl değerlendiriyormuş, bunu açıklıyordu. Diyor: "Şimdi benim kadınlara karşı ilgim daha fazla, katılanları yetiştirmeyi daha fazla severim. Kadınlara daha fazla eğitim vermeyi severim. Erkekler kadınlara ulaşamıyorlar, dolayısıyla Apo'yu kiskaniyorlar. İstedikleri güzel kadınlara ulaşamıyorlar, ulaşamadıkları zamanda, kadına hakaret etme, onları küçük görme başlıyor.

Ve devam ediyor, "Ben öyle yapmıyorum. Kadınları sevmeye, kazanmaya çalışırım. Onlara nasıl hitap edileceğini biliyorum. Bundan dolayı bütün kadınlar beni seviyor, bana aşıklar." Yani böyle bir düşüncesi var. İnsan şunu düşünmek zorunda

kalıyor. Acaba gerçekten biz bütün Kürt kadınları onun muyuz?

Akademide de O'nun "Yoğunlaşma Evi" dediği bir evi var. Bu Yoğunlaşma Evi'ne kendisinin seçtiği bayanları alıp sözde eğitim veriyor.

Neden puta tapar gibi O'na tapıldı. Yani ben gerçekten bunu çözmüş değilim. Ama O, bunu müthiş çözmüş, kadını nasıl kullanacağını, nasıl yönlendireceğini müthiş çözmüş. Anlamadığım nasıl çözmüş?

Yani biz neden bu kadar bağlandık?

Neden bu kadar O'nun buyruğunun altına girdik? Nasıl bir iradeyle O'na teslim olduk?

Anlamadım, hâlâ kendimi çözmüş değilim. Nasıl bu kadar insanı kazandı? Kimi bayan arkadaşları göklere çıkarırken, kimilerini de Akademi ortamında dövdüğü, küfrettiği olmuştur.

Mesela, bir bayanla bir erkeğin birbirlerini sevdiği ortaya çıkmış. Birkaç kişi biliyormuş, ama yönetime söylememişler. Bu sonunda duyulmuş veya öğrenilmiş. Bu ikisini güvenliğe almışlar. Hakaret, işkence edilmiş. Ondan sonra, rapor isteyin, platformlardan geçirin denmiş. Bu platformlarda müthiş hakaretlere maruz bırakırlar. Yapı öyle alıştırmış.

Eskiden toprağa gömüp "Vurun kahpeye!" deniliyordu. Daha çağdaşlaşmış(!) bir şekilde bu yapılıyor. O kadar milletin önüne çıkarılıyor ve "Herşeyi söyleyeceksin!" deniliyor, hakaretler yapılıyor ve o insan tüm hakaretleri kabul etmek şartıyla pasivize ediliyor. Karşı çıkmak mümkün değil, karşı çıkarsan hemen gidersin.

Nereye mi ? Güldürmeyin beni. Bunun şakası yok. Yaşayanbilir.

Bu olay bizzat benim de başıma geldi. Yapılan platformda. Yapmadığım olaylar üstüme atıldı. Bir nevi ajanlık damgası vurdular. Bir sürü hakaretler ettiler. Platforma 10 dakika ara verildi. "Ben bu kadar şeyi kabul edemem" dedim. İsrarla sorumlu insanla görüşme istedim. İstemim, sonunda kabul edildi. O haklılığımı kabul etti ve sonunda azad edildim. Daha sonra bir başka alana gönderdiler.

Bu söyleşiye katılıp, görüşlerinizi bizimle paylaştığınız için tesekkürler.

Gelecek sayıda gerilla komutanı bir bayanla yapılan söyleşiyi okuyacaksınız.

Seçimler oldu da bitti maşallah.

3 Kasım seçimleri; kimileri için umut, kimileri için yenilgi, kimileri için aş ve iş, kimileri için siyasi enkaz, kimileri için yeni bir başlangıç, kimileri için felaketti. Kuşkusuz bu seçimde en ağır yenilgiyi %1,2 oy oranıyla DSP aldı. DSP bunu beklemiyordu ama, bu kadar az oy alınması sürpriz değildi bence.

AKP ve CHP dışında da hiçbir parti meclise girmeyi başaramadı. Seçim meydanlarında AKP'nin onca olumsuz propandası yapılmasına rağmen halk yine de onu lider yaptı. İlginçtir, ama bu sonuç beni nedense hiç şaşırtmadı.

Demokrasi öyle bir şeydir ki, gün gelir ona karşı çıkanların bile demokrasiye ihtiyacı olur. Barajı aşacağından çok emin olan Tansu Çiller'in düştüğü durum gibi. Zamanında %5'lik ülke barajını kabul etmeyen kendisiydi. Baraj %5 olsaydı da bugün belki yine AKP lider parti olurdu, ama kuşku yok ki, seçmenin istekleri parlenmentoya daha doğru akmış olurdu. Bu durumda AKP, CHP, DYP, GP DEHAP ve ANAP meclise milletvekili gönderebilirdi çok daha renkli ve demokrasi adına çok daha umut verici bir tablo ortaya çıkmış olurdu. Ama olamadı.

Bilindiği üzere yaklaşık %41'lik bir kesimin anti demokratik seçim sistemi yüzünden mecliste temsilcisi yok. Ama bu elbette ki meclise milletvekili gönderen söz konusu iki partinin suçu değildi.

B Peki seçim sonuçları bu iki parti için başarı olarak değerlendirilebilir mi?

E Başlangıç olarak belki evet, ama % 34'lük oy oranıyla mecliste çoğunluğa sahip olan AKP, halkın tepki oylarını aldı. Yani kaygan bir zemin, yani AKP'nin gerçek tabanı değil. Halkın bek-

lentilerini karşılamadığı zaman DSP gibi hezimete uğraması mümkün. Bunun farkında olan AKP adımlarını oldukça dikkatli atmaya çalışıyor. CHP'ye gelince, bazı çevrelerin onu iktidar yapma çabalarına rağmen, CHP muhalafette kaldı. Seçim sonuçları bu parti açısından da, geçmiş yıllara kıyasla iyi, ama başarılı değil.

Türkiye'deki toplam sol oy oranı %40 olarak kabul edecek olursak, o zaman geri kalan yaklaşık %21'lik oy ne oldu? CHP bu oyları kendi bünyesinde toplamayı başaramadı. Kamuoyu yoklamalarının sol oyların adresi olarak CHP'yi göstermelerine rağmen, CHP ancak % 19 oranında bir oya sahip olabildi. Seçim sonraki tepkileri ve yorumları alabilmek için televizyon kanallarını uzunca bir süre takip ettim.

Özellikle Kanal 8'in yayınları oldukça ilgimi çekti.

Abartısız birgün boyunca, yabancı ülkelerin temsilcileriyle ve basın mensuplarıyla görüştüler.

Sordukları soru ise hep aynıydı.

AKP'nin lider olması sizi korkutuyor mu? Sizce bu ilerdeki muhtemel ilişkileri tehlikeye sokar mı? vs.

Sanki görüştükleri insanlara `bu çok korkunç bir olay, bundan aman ha korkun der' gibiydiler.

Buna rağmen dış ülke temsilcileri, bunun korkunç bir olay olmadığı konusunda ısrarlıydılar.

İngiliz bir gazetecinin açıklamaları ise, asıl korkunç ve anlaşılmaz olanı kısaca özetledi.

Gazeteci, asıl ilginç olan, bir partinin başkanı ile başbakanın ayrı olmasıdır. Neden ayrı olmak zorunda bir batılı bunu anlamakta zorlanır. Diyordu.

Bana görede vurgu yapılması gereken nokta da

Burada
AKP propangandası
yaptığım
düşünülebilir. Hayır
böyle bir niyetim
yok, marksist bir
adamın AKP'ye
umut bağlaması
kadar komik
bir şey olamaz.
Elbette ki,
benim yüreğimden geçen,
ilerici oluşumların
daha aktif olması,
lider olması,
ama eğer birşeyler
bana göre
doğru yapıyorsa,
bunu kimin
yaptığına bakmaktan
ziyade ne yaptığına
bakılması gerektiğine
inananlardanım.

buydu. Tayip Erdoğan Başbakan olamamıştı ama, neden? Türkiye'deki mevcut hukuk sisteminin azizliği yüzünden. Düşünün bir kere siz bir düşünce suçu(!) işliyorsunuz, daha sonra bu suç, ceza kapsamında çıkıyor. Yani hale hazırda artık böyle bir suç yok. Ama yine de bu sizin sicilinizden silinmiyor ve siz bu yüzden milletvekili seçilemiyorsunuz.

Öte taraftan, adam kırmızı bültenle araniyor, ülkeye bile gelemeyen telefonla oy isteyerek milletvekili seçilebiliyor. Ya da diyelim, siz adam öldürdünüz, daha sonra bu affa uğradı, bu suç sizin sicilinizden siliniyor ve siz milletvekili seçilebiliyorsunuz.

Zaten düşünme fakiri olan ülkemizde insanların beyinlerinin neden dumura uğradığını anlamak çok zor olmasa gerek.

AKP iktidarı belki biraz da kendileri için bile olsa bu tür yasakçı zihniyetle mücadele etmek zorunda. Ağır bir ekonomik krizi yaşanan bu coğrafya da, AKP'nin öncelikle üç Y ile başa çıkmak zorunda, yani;

-Yoksulluk

-Yolsuzluk

-Yasaklarla mücadele

Birde buna sanırım Türban konusunu eklemek gerekiyor. Seçim meydanlarında verdiği sözü bakalım, kemalistlere rağmen yerine getirebilecek mi? Zira şu aralar başörtü tartışması gündemde, Cumhurbaşkanının buyurdukları gibi başörtü kamusal alanda takılamaz. -Çoğunluğu müslüman olan bir ülke de neden böyle bir kısıtlama getirilir, neden insanların yaşamlarını kamusal alan, özel alan diye ikiye bölünür, bunu hâlâ daha anlayabilmiş değilim.-

Şu ana kadar AKP neler yaptı?

-Hükümetin ilk icraatı, halkla hükümeti birbirine yakınlaştırmak için, bakanlığın önündeki bariyerleri yıktı. Belki diyebilirsiniz ki, bu çok popülist bir yaklaşım. Doğrudur, ama hatırlacak olursa geçmiş hükümetler popülizm adına bile bunu yapmamışlardı.

-AKP başkanı, milletvekillerinden, kendilerine ayrılan lojmanlarda oturmamalarını istedi ve bunları kiralığa çıkarttı.

-Bakanlıkların sayısını düşürdü. Böylece gereksiz bürokrasinin önüne geçilmiş oldu.

-Gereksiz bakan arabalarını satılığa çıkarttı.

-Basına, kısa vadede önlerine hedef olarak koydukları acil önlemler programını dağıttı ve basından bunun takipçisi olmalarını istedi.

-AB'ye girme konusunda kararlı bir politika izledi. Bu tavrı bazı çevrelerce Kıbrıs'ı göster çıkarma olarak nitelendirildiyse bile, politikalarından ödün vermedi.

Şu haliyle Türkiye'nin AB'ye girmesi zaten imkansızdı, ama bana göre en iyi sonucu aldı. Eğer bu konuda şamimi ise, önünde 'Kopenhag Kriterleri'ni yaşama geçirmek için yeterince zamanı olacak.

-Bakalım bu kararı meclisten çıkarmayı başarabilecek mi, ama askeri harcamaları denetlemek istemesi vb.

Gerçi bu yüzden askerlerle arası biraz açılacağı benziyor, ama yine de böyle bir şeyi telaffuz bile etmek, bu ülkede biraz cesaret ister.

Sizce de öyle değil mi?

Burada AKP propandası yaptığım, yada onu sevimli göstermeye çalıştığım düşünülebilir. Hayır böyle bir niyetim yok, marksist bir adamın AKP'ye umut bağlaması kadar komik bir şey olamaz. Elbette ki, benim yüreğimden geçen, ileri oluşumların daha aktif olması, lider olması, ama eğer birşeyler bana göre doğru yapılıyorsa, bunu kimin yaptığına bakmaktan ziyade ne yaptığına bakılması gerektiğine inanandanım.

Gelinen aşamada görünen o ki, Türk islamcılar; Kürt sorunu, bir ülkenin resmi ideolojisi olmaması ve askerlerin kıışlarında kalmaları gerektiği konusunda, kemalistlerden çok daha ileride olduklarını düşünüyorum.

Bana göre bu seçimlerin en önemli bir diğer sonucu, seçmenin geçmiş yıllara kıyasla daha akılcı oy kullanmasıydı. Oylarıyla içinde bulunduğu durumun sorumlularını cezalandırmasıydı.

Türkiye 40 yıllık siyasetlere alışmış bir ülke. Bu güne kadar seçmenlerin tuttuğu parti, beklentilerini karşılarsın yada karşılamasın, bir daha ki seçimlerde yine paso, aynı partiye oy verirdi. Ama bu kez farklı oldu. Belki de eski olana duyduğu tepkinin de etkisiyle -Her ne kadar AKP kadrolarında eski parlamenterler de olsa tercihini yeni olandan yana kullandı. Deyim yerindeyse sadece hükümeti değil meclisi cezalandırdı ve tüm partileri tasviye etti.

Peki ama AKP istenileni yapabilecek mi?

Bunu bekleyip hep birlikte göreceğiz. Bu konuda AKP'nin mucizeler yaratmasını beklemiyorum, fakat önyargılı olmak da bana doğru gelmiyor.

Eskilerin deyimiyle, sarmısağı gelin etmişler kırk gün kokusu çıkmamış.

HALEPÇE!

O Günden Bugüne Belleklerde Kalanlar...

Yer, Halepçe. Yıl, 1988. Gün, 16 Mart. İnsanlık suçunun bir kez daha işlendiği, bir soykırımın yaşandığı gün! Nazi vahşeti ve Hiroşima'dan sonra, bölgesel savaşlarda dahi kullanılmayan kimyasal, zehirleyici ve boğucu gazların, sadece dünyanın diğer ulusları gibi, özgürce, kimliğine sahip çıkarak yaşama hakkını istediği için, bir halka karşı kullanıldığı ve dünyanın gözleri önünde bir katliamın gerçekleştirildiği gün!

6 binin üzerinde candı, katliamın kurbanları!

Kurbanların yüzde doksanı çocuk ve kadındı. Beşikteki bebeydi, sokaktaki çocuktuktu, özgür bir yaşamın dışında fazla beklentisi olmayan kadındı, erkekti. Kimyasal silahlara ve gaza maruz kalan insanlar, ancak yüksek patlayıcıların ve ateşli silahların yol açabileceği türden yaralarla, kanlar içinde yere bile düşmemiş; ansızın yere yığılıp kalmışlardı.

Kimyasal gazlar, Halepçe'de yaşamı durdurmuştu! İnsanlar, uyuyorcasına donakalmışlardı! Evlerinin içinde, kapı eşiklerinde dibinde yığılıvermişlerdi! İnsanlığın yüzkarasını sergileyen bir tablo oluşturmuşlardı! Belleklerde silinmesi asla mümkün olmayan bir TABLO!

Daha, kimyasal silahların adından bile habersiz binlerce Halepçeli ise, sığınmak için dağlara koşarken yakalanmışlardı zehirli bulutlara.

Zehirli gazdan kurtulabilenler ise, göç etmek zorunda kalmışlardı. 150 binin üzerinde Kürt insanı yaşadığı toprakları terk ederek, Türkiye sınırına(!)-Kuzey Kürdistan'a doğru göçe zorlanmışlardı. Türkiye, bu türden sığınmalara hiç bir zaman olumlu bakmamıştı. Hoşgörülü bir geleneğe sahip değildi. Savaştan kaçan bu insanları, günlerce aç-susuz sınırdaki bekletti, geri çevirmeye çalıştı. Ancak, uluslararası girişimlerle TC Hükümeti bu insanları, beş ay gibi uzun bir süre sonra 30 Ağustos 1988'de kabullenmek zorunda kaldı.

Z. Sığınan insanlar açısından yaşama hakkı sağlanmıştı belki, ama bu kez başka sorunlar ortaya çıkmıştı. Öncelikle bu insanlara bir isim ve statü bulmakta güçlükler çıkmıştı. Çünkü Türkiye kamuoyu, Kürt, Kürtçe ve Kürdistan gibi kavramları duymaya pek de alışık değildi. Bu gibi kavramlar özellikle, "*devlet düşmanları*", "*dış ve iç hainler*" tarafından, "*kutsal vatani bölmek*" ve "*devletin dış itibarını zedelemek*" için kullanılan kavramlardı! Resmi söylemde, bu kavramları kullanmak, mümkün değildi.

Kürtler, "*Türk soyundan olup, aslında dağda yaşayan Türklerdi!*", "*Kürtçe*" diye bir dil ise zaten olamazdı.

Ancak, komşu ülkeden gelen ve orada yasal olarak da "*Kürt*" sayılan bu insanlara, "*Türk*" diyemezdi. Kendi vatandaşları olan Kürtlerin, Türk oldukları için Türkçe konuşmaları zorunluluğunu, 2932 sayılı yasa ile düzenlemişti. Mahkemelerde savunmalarını Kürtçe yapanların ise, konuştuıkları dilin, olmayan bir dil olması nedeniyle, "*anlaşılmayan bir dil*" olarak kayda geçmesi gerçekleştirilmişti. Ama, gelen insanların dili ile burada "*anlaşılmayan dil*" olarak isimlendirilen dil aynıydı. Türk Hükümeti, gelen insanlara gene de "*Kürt*" diyemedi. "*Ülkemize sığınan Iraklılar*" olarak adlandırıldı. "*Mülteci*" de saymadı. Çünkü "*Mültecilik Hukuku*", insanlara pek çok hakkın da kullanılmasını sağlıyordu. Bu hakkı vermemek için, "*siğınmacı*" demekle yetinmişti Türkiye Hükümeti. Siğınmacı olunca da, etrafı çevrili kamplarda, tecrit edilmiş bir halde tutması, dünya kamuoyunda pek sakıncalı bir tutum olarak görülmeyecekti. Nitekim öyle de yaptı.

Güney Kürtlerinin Türkiye'ye sığınmak zorunda kalmaları, tarihte görülen en trajik olaylardan biri olmuştu. Çünkü Kürtler, dost bir devlete sığınmışlardı. Kürtlere en az Saddam kadar zulüm ve baskı uygulayan başka bir devlete sığınmak zorunda bırakılmışlardı. İnsanlar daha ilk günlerden itibaren, açık hapisane ve benzeri kamplarda bekletilmişlerdi. TC devleti, onları dikenli teller içine almış, tellerden ayrı gözetleme kuleleri, polis ve jandarma birlikleri kurmuştu. Onlara, "*esir*" muamelesi uygulamıştı. Yetersiz beslenme, sağlıksız koşullardan ve kimyasal silahların, kalıcı ve sonradan ortaya çıkan etkileri sonucu, yüzlerce insan ölmüştü. İnsanlar, tel örgüler arkasında başka bir ölüme terkedilmişlerdi. Kızıltepe, Muş ve Diyarbakır kamplarında, Kürtler için pişirilen ekmeğin içine, Irak ajanlarının ve Türk güvenlik güçlerinin işbirliğiyle zehir katılmış, yüzlerce insanın zehirlenmesi, bilinçli olarak sağlanmıştı. Çeşitli basını-yayınlarında bu, günlerce tartışılmıştı. Bu insanlar, kimyasal gazdan kurtulmanın sevincini bile yaşayamamıştı. Bu zaman zarfında bunların bir bölümü de, kamyonlarla İran'a gönderilmişti.

Türkiye, sınırlarını Kürtlere açmakla, Irak'a karşı bir tavır almış gibi görüldüyse de, kimyasal silahlarla yaralanmış insanları, özel askeri hastahane-

lere kaldırıp, kamuoyundan gizleyerek, doktorlara konuşma yasağı getirerek, bir çok batılı devletin başvurusu üzerine, Birleşmiş Milletler Heyeti'nin, kimyasal silahlarla yaralanmış insanlar üzerinde inceleme yapma isteğini reddederek, (Milliyet, 16 Eylül, 1988) Irak'ın kimyasal silah ve zehirli gaz kullandığını, dünya kamuoyunda gizlemesine yardımcı olmuştu. Böylece Irak'ın yanında yer almıştı. **"Türkiye, kimyasal silah ve gaz kullanıldığına dair, bir iz bulamamıştır"** şeklinde beyanda bulunmuştu (Cuhuriyet, 15 Eylül 1988). Bu gerekçeyle, yüzlerce insanı da iade etmişti. Baas Rejimi, iade edilen bu insanların büyük çoğunluğunu kurşuna dizmişti. Bütün gazeteler de bunu işlemişti. Türkiye'deki kamplarda kalanların sonraki yaşam öyküsünün de, herkesçe bilindiği kanısındayım.

Mümkün müdür, bütün bunları belleklerden silebilmek?

Mümkün müdür, o manzaraları unutabilmek? Mezarlarla insanların birarada, aynı kamplarda tutulduğu o insanlık trajedisini yok saymak, mümkün müdür?

Ve bugün daha Halepçe'nin, sonra da Körfez Savaşı sonuçlarının belleklerde yer ettiği bu izler silinmeden, ABD, kimyasal başlıklı ve kitle imha silahlarını elinde bulundurduğu gerekçeyle, Saddam'a karşı bunca yıl sonra bir savaş sevdasına bürünmüş. 15 yıl önce bu vahşet işlenirken, uyuyor muydu ABD? Tam zamanı değil miydi Saddam'ı devirmenin ve yargılamanın? Binlerce ölü ve yaralıdan daha açık bir kanıt olabilir miydi?

Şimdi ABD, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ne, aylardır Irak'ta kimyasal başlıklı savaş silahlarının olup olmadığını kontrol ettirmeye çalışıyor. ABD ve destekçileri, gerçekten samimi olsalardı, o dönem sessiz kalmazlardı. O zaman, dünya kamuoyunun desteği de alınır ve bu günlere gelmesi de önlenmiş olurdu. Ve **"terörle mücadele"** gerekçesiyle başlattığı bu hareketleri da inandırıcı olurdu. Oysa bugün yapılmak istenen, terörle mücadele değil, doğrudan işgal ve petrol kaynaklarını ele geçirme savaşlarıdır.

Neyse bu, başlı başına bir konudur. Amacım, bunu değerlendirmeden çok, yeni başlayacak bir savaşın yol açacağı yaraların ve onarılması güç kayıplarının bir kez daha düşünülmesi gerektiğidir! Olası bu savaşta en büyük zararı görecekteler, yine kadınlar, yine çocuklar olacak. Yine göç etmek zorunda kalınacak, yine komşu ülkelere sığınmak zorunda bırakılacak insanlar. Savaşta elbette ki Kürtler de etkileyecek ve sığınmak zorunda kalacaklarsa, çok doğaldır ki, en yakın sınır olan Kuzey Kürdistan sınırına veya onlar tarafından kurulan kamplara

gitmek zorunluluğu doğacak. Yalnız bu kez Kürtler açısından durum farklı. 15 yıl önce Kürtler, **"Kürt değildi Türkiye için! Kürt, Kürtçe ve Kürdistan"** gibi kavramları kullanmak, devletin dış itibarını zedelemektir, hainliktir! O insanların dili, **"olmayan bir dil"** olarak kabul ediliyordu. Bugün ise Türkiye, bir gerçekle karşı karşıyadır. İçine sindiremeyeceği bir gerçek! Birlikte yaşadığı 20 milyonu aşkın Kürt, kendilerince hala **"dağlı Türk ve vatan haini"** iseler de, yanbaşlarındaki insanların, Kürt olduklarını kabul etmiş durumdadır. Daha yakın zamana kadar (hala da!) **bölücü, hain ve terörist** olunması için yeterli sayılan kavramlar da, artık tartışılabilir. Yanbaşlarında bir **Kürdistan'ın oluşumu** bile sözkonusu! Üstelik, sözkonusu devletin yetkilileri ve devlet adamlarıyla aynı masaya oturmak durumundadır. Bu devlet adamlarının -Barzani'nin özellikle kullanmaya özen gösterdiğini hatırlatmak gerekli- konuştuğu dil de, bir türlü varlığı kabul edilemeyen Kürt dilidir. Nereden nereye.

Oldum olası Kürt halkı, Türkiye için bir KORKULUK olmuştur! Hangi mantığa sığar bu?

Evet, 15 yıl önce ve bugün! O günden bugüne, olumlu-olumsuz, neler değişti neler?

Güney Kürdistan halkımız çok bedel ödedi, katliamlar yaşadı. Yarım asırdan fazla mücadelesini sürdürdü, sürdürüyor, yılmadı. Ama, bunun sonunda bir çok kazanımlar da elde edebildi. Bu kazanımlar, diğer parçalardaki Kürt halkı için bir **UMUT**, bir **IŞIK**; başta Türkiye olmak üzere, Kürdistan'ı paylaşan diğer ülkeler için de bir **ÇIBAN** olmuştur! Daha olacağı da benzer!

Türkiye, ABD'nin olası Irak savaşında dahi, bu çibani kendi istekleri doğrultusunda eritebileceği umuduyla yer almayı düşünüyor. Ama yanılıyor. Nerdeyse, salt bunun için savaşa katılmayı göze alıyor.

Savaşta medet ummayı bırakın artık!

Olası bir savaş, yine Halepçeleri, yine Körfez Savaşının sonuçlarını canlandırarak, yine insanlık trajedisi ve insanlık suçlarının yaşanmasına neden olacaktır!

Yine ülke ekonomileri çökecek ve faturası halklara ödetilecek! Ama bu kez unutulmasın ki halklar, eski halklar değil!

Bu savaşta herkes suçlu olacak...

-Bombayı atan kadar, üreten de...

-Üreten kadar, kendi topraklarından geçmesine izin verenler de...

-Bu izni veren kadar, sessiz kalan da...

-Ve herkes suçlu! Siz, biz, hepimiz!

Duyarlılık göstermeyen, sessiz kalmayı yeğleyen herkes!

Ve lütfen bir daha Halepçeler yaşanmasın!

"Entegrasyon ve Tolerans" başlıklı toplantı ve düşündükleri...

13.11.2002 tarihinde katolik kilisenin Almanya'nın Dormag'in kentinde düzenlediği bir toplantıya konuşmacı olarak davet edilmiştik. Bu toplantının konusu kuşaklar arasında yaşanan sorunlar ve farklı değer yargılarına gösterilen Toleransdi.

Kürt, göçmen ve kadın kimliğimizden ötürü, bizim kuşaklar arasındaki sorunları hangi boyutlarda yaşadığımızı ve neleri tolere ettiğimizi, hangi konularda tutucu olduğumuzu anlatmaya çalıştık. Her yerde olduğu gibi bizimde kuşaklar arasında çatışmalarımızın olduğunu, bu çatışmalara göçmenliğin yarattığı sorunlar da eklenince, sorunların daha da derinleştiğini ve aile yapısında ciddi erozyonların yaşandığını örneklerle anlatık. Gelenek ve görenekleri koruma amacıyla bilinçsizce bir yoz kültürün geliştiğini vurguladık. Bir göçmen ülkesi olan Almanya'nın göçmenlere yönelik tutarlı bir politikasının olmadığını gibi halen bu konuda nasıl bir politika yürüteceklerini de tartışıyorlar. Entegrasyonun tek taraflı fedekârlık anlamına gelmediğini ve entegrasyonun bizim için, farklı uluslardan insanların birlikte birçok şey paylaşması, karşılıklı hoşgörü, saygı ve sevgiyi ifade ettiğini anlatmaya çalıştık.

Yabancı kadınların yaşadığı sorunlardan örnekler verdik. Başlı kapalı kadınlara yapılan haksızlıkları dile getirdik. Özellikle Almanca'yı çok iyi bilmeyen kadınların çalışma yaşamında nasıl sömürüldüklerinden, içe kapanık yaşantılarından örnekler verdik.

Toplantıya farklı meslek kuruluşlarında çalışan 25-30 kadın katılmıştı. Demokrat ve aydın kadınların yanı sıra muhafazakâr hata açıkça 'başlı kapalı' yabancıları sevmediğini ifade eden kadınlar da vardı. Katılımcılardan bir bayan daha ileri giderek bizim, gidip bu topluma uyum sağlamak istemeyen, Almanya'yı küçük İstanbul'a benzetmek isteyen insanlara kendilerini değiştirmelerini söylememizi ve bu konuda da örgütlenmemizi istedi. Bunun üzerine başlayan tartışma toplantının havasını değiştirdi. Katılımcılardan da tepki alan bu bayan daha sonra ken-

disini iyi ifade etmediğini ve yabancı düşmanı olmadığını söylemek zorunda kaldı.

Entegrasyonu asimile olarak algılayan bu bayanın görüşlerine katılmadığımızı, günlük yaşantımızda karşılaştığımız sorunların yanı sıra, hukuksal ve ekonomik zorluklarımızda olduğunu söyledik. Toplantıdan sonra 'entegrasyon, tolerans, asimilasyon, hoşgörü...' hakkında uzun uzun düşündüm ve kendi kendime sordum acaba bu sözcüklerden hangisi bana daha yakın.

Alman vatandaşı olmak, dili iyi bilmek, çalışmak, az buçuk Alman arkadaşlarımızın olması benim bu topluma entegre olmam için yeterli mi? Acaba ben ev kadını olsaydım, yarım yamalak bir Almancam olsaydı, Alman komşuyla diyalogum sadece 'günaydın' demekle sınırlı kalsaydı nasıl olacaktı?

Bizler çocuklarımızı mutlu etmek, Alman komşu ve ailelerle diyalog kurmak için tüm milli ve dini bayramları Almanlar gibi kutluyoruz. Hatta belli dini bayramlarda saygısızlık olur diye evimizi süpürmüyor, çamaşırlarımızı yıkayıp asmıyoruz, gürültü yapmamaya özen gösteriyoruz.

Öte yandan, NEVROZ bayramına gidebilmek için her yıl 21 Mart'ta izin almaya çalışıyorum. Bugüne kadar ne komşularım, ne de Alman iş arkadaşlarım Nevroz'umu kutlamış değiller veya bu bayramda neyin nesi diye sormadılardır. Benim adımla düzgün telaffuz edemeyen Alman iş arkadaşlarım, ben onların adlarını bazen iyi telaffuz edemeyince tepki gösterirler. Entegrasyon olayında yapılan yanlışları dile getirmek, entegrasyon önündeki zorlukları aşmak, alternatifler sunmak, yapıcı önerilerde bulunmak en başta bizim görevimiz. Eğer bu toplumda söz sahibi olmak istiyorsak bunun mücadelesini yapmakta yine bize düşüyor çünkü, bizim yaşadığımız sorunları Almanlar yaşamıyor.

Değerli okurlar sizlerde zaman zaman belki bu soruları kendinize sormuşsunuzdur. Yabancı bir toplumda yaşamının yarattığı sorunlar her göçmen aileyi farklı etkiliyor. Yalnız şunu unutmamalıyız ki, nerede yaşarsak yaşayalım, karşılıklı saygı ve sevginin gücüne inanalım.

Rewşa Jinên Kurd li Swêdê

Merheba xwendewanên hêja!

Di vê hejmarê de ez dixwazim xwe bi we bidim naskirinê. Navê min Sevî Yildiz e. Endamê Komîteya Karger ya Yekîtiya Jinên Kurdistanê li Swêdê me û her usa jî seroka Komeleya Kargerên Kudistana li Swêdê Komkar-Swêdê me. Ez pirtir di kar û xebatên kulturî de çalak im, yanî nivîskarî ne karê min e. Lê ji min hat xwestin ku ez jî car caran di kovara jinan de binivîsînim. Min jî xwest ku ez hevalan neşikînim, xwe biceribînim û çend gotinan rêz bikim.

Di eslê xwe de rewşa jinên Kurd, li welatên Ew-rûpayê kêmbindîk hev in. Lê dibe

ku di xebata jinên Kurd li Swêdê de, hin ferq hebin. Heta berî çend salan jî giraniya xebata me li ser rewşa welat bû. Lê ev 3-4 salên dawîyê, rojeva xebata me jinên Kurd li Swêdê hate guhartin.

Îro giraniya xebata me li ser pirsên civakî, wek nakokîyên nifşan, pirsên malbatî di civatekî nu de û her usa pirsên keç û xortan bi de û bavên xwe re, pirsên entegrasyonê, pirsên kar û perwedegerîyê, dijminatîya bijanîyan û nijadperestî ye.

Li Swêdê nêzî 50 hezar Kurd heye, piraniyên wan di nav deh salên dawîyê de hatin. Kurd miletekî ku bi salan di bin destê çar dewletên dagirker de, jiyane bi zulm, îşkence û şer de dijî. Halekî usa bi xwe re bi dehan problemên civakî jî tîne. Entegrebûna Kurdan li civata Swêdê de usa bi rihetî nabe. Kurdên ku hatinên Swêdê yan siyasî ne, yan ji ber rewşa aborî hatin yan jî ji şer rewîyanin. Yanî ne ew kesên ku bê derd û xem in. Gava problema jîyana xerîbîyê jî bi ser de were, de were li halê wan kesan. Bê karî û betalî serê xwe girtîye û diçe. Ji vê rewşa ne xweş jî, ya herî pir jin û keç dikşînin.

Kuştina du keçên Kurd, Pela û Fadîm ji alîyê bavên wan, bawer dikim ku we hemîyan bihîstîye. Ev her du bûyerên kirêt li Swêdê, civata Kurd gelekî êşand. Li Swêdê her kes li

ser vê qise dike. Ji zarokên hêlînê bigrê heta mamosteyên universîteyan. Medîya Swêdî bi ewayekî zanistî vê bûyerê mezin dike û jin kuştinê bi kultur û Kurd bûyîne ve girê dide. Propagandayên usa di hemû qadên jiyane de, li ser Kurdan tesîrekî gelekî xerab kir. Mêr yan xortekî Kurd bî, "jinkuj" î. Evî jî rewşa psîkolojîya keç û xortên me xerab kir.

Rêxistinên demokratîk yê Kurdan wek Federeasyona Komeleyên Kurdistanê, Yekîtiya Jinên Kurdistanê, Yekîtiya Ciwanên Kurdistanê û Komeleya Kargerên Kudistana li Swêdê Komkar-Swêd, bi tundî

van bûyerana mehkum kirin. Di vî warî de ji bo pêşî li bûyerên weha girtin, li gor îmkana mecalên xwe kar jî dikin. Lê pirsên usa ne tenê yê Kurdan e, ya civata Swêdê ye jî. Di vî hukûmet bi hemû dem û dezgehên xwe ve bi vê pirsê re bi ewayekî ilmî mijûl bibe.

Mixabim li Swêdê, ji çend civîn û semîrên baş, xên ji qerebalixîya hişk û propagandayên ne rast min tişteki din nedîtiye. Li ser navê Pela û Fadîmê bi dehan komîte û komele hatin avakirinê. Bi sedan proje hatin çêkirin.

Îro li Swêdê tacirê projeyan çê bûnin. Çi bi navê komeleyan çî jî bi navê komîte û şexsan ticareta vî tiştî tê kirin. Kî ku baş li hev anî û çî ji dewletê veqetand.

Xuşk û birayan, ev pirsên, pirsêki gelek girîng e, divê em serê xwe li ser biêşînin. Lê divê em erkên xwe yê netewî, pirsên welat û milletê xwe jî ji bîr nekin. Hemû pirsên me bi hev re girêdayî ne, loma divê xebatên me jî hemû pirsan hembêz bike!

Biminin di xweşîyê de.

Entegrebûna Kurdan li civata Swêdê de usa bi rihetî nabe. Kurdên ku hatinên Swêdê yan siyasî ne, yan ji ber rewşa aborî hatin yan jî ji şer rewîyanin. Yanî ne ew kesên ku bê derd û xem in. Gava problema jîyana xerîbîyê jî bi ser de were, de were li halê wan kesan. Bê karî û betalî serê xwe girtîye û diçe. Ji vê rewşa ne xweş jî, ya herî pir jin û keç dikşînin.

S
E
V
G
I
Y
I
L
D
I
Z

DEPRESYON

Değerli okurlar,

Dünyanın neresinde olursa olsun, savaş insanlara acı ve üzüntü vermiştir. 1960' lardan yani Vietnam savaşından sonra, 1946 sonrası Nazi işgaline ya da savaşa katılanlar, 1988' den sonra özelde Halepçe, genelde Güney Kürdistanlılar ve en son Kuzey Kürdistanlılar kirli bir savaşın sonuçlarını içlerinde birer yara olarak taşıdılar. Bütün savaşta yaşayan, savaşa katılanlar, savaştan yıllarca sonra bir sendrom yaşadılar. Kürtlerin durumu da böyle. Bu nedenle insan psikolojisiyle ilgili bilgiler vermek ve insanların birbirlerini anlamalarını, birbirlerine yardımcı olup yaralarını birlikte sarmalarını sağlamak amacı ile aşağıdaki depresyonla ilgili bilgiler, Dr. İlhan Kızıllan' ın "Depresyon-Hastalığı Yenmenin Yolları," kitabından alınmıştır. İlgi duyup da yazımızın devamını beklemek istemeyenlerin bu kitabı Komkar' dan temin etmeleri mümkündür.

Depresyon nedir?

Depresyonun altında neler gizlidir?

Kişi kendini buna karşı nasıl koruyabilir?

Hasta yakınlarının neleri dikkate almaları gerekiyor?

DEPRESYON NEDİR?

„Kendimi bitkin hissediyorum“, „Vücudumu yerden kaldıramıyorum“, „Hiçbir şey beni mutlu etmiyor“, „Tüm gücüm tükenmiş gibi geliyor“, „Sürekli ağlayasım geliyor“, „Herşey bana karşı“, „Hiç bir şey başaramıyorum“, „Bütün günü yataкта geçirmek isterdim“, „Eskiden tek elle yaptığım işleri artık beceremiyorum“, „Etrafımdaki herşeyi çok soğuk buluyorum“

S Bu sözler çökmüş insanlara özgü belirlemelerdir.
E Bunlar „depresyon“ sözcüğünün altında nelerin bulunduğunu ve bin yıllardır nelerin sürekli tekrarlandığını gösterir.

Ç Tevrat'ta, Mısırlıların yazılarında, eski Yunanlılarda ve daha bir çok yerde depresif insanların çektiği çileleri dile getiren belgeler bulunmaktadır. Bu hiç boş olmayan duygunun, sıkıntının, üzüntünün, çöküntünün ve mutsuzluğun verdiği bir moral bozukluğudur. Depresif insanlar acı çekerler; keyifsiz, korkak, hayal kırıklığı içinde ve umutsuzdurlar. Alışılmışın dışında çok keyifsiz olma duygusunu hepimiz tanırız. Bu duy-

guyu genellikle ya birisi tarafından hayal kırıklığına uğratıldığımızda veya canımız acıtıldığında ya da sevdiğimiz bir insanı kaybettiğimizde duyarız. Bir süre çok üzgün oluruz. Bu tarzdaki depresif keyifsizlikler, kendi dışımızdaki olaylara ve sıkıcı gelişmelere bir tepkidir. Buna rağmen sıkıcı hatta bazen acı vericidir.

Böylesi tükenmişlik duygusu olmasaydı birçok kıymetli edebiyat, müzik ve resim gibi sanat eserlerinin hiç bir zaman varolmayacağını ileri sürerler de var. Bizlerin acı çekmeksizin fakir kalacağımızı düşünüyorlar. Yani acı, yas ve çökmüşlük duygusu insan olmanın bir parçasıdır.

Ancak bazı insanlar da var ki, onlardaki depresif duygular öylesine güçlü ve farklıdır ki, bu artık "normal" bir moral bozukluğunu aşıyor. Bu insanlar, depresyonlarından dolayı felç olmuş gibidirler. Kendilerini işe yaramaz, bir şekilde suçlu, hasta, çalışmayacak durumda ve güçsüz hissediler.

Depresyon, onların sadece morallerini değil, aynı zamanda bütün vücutlarını, konsantrasyonlarını, çalışma yeteneklerini, evet bütün yaşamlarını etkiler. Bazen bu insanlara kendi duyguları ve hisleri bile yabancı gelebilir.

Bazı depresyonlarda, moral bozukluğuna belirli bir sebep bulabilmek mümkün değildir. Depresyon sanki gökten düşmüş gibi gelir. Bazı depresyonlar ise yavaş yavaş gelişirler. Bir çoğu hafif ve orta şiddetli rahatsızlıklardır. Ancak bazılarında klinik tedavi gereklidir, çünkü bunlar çok şiddetli ve derindirler. Genelde bu durumdaki insanların yakınlarına, işlerine ve çevrelerine karşı duyguları değişir. Bu insanların bir çoğu ya kendilerini kötü hissederler ya da vücutlarının ağrılarından dert yanarlar. Bunun arkasında belki de bir depresyonun saklı olduğunu bilmezler. Depresyon birçok değişik şikayetin ortaya çıkmasıyla gösterebilir. Bu nedenle rahatsızlığı tespit etmek her zaman kolay olmaz.

Her insan zaman zaman keyifsiz olur. Ama tecrübeye dayanarak şunu biliyoruz: Keyifsizlik gelir geçer. Ama bu tür bir ruh hali artık kendine normale dönmüyorsa, ciddiye alınması gereken, tedavisine ihtiyaç duyulan bir hastalık ortaya çıkabilir demektir. Doktor bu durumda depresyon teşhisi koyabilir.

Bir sonraki sayıda „bizi depresyona sokan düşüncelerimiz“ üzerine yazılmış bölümü bulacaksınız.

Eine Frau in der Weltgeschichte

Rosa Luxemburg

Rosa Luxemburg wurde am 5. März 1871 in Zamocz (einer Kleinstadt in der Gegend von Lublin) in Russisch-Polen als Tochter des Holzhändlers Eliasz und dessen Frau Line geboren.

Einige Jahre nach ihrer Geburt übersiedelt die Familie nach Warschau. Rosa besucht 1880 das zweite Warschauer Mädchengymnasium. Schon als Schülerin engagiert sie sich in illegalen politischen Zirkeln. Als die Polizei dem Zirkel ("Sozialistische revolutionäre Partei Proletariat") auf die Spur kam, musste sie 1889 aufgrund einer drohenden Verhaftung, in die Schweiz fliehen.

In der Schweiz begann sie dann im Jahre 1890/91 ihr Studium an der Philosophischen Fakultät der Züricher Universität. In den folgenden Semestern besuchte sie Seminare zur Staatswissenschaft, zur mittelalterlichen Geschichte sowie zur Geschichte der Wirtschafts- und Börsenkrisen.

Während dieser Zeit lernt sie auch andere polnische und russische Emigranten kennen, wie Plechanow, Axelrod, Vera Sassultisch und Leo Jogiches.

Luxemburg wohnt bei einer deutschen Emigrantenfamilie mit deren Sohn sie im Jahre 1898 eine Scheinehe eingeht, um die deutsche Staatsbürgerschaft zu erhalten. Die Ehe wurde 1903 wieder geschieden.

Im Jahre 1893 entstand die "Polnische Sozialistische Partei" (PPS), die hauptsächlich für die Unabhängigkeit Polens eintrat und sehr nationalistisch eingestellt war. Rosa Luxemburg unterbrach ihr Studium an der Züricher Universität und gründete gegen diesen Nationalismus zusammen mit Leo Jogiches und Julian Marchlewski die Zeitschrift "Sprawa Robotnicza" (Sache der Arbeiter). Luxemburgs These war, dass die Unabhängigkeit Polens nur durch eine allgemeine Revolution in Deutschland, Österreich und Russland möglich wäre. Die Aufgabe sei daher nicht der Kampf für ein unabhängiges Polen, sondern

der Kampf gegen den kapitalistischen Staat überhaupt. Dabei leugnete Rosa Luxemburg auch das Selbstbestimmungsrecht der Nationen, ein Fehler, den sie bis zu ihrem Tod nicht überwunden hat.

1897 beendet Rosa ihr Studium, erhält den Titel Dr. jur. und siedelt nach Deutschland über, um unter den polnischen Arbeitern in Posen und Oberschlesien legal zu arbeiten. Sie arbeitet unter anderem für die Leipziger Volkszeitung und organisiert Versammlungen der polnischen Arbeiter. Nach einigen Jahren nimmt sie ihren festen Wohnsitz in Berlin und schließt sich der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands (SPD) an. Am SPD-Parteitag in Stuttgart nimmt sie als Expertin für polnische Angelegenheiten teil.

1900 greift sie durch ihre Broschüre "Sozialreform oder Revolution" in die "Revisionismusdebatte" ein. Sie verteidigt den revolutionären Standpunkt gegen den revisionistischen Eduard Bernsteins und fordert den Ausschluss der "Reformisten" aus der Partei.

In Zeitungsartikeln nimmt Luxemburg zu wirtschaftlichen und sozialpolitischen Problemen in Russland, Österreich-Ungarn, Belgien, England, Frankreich und Deutschland Stellung. Immer wieder greift sie den deutschen Militarismus und Imperialismus an.

Im Januar 1904 wird sie wegen Majestätsbeleidigung zu drei Monaten Gefängnis verurteilt.

Am 12. Dezember 1906 wird sie erneut wegen "Anreizung zum Klassenhass" in Weimar zu zwei Monaten Haft verurteilt.

Im Mai 1907 nimmt sie zusammen mit Jogiches am 5. Parteitag der Sozialdemokratischen Arbeiterpartei Russlands (SDAPR) in London teil. Im Oktober des selben Jahres beginnt sie ihre Lehrtätigkeit an der SPD-Parteischule in Berlin. Bei einer Kundgebung 1913 in Frankfurt am Main ruft Luxemburg zur Kriegsdienstverweigerung auf. Am 20. Februar des darauf folgenden Jahres wird gegen sie Anklage wegen

"Aufforderung zum Ungehorsam gegen Gesetze und gegen Anordnungen der Obrigkeit" erhoben. Sie wird zu einem Jahr Gefängnis verurteilt.

Am 29./30. Juli nimmt sie an der Sitzung des Internationalen sozialistischen Büros teil, welches ihr die Ernüchterung bringt, dass auch innerhalb der sozialistischen Parteien der Nationalismus stärker ist als die internationale Solidarität.

Februar 1915 wird das Gerichtsurteil des vorangegangenen Jahres vollstreckt und Luxemburg wird im Frauengefängnis in Berlin inhaftiert. Im Juli findet gegen sie ein weiteres Verfahren wegen Hoch- und Landesverrat statt.

1916 wird Luxemburg aus dem Frauengefängnis entlassen. Am 10. Juli beginnt die "Sicherheitsverwahrung", die bis November 1918 dauert. Luxemburg wird zweimal verlegt. Zuerst in die Festung Wronke in der Provinz Posen, dann nach Breslau.

Am 9. November 1918 wird Rosa Luxemburg aus der Haft in Breslau entlassen. Luxemburg fährt nach Berlin und arbeitet als Redakteurin bei der "Roten Fahne", der Zeitung des Spartakusbunds. Vom 30. Dezember 1918 bis zum 1. Januar 1919 beteiligt sie sich an der Gründung der Kommunistischen Partei Deutschlands (KPD). Sie steht auf der Seite derer, die eine Beteiligung an den Wahlen zur Nationalversammlung fordern, aber von der Mehrheit überstimmt werden.

Bei den Januarunruhen 1919 muss sie wegen Verhaftungsgefahr ständig ihren Wohnsitz wechseln, weigert sich aber Berlin zu verlassen. Am 15. Januar wird sie gemeinsam mit Karl Liebknecht von Soldaten der Garde-Kavallerie-Schützendivision verschleppt. Sie werden im Eden-Hotel verhört und misshandelt. Rosa Luxemburg wird wahrscheinlich beim Abtransport ermordet und ihre Leiche in den Landwehrkanal geworfen. Am 31. Mai 1919 hat man ihren Leichnam im Landwehrkanal gefunden.

Der Mord an Karl Liebknecht und Rosa Luxemburg

Am Abend des 15. Januar 1919 wurden Karl Liebknecht und Rosa Luxemburg zusammen mit Wilhelm Pieck in Wilmersdorf verhaftet. Wilhelm Pieck hat davon später berichtet: "Durch einen noch nicht aufgeklärten Verrat war aber den Weißgardisten bereits am nächsten Tag der

neue Aufenthalt von Rosa Luxemburg und Karl Liebknecht bekannt geworden. Als der Verfasser dieses Artikels am Abend des 15. Januar gegen 9 Uhr die beiden Genossen in ihrer Wohnung aufsuchen wollte, war die Wohnung militärisch besetzt und Karl Liebknecht schon verhaftet und abtransportiert worden.

Rosa Luxemburg befand sich noch in der Wohnung und wurde von mehreren Soldaten bewacht. Auch ich wurde beim Betreten der Wohnung von den Soldaten festgenommen und durchsucht. Nach kurzer Zeit kam eine Anzahl Soldaten unter Führung von zwei Zivilisten, die der Wilmersdorfer Einwohnerwehr angehörten, einem Ingenieur Lindner und einem Gastwirt Mehring, um die Wohnung zu durchsuchen. Sie zwangen Rosa Luxemburg, die wegen heftiger Kopfschmerzen im Bett lag, aufzustehen und sich anzukleiden, und nach kurzer Zeit wurden sie und ich auf die Straße geführt und genötigt, ein Auto zu besteigen, das nach kurzer Fahrt vor dem Eden-Hotel, einem der größten Berliner Hotels in der jetzigen Budapester Straße, hielt. ...

Rosa Luxemburg wurde sofort in die erste Etage des Hotels gebracht, wo ein Hauptmann Pabst als sogenannter Gerichtsherr sie einer Vernehmung unterzog. "Den Mord an Rosa Luxemburg schildert E. Gumbel so:

"Als Rosa Luxemburg durch den Haupteingang des Eden-Hotels fortgeführt wurde, stand derselbe Runge an der Tür. Hauptmann Petri hatte Befehl gegeben, man solle dafür sorgen, dass die Luxemburg nicht lebendig ins Gefängnis komme.

Als Frau Luxemburg durch die Tür kam, schlug Runge ihr zweimal auf den Kopf, so dass sie umsank. Der den Transport führende Oberleutnant Vogel hatte nichts dagegen getan. Man schob Frau Luxemburg in den Wagen. Als der Wagen abfuhr, sprang ein Mann von hinten auf und schlug sie mit einem harten Gegenstand auf den Kopf. Unterwegs schoss Oberleutnant Vogel der Frau Luxemburg noch eine Kugel durch den Kopf. Man fuhr zwischen Landwehrkanal und Zoologischem Garten entlang. Am Landwehrkanal stand eine Gruppe Soldaten. Das Auto hielt, die Soldaten warfen die Leiche auf Befehl Vogels in den Kanal. Die am Mord Beteiligten ließen sich am Tage danach bei einem Saufgelage fotografieren."

Yusuf, Zeliha, Renata ve Çocuklar...

Elinde çarşaf, yastık kılıfları donuk, solgun bir suratla odaya girdi. Elindekileri rüyada gibi ağır bir hareketle sandalyenin üzerine bıraktı. Ellerini iki yanında, boynunu çaresizce büküp bakışlarını etrafta gezdirmeye başladı. Büyükçe elbise dolabı, üzerinde iki tane çiçek saksısının olduğu masa, duvarda asılı ayna ve gelinlik fotoğrafı, iki sandalye ve oldukça büyük, hani antika denilecek cinsten metal karyoladan oluşan eşyaları bir bir yokladı gözleriyle. Karyolaya sıra geldiğinde bir an o "ilk gece"si aklına geldi. Suratındaki ölü hali gidiverdi. Yerine yanaklarına utangaçlık ve sevgiyle kızartan bir hoşluk geldi. Sanki odanın içinde bir rüzgar esivermiş, bütün hüznünü alıp götürmüş ve yerine göğsünü doldurup nefesini kesen, dilini damağını kurutup gözlerine ışıkları düşüren bir mutluluk dalgası getirmişti. Karyolaya doğru bir iki adım attı. Bu köyün en güzel karyolasıydı. Kaynanasını ona vermişti. Kendileri yerde yatıyorlardı. Baş kısmına ilk günkü parlaklığını taşıyan, yuvarlak bir aynası vardı. "Bu aynada az mı seyrettim Yusuf'umu" diye aklından geçirdi. Bir adım daha öne atıp aynaya doğru eğildi. Yüzünü inceledi. Yıllar pek fazla birşey götürmemişti. Gene köyün en güzellerinden Zelihaydı o. Başındaki örtüyü çekip aldı. Saçlarının örgüleri düşüverdi omuzuna. Doğruldu, büyük parlak demirden karyolanın ayakucundaki kabartmalara baktı. Kenarı süslemeli bir büyük kalp ve iki tane küçük kalp vardı. "Büyük kalp ben ve Yusuf, küçük kalplerde çocuklar" diye aklından geçirdi. Tülbentini havada şöyle bir çırpıp başına yeniden örterken duvardaki gelinlik fotoğrafına gözleri takıldı. Çok değil aradan sadece 5 yıl geçmişti. 2 yılı Yusuf'lu son üç yılı Yusuf'suz. Cehennem gibi, ölmek gibi, kurumak, parçalanıp dökülmek gibi üç koca yıl. Gözleri doluverdi. Yüzüne mutluluk rengini taşıyan rüzgar heyecanını, sevincini alıp götürürken bu defa gözlerine yaşları taşımıştı. Yatağın üstüne çöktü. Sessiz, içli bir ağlayış tuturdu. Epeyi ağladı. Sonra tülbentinin ucuyla gözlerini kuruladı, yanaklarından süzülen yaşları elleriyle sildi, birkaç kez hafifçe burnunu çekti. Gözleri çarşaflara takıldı. Gözleri çarşaflara takıldı.

"Elimi çabuk tutmalıyım" diye düşündü.

Yusuf'la Alman kadını taşıyan uçak dün İstanbul'a inmişti. Oradan otobüse binmişler, öğlene doğru Adıyaman'da olacaklardı. Büyük ve küçük kayını Adıyaman'a karşılamaya gitmişlerdi ve neredeyse gelirlerdi. Çocukları düşündü Zeliha, biri 4, biri 2 diğeri, 5 yaşında üç oğlu, birde kızı vardı. Oğlan Yusuf gittiğinde bir yaşına yeni girmişti. Kız ise henüz karnındaydı. Yusuf kızı ile ilk kez geceleri Zeliha'nın karnını elleriyle okşayıp, yüzünü sürerek tanışmıştı. Sonrada fotoğraflardan.

Çocukların ikiside kayınbabasına baba diyorlardı. Önceleri bu dokunmuştu Zeliha'ya ama sonra alışmıştı. Baba diyecekleri biri olmalıydı ve Zeliha'nın baba dediğine onlarda baba deymişlerdi işte. Kötüde olmamıştı. O kadar seviyorduki dedeleri onları. "Yusuf'umun kuzuları" deyip bağrına basıyordu. Ama Zeliha yinede içten içe çocuklarında bir burukluk, bir eziklik hissediyordu. Sanki Zeliha'ya söyleyip anlatmasalarda herşeyin farkındalarmış gibi bir anlam otururdu bazen çocukların suratına. Zeliha dayanamaz bu anlama çekip giderdi çocukların yanından. Ya bir duvarın arkasında ya bir ağacın gölgesinde ağlardı her zamanki gibi sessiz içli içli.

Yatağa temiz çarşafları yayarken "acaba becerebilecek miyim, acaba yapabilecek miyim?" diye geçirdi aklından. Başta Yusuf olmak üzere kayınları, kayınbabası, babası, anası kendi kardeşleri, herkes ama herkes neredeyse bütün köy sıkı, sıkı tembihlemişlerdi Zeliha'yı "aman ha Yusuf'unda seninde, çocuklarının da hayatı sana bağlı. Sakın ola bir yanlış yapmayasın, sakın ola bir aptallık yapmayasın, sakın haa..." önce hep sine kızmıştı Zeliha çok kızmıştı. Hele Yusuf'a en çok da ona kızmıştı. O çok sevdiği Yusuf'u karşısında olsa Zeliha'nın da elinde bir silah olsa boşaltıverirdi. Sayısız kez başını sevgiyle yasladığı Yusuf'un o güzelim göğsüne. Sonra acısını uzun bir sessizlikle birlikte, günler geceler boyu süren ağlamalarında misafir etmişti. Yemeden içmeden kesilmiş, günlerce yüzünü yıkamak bile fazladan bir iş gibi gelmişti Zeliha'ya. Ve

Yusuf telefonda ağlaya, ağlaya "kurbanım Zeliha, canım Zeliha, ceylanım Zeliha" diyerek anlatmıştı tüm olan biteni uzun, uzun. Zeliha ağlamış telefonun öbür ucunda Yusuf'un çaresizliğini, yalnızlığını, açlığını, susuzluğunu görmüştü. Karşısındaki çocuk Yusuf'tu, gerçek Yusuf'tu "tamam Yusuf, olur Yusuf" demişti, "sen üzülme, sen ağlama" ve sonra başlamıştı bir telaş. Sadece Zeliha, kaynanası, kayınları, bütün ev değildi telaşa kapılan, bütün köy sanki bir olmuş, bir tuhaf, bir garip oyunun sahnesine çıkma hazırlığındaydılar.

Önce çocuklar Zeliha'nın babasına bırakılmıştı. Altı hafta boyunca orada kalacaklardı. Önceleri Zeliha'nında orada kalması kararlaştırılmıştı ama buna hem Zeliha karşı çıkmıştı, hem de kaynanası epey yaşlı olduğundan "Alman misafire" hizmet edecek genç ve güçlü biri lazımdı. Zeliha birden bire Yusuf'un kızkardeşi, bacısı oluvermişti. Yusuf telefonda bunu duyunca olmaz demişti. "Git sende çocuklarla birlikte babanlarda kal. Ben sizleri görmeye gelirim" demişti. "Dayanamazsın Zeliha, üzülürsün, çok üzülürsün" demişti. Ama Zeliha "merak etme Yusuf'um, sen hiç merak etme. Ben dayanırım yeter ki sana yakın olayım. Hiçbir şey belli etmem" diye direktmişti.

Yatağa yeni çarşafı sererken "ya dayanamazsam, ya Alman kadın her şeyi anlarsa" diye aklından geçirdi. Hızla atılıp duvardaki gelinlik fotoğrafını yerinden çıkardı. Elbise dolabını açtı, altta duran bohçalardan birinin içine koyup bohçayı düğümledi. Dolabı kilitleyip anahtarıda üstüne bıraktı. Sonra anahtarı geri aldı. "Ya Alman kadın anahtarı bulurda dolabı açarsa, orada Yusuf'un takım elbisesi ile kendisinin çamaşırları vardı. Olur ya belki Alman kadın dolabın halinden bile durumu anlayabilirdi. Anahtarı cebine koydu. Dolabın tek kanatlı bölümünü açtı. Tümüyle boştu. Burayı önceden boşaltmıştı Alman kadın için. Kadının ismini aklından geçirmeye çalıştı. Neydi şu gavurun adı ha! RENATA evet Renata idi. Hiç unuttur muydu bu ismi. Her harfi yüreğine çivi gibi çakılmıştı. Bu Renata Yusuf'la evlenmeseymiş Yusuf Almanya'da kalamazmış. Üç yıl mı, beş yıl mı bu kadınla yaşayacakmış. Bu kadının yatağında yatıp nefesini duyacak, bu kadını koklayıp bu kadına dokunacakmış. Amcaoğlu bulmuştu bu kadını Yusuf'a. Kaçak kaldığı zamanlarda Yusuf'u evine almıştı. Kadın Yusuf'a aşıkmiş, seviyormuş Yusuf'u. Bunları hep kayınları konuşurken duymuştu Zeliha. Bir yandan kahretmiş, bir yandan kızacak,

öfkesini, acısını boşaltacak birisini aramıştı. Yusuf olamazdı bu. O çaresizdi üstelikte telefonda defalarca söylemişti Zeliha'ya "ben onu sevmiyorum. Yaşlı, çirkin kadının teki. Ben seni seviyorum Zeliha" demişti, "sabret" demişti. "oturum alınca boşanacağım bu kadından. Sana resmi nikah yapıp yanıma aldıracağım. Ne olur biraz daha sabret". Ve nihayet Zeliha öfkeleneyeceği, öfkesini, kızgınlığını yönelteceği birini bulmuş, yüzünü görüp, sesini duymadan şu Renata'ya düşman olmuştu. Pis Renata, Allah'ın cezası Renata, şeytan Renata diye günde birkaç kez aklından geçiriyordu. Yatağa şöyle bir baktı. Hazırdı "misafirlerini" karşılamaya. Gözlerinden iri damlalarla yaşlar dökülmeye başladı. Elini göğsüne bastırıp hızla odadan çıktı.

Dışarıdan klakson sesleri geliyordu. Kaynanası dış kapıda durmuş gelenleri heyecanla beklerken kayınbabası yününde durgun bir ifade ile büyükçe oturma odasının ortasında, elleri arkasında öylece dikilmekteydi. Zeliha yatak odasından çıktığınyda göz göze geldiler. Yaşlı adam usulca gözlerini yumdu. Zeliha'yı anlıyordu. Zeliha kayınbabasının kendisini farketmesine hüznüldü. Bir an şaşakaldı. Dış kapıya kaynanasına mı yönelseydi, yoksa içeride kayınbabasıyla birlikte mi bekleyseydi. Durmadı. Mutfığa girip kapıyı ardından kapattı. Yaşlar birbiri ardından süzülmeye başladı gözlerinden. Önce sessiz ağlamaya çalıştı. O her zamanki ağlayışları gibi, içli içli çok derinden gelen iç çekişlerle ama beceremedi, söz geçiremedi, bu kez yüreğine. Hıçkırarak, inleyerek "sesli" bir ağlayışa başladı. Her yanı titriyordu. Elinden gelse yüreğini binlerce parçaya ayırıp, her parçasını bir taşa çalarak acısını acı ile uslandırmak, isterdi ama şimdilik yapabildiği sadece buydu.

Kaynanası telaşla girdi mutfığa. Kürtçe başladı konuşmaya. Çat pat Türçesi bu anda dillendireceklerine yetmezdi. Bir de şu gavur kadın Türkçe biliyor demişlerdi. Evet, evet Kürtçe en güvenli dildi. Bir anda bu sıradan olmayan ülkenin, sıradan şehrinin, sıradan köyünün, sıradan köyevi diller bahçesine dönmüştü. Almanca, Kürtçe, Türkçe hatta durumu idare etmek adına kuş dili bile konuşulabilirdi:

"Kız kes şu ağlamayı. Herşeyi berbat edeceksin. Bu gavur kadın cin gibi kes şu ağlamayı. Git bir hoşgeldin et sonra da sofrayı hazırlayalım. Uzun yoldan gelmişler, açtırlar. Yusuf'umun beti benzi solmuş zaten o gavur ellerinde" Zeliha yazma-

sıyla yüzünü sildi. Bir bardak su doldurdu musluktan bir iki yudum içti, dudaklarını elleriyle kurulayıp kaynanasına döndü. "Olur ana kusuruma bakma. Sen haklısın, dayanamadım işte" deyip, yürüdü.

Oturma odası akrabalarla, köylelerle dolmuştu. Baş köşede yani odanın yukarı kısmında Yusuf'la Alman kadın, kayınbabası ve amcaları, yan tarafa dizilmiş sandalyelerde de kayınları, amca çocukları, köyün birkaç yaşlısı, yerlerde kadınlar ve çocuklar sıralanıyordu. Gözleri önce odanın girişine bırakılmış valizlere takıldı. Biran bakışlarıyla Yusuf'un valizini aradı, ama bulamadı. Hepsini başka türden, başka renkten valizlerdi. "Hepsi gavur valizi" diye aklından geçirdi. Başını kaldırıp girdi odaya. Gözleri sadece Renata'yı görüyordu. Evet sadece onu. Sanki bir savaş alanında iki düşmanmış gibi savaşıyorlardı. Bir tek farkla neden, ne için savaştıklarını bir tek Zeliha biliyordu. Gavurun Renata'sı herşeyden habersiz kocaman bir gülümsemeyle karşıladı Zeliha'yı. "Biliyorum sen Yusuf'un kız kardeşi Zeliha. Yusuf bana çok anlattı seni. Senin çok fotoğraf var Yusuf'ta."

Zeliha gülümseyerek eğilip zorlukla "hoşgeldin" diyebildi. Yusuf'un yüzüne ise hiç bakamadı. Gözleri gene öyle koyu, karanlık mı? Bakışları gene öyle sıcak mı? Alnı gene öyle geniş ve sakin mi? Göremedi. Ona da usulca "hoşgeldin" dedi. Ve sırtını dönüp hızla odadan çıktı. Mutfağa girdiğinde yüreğinin çarpıntısından bir an öleceğini sandı. Gene bir bardak su doldurdu ve yavaş yavaş yudumladı. Yere oturmuş, büyükçe sinideki tabaklara yemekleri doldurmakla meşgul olan kaynanası başını Zeliha'dan yana çevirdi. Gözleri nemlenmişti yaşlı kadının. Zeliha ona doğru yürüdü yanına çömeldi.

"ana, ana güzel anam benim. Ölmek isterim şimdi. Ölmek ne zormuş, niye niye ölmüyorum ben, hala niye yaşarım. Bu günü de gördüm daha niye yaşarım?" iki kadın sarıldılar birbirlerine. Kaynanası bir an gerilere çok gerilere gitti. Zeliha oluverdi bir an. Biri karnında biri kucağında asker yolu bekleyen gelin oluverdi. O geline acıdı içi, o gelin için yaşları dökülmeye başladı. Zeliha ise sadece "ne zormuş, ne zormuş" diye fısıldıyordu. Küçük kaynının gürültüyle içeri girseydi ikiside acılarının koynunda, orada belki saatleri belkide günleri geçireceklerdi. Acının beşiğinde sallanmak gerçeklerin önünde yürümekten daha kolaydı.

"Yahu herkes acından öldü, siz burada ne yapıyorsunuz böyle" diye çıktı kaynı. Usulca ayrıldılar birbirlerinden. Konuşmaydan aceleyle sofrayı kurmaya koyuldular. Evet herkes açtı....

Bütün gün bakışları bir kez bile Yusuf'un bakışlarına değmedi. Yusuf kaçtı, kendisi kaçtı. Ne çabuk akşam oluvermişti. Akşam yemeğinin ardından bahçede çaylar içilirken Zeliha mutfakta son kirli tabağda yıkamış, ellerini göğsüne bağlamış, öylece durmaktaydı. Yusuf'a doyasıya, yüzünün her noktasını içine sindire sindire bakmak, ona olan özlemine hiç değilse böyle gidermek istiyordu. Ama cesaret edememişti.

Neden, niçin diye sordu kendi kendine. Renata'mıydı korktuğu? Biraz o idi, ama asıl korktuğu şey başkaydı. Ya Yusuf'un gözlerinde o eski bakışları bulamazsa, ya Yusufu bulamazsa diye korkuyordu. Sessiz adımlarla salona çıktı. Yavaşça pencereye yaklaştı. Renata getirdiği bir iki parça hediyeyi dağıtıyordu. Ev halkı sırasıyla teşekkür edip elini sıkıyordu Renata'nın. Birden Yusuf'un gözleriyle karşılaştı gözleri. Kalbinin atışları hızlandı, kalbi göğüs kafesinden dışarıya fırlayacakmış gibi hızla atmaya başladı. Bütün vücudunu bir sıcaklık kapladı. Gözleri kararırken Yusuf'un ayağa kalkıp içeriye, kendisine doğru yürüdüğünü gördü. Bir yandan bayılmamaya çalışırken bir yandan da mutfağa doğru yürümek istedi. Yusuf "Zeliha dur" deyip elini omuzuna değdirdiğinde çoktan başılmıştı. Gözlerini açtığı anda başını Yusuf'un dizinde ellerini de saçlarında gezinirken buldu. Herkes başına toplanmıştı. Kaynanası "sıcak çarptı kıza" derken suç işlemişcesine etrafına bakındı. Renata'da dahil kayınları ve kayınbabası "öyle" dercesine başlarıyla onayladılar. Zeliha doğrulmak istedi. Yusuf bir yana kayınbabasından çok utanmıştı. Kayınbabasıda durumu anlamış "ben bir kahveye uğrayayım" deyip arkasını dönüp bahçe kapısına yönelmişti. O arada Yusuf Zeliha'nın yüreğine işleyen yumuşak, şevkatli sesiyle "kalkma Zeliha uzan biraz daha" dedi. İşte o an Zeliha Yusuf'un gözlerinin içinde kayboluverdi. Evet bu onun Yusuf'uydu. Bu sevdiği Yusuf'tu. Bu ses, bu gözler, bu bakış herşeyiyle Zeliha'nın. Varsın Alman Renata ile onun yatağında yatsın, varsın gavur karısı Zeliha'yı Yusuf'un bacısı bilsin. Zeliha bir bakışta, bir dokunuşta Yusuf'una kavuşmuştu.

"Hadi Renata uyumadan önce bizde sana köyü gezdirelim biraz" kaynının bu teklifine Renata

"ben buna çok sevinirim" diye cevapladı. Yusuf bakışlarını Zeliha'dan ayırmadan "ben de, Zeliha biraz kendine gelsin, birlikte amcalara bir uğrayacağım. Renata "geç olmadı mı Yusuf, yarın birlikte giderdik" deyince kaynanası atıldı.

"Yarın onlar Adıyaman'a gidecekler. Birazdan Zeliha ile bir uğrayıversinler. Renata sen sonra gidersen", "Pekala" dedi. Renata gidip Yusuf'un yanına bir öpücük kondurdu. "birazdan görüşmek üzere" deyip kayınlarıyla birlikte çıkıp gittiler. Kaynanası gelip Yusuf'un başını öptü. "size hayırlı geceler, bende uyuyacağım artık "derken yerinden doğrulmaya çalışan Zeliha'yı eliyle itekledi hafifçe "biraz daha dinlen sonrada çocuklara giderseniz" dedi ve bunları söylerken vicdanını bir olsun rahatlattığının farkında olarak hafifçe gülümsedi Zeliha'ya.

Anası içeri girdikten sonra Yusuf deli gibi öpmeye başladı Zeliha'yı. Öpüyor, öpüyor, sadece öpüyordu. Zeliha her öpüşte Yusuf'un bakışlarını yakalamaya çalışıyor, Yusuf'una böylece doymak istiyordu. Yusuf elinden tutup "gavur kadın " için hazırladığı yatağa Zeliha'yı götürürken, ne zamanın, ne mekanın, ne de onlar dışında yaşayanların hükmü kalmamıştı, herşey durmuştu sanki. Bir tek Zeliha ve Yusuf'un soluğu dışında.

Dakikalar sonra Zeliha'nın saçlarını öpüp koklayarak mırıldandı. Yusuf "hadi kalk çocuklara gidelim." Giyinip kalktılar. Bahçe kapısından çıkarlarken odasının penceresinin arkasında kaynanası bir yandan gözleriyle onları takip ederken, bir yandan da ellerini havaya açmış dualar ediyordu. Yusuf'u için, Yusuf'unun yavruları için, Zeliha için.

Yusuf'a ve Reneta odalarına çekilmiş, odanın birine erkeklere yataklar yapılmış, birine de Zeliha ile kaynanasına. Gel gör ki kaynanası çoktan horlamaya başlamış. Ancak Zeliha'nın gözlerine uyku bir türlü girmiyordu. Akli fikri Yusuf'taydı. Birden bire kaldıkları odadan Renata'nın hafiften gelen gülümsemelerini duydu.

Yatağından usulca kalktı. Ayaklarının ucuna basarak odanın kapısına yaklaştı. İçeriden gelen sesler arasından Yusuf'un arada bir Renata'nın gülüşlerine "yavaş ol" deyişini duyabiliyordu. Dünya başına yıkılmış gibiydi. Hızla kaynanasının yanına döndü. Derin bir uykuya dalmış olan kadını sarsmaya başladı. Bir yandan da Kürtçe söyleniyordu. "Hayır olmuyor, çok zor, çok zor, uyan ana çok zor, olmuyor ana" yaşlı kadın gözlerini açtı. Zeliha'yı o halde görünce korktu.

"Ya Allah Bismillah. Delirdin mi Zeliha, ne oldu kurban?" sorusunu Zeliha soluk soluğa cevapladı. "Ben babamgillere çocukların yanına gideceğim ana, yapamadım. Yusuf Alman karısının koynunda. Çok zarmuş ana. Ben gideceğim şimdi. Siz birşeyler uydururun. Sabah erkenden amcagille beraber Adıyaman'a gitti deyin. Almanya'ya gittiklerinde de baba gelsin bizi geri getirsin. Yusuf'ada söyle bizi merak etmesin" kaynanasının elini öpüp başına koydu. Başının örtüsünü örttü. Hızla odadan çıkıp dışkapıya yöneldi. Kaynanası uyku sersemliğiyle öylece bakakalmıştı arkasından.

Altı hafta çabucak geçip gitmiş, bu arada Yusuf üç dört kez çocuklarını ve Zeliha'yı görmek için uğramıştı. Her seferinde Zeliha bir bahane uydurup kendisini evin arka bahçesine atmıştı. Alman kadınla karşılaşmamak için doğru düzgün sokağa bile çıkmamıştı. Çocukların peşine annesi ve kızkardeşini salmıştı hep. Zaten duyduklarına göre Yusuf Renata'ya söz verdiği için ona bütün bölgeyi, dört-beş şehrin bütün turistik yöreleri gezdirmiş ve nihayet yola çıkma günü gelip çatmıştı.

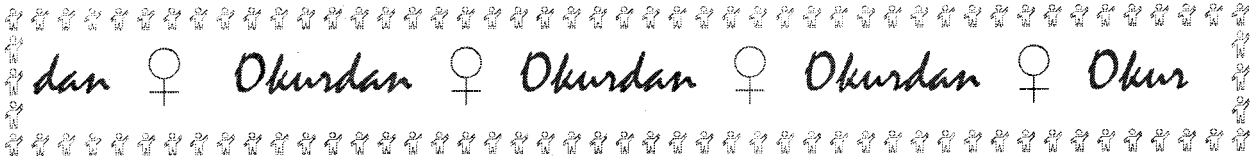
Yusuf avludan içeri girdiğinde Zeliha kızkardeşiyle birlikte ocağa kazanı koymuş, irice bakır leğende çamaşır yıkıyorlardı. Zeliha onu görünce ayağa kalktı. Ellerini uzunca eteğine silip kuruladı. Yusuf suçlu bir bakışla, yavaşça yürüdü ve gelip karşısında durdu.

"Gidiyorum Zeliha. Çocukları dışarıda gördüm. Gidince sana telefon ederim. Şimdi bana diyeceğin birşey var mı?" Zeliha yok der gibi başını öbür yana çevirdi. Yusuf duyulur, duyulmaz bir sesle "Allahaismarladık" dedi. Zeliha'da aynı yavaş tonla "güle güle" diyebilirdi ancak. Yusuf yürüyüp avludan çıktı. Zeliha öylece kalakaldı arkasından.

Kızkardeşi elleri leğenin içinde şaşkın bir suratla sordu.

"Neden Yusuf'a söylemedin? Çok sevinirdi" Zeliha ellerini hafifçe karnına dokundurdu. Gözleriyle, elleri karnının üstünde buluştu. İçinde yeşermeye başlamış hayat sanki Zeliha'nın gözlerine de ölümü getirmişti. Ölü bir bakışla kız kardeşini cevapladı.

"Yusuf telefon ettiğinde söylerim, eğer ederse." Son sözleri sadece kendisinin duyacağı yavaşlıkta söylemişti. Leğenin başına oturdu, ellerini sıcak, sabunlu suya daldırdı...

MERHABA

Yazmanın son derece zor bir iş olduğunu biliyordum. Birgün yazma cesareti bulduğumda gördüm ki yazacak, paylaşacak öyle çok şeyim vardı, kendim bile şaşırardım.

Bu paylaştığım ilk yazımda yabancı bir ülkeye yerleşen bir kadının karşısına çıkan zorluklardan bahsetmek istiyorum.

Daha ülkeye girerken gümrükte dil sorunu ile başlıyor, havaalanından çıktığınızda ise sizi karşılayan yeşillik ve gri gökyüzü yani iklim farklılığı sizi adeta çarpıyor. Öncelikle birkaç gün eş dost ziyaretleri nedeniyle geçen zamanı çok farketmiyorsunuz. Sonra her yeni gelen gibi sizi de alış-veriş için dışarı çıkarıyorlar. İşte o anda yalnızlığınızı ve yabancılığınızı farkediyorsunuz. Korku gelip içinize yerleşiyor. İçinizden bir ses konuşmaya başlıyor, "ya siz bu korkuyu yenip buraya uyum sağlayacaksınız yada bu korkuya esir olacaksınız." diyor.

Benim hikayem ise şöyle başladı: Yurtdışına ilk geldiğimde henüz 21 yaşındaydım. Yeni evli ve aynı zamanda hamileydim. Yani hayata ve başka bir ülkeye yabancıydım. Korkum benden daha güçlü idi. Ve burada kaldığım dokuz ay boyunca uyum sağlayacak hiçbir şey yapamadım.

Çevremde tanıdığım kadınların bunda çok büyük etkisi oldu. Çoğunluğu evde yalnızdılar, hiçbirinin takip ettiği temizlik işleri veya fabrikadaki işleri dışında özel bir uğraşları yoktu. Kitap okumak, eğitim almak, sanatsal ve kültürel faaliyetlere katılmak yerine, hayatlarındaki tek değişiklik olan düğün ve aile ziyaretlerinde bulunmaktı. İçlerinden sıyrılıp aktif yaşama katkıda bulunan, bu zinciri kırmış sosyal bir kadın olabilmek olanaksız görünüyordu. Korkum da çok güçlü olduğundan ülkeye yeniden dönmeye karar verdim.

İkinci gelişimde ise, otuz yaşlarındaydım, iki çocuk annesi, daha deneyimli ama en önemlisi beni bekleyen zorluklardan haberdardım. En

önemlisi korkularımınla savaşıma hazırdım.

Yabancı olmak, müslüman bir ülkeden geliyor olmak, Türk bir erkekle evli olmak, aile içi gelenekler, önyargılar en önemlisi benim için yabancı olanlardı.

Ancak birşeylerden başlamak gerektiğini biliyordum. Bu da ilk yapılması gerekenin dil probleminin aşılmasıydı. Bunun için para ve zamana ihtiyaç vardı. Para içinde çalışmak gerekiyordu.

İş olmadan para yok, parasız dil öğrenemiyorsunuz, dil bilmek iş bulmanın ilk şartı.

Bu sorunlarla boğuşurken ilk deyim hayatınıza yerleşiyor. "TEUFEL KREIS" kısır döngü...

Herkesten hızlı öğrenmek, daha iyi olmak, bunu en kısa sürede başarmak zorundasınız.

Bu acele neden?

Çünkü sorunlar dağ gibi büyümeye başlıyor. Ev kiralamak, evi yaşanır hale getirmek, güncel ihtiyaçlar, doktor, çocukların okulu derken her geçen gün sizi kapasitenizin üzerinde performans sarfetmeye zorluyor. Bunun üzerine birde bildiğiniz doğruları beraber olduğunuz insanlara anlatamamak eklenince daha da zorlaşıyor.

Benim için en zor olanı kendimi anlatabilmektir. Gururla söylemek isterim ki; ben bu yolda emin adımlarla ilerliyorum. Tüm zorluklara rağmen direngen, güçlü ve kararlı olmak gerektiğini artık öğrendim. Bu yüzden daha da güzeli bu hayatın neresinde ve nasıl bir yer edinmem gerektiğini biliyorum. Bunun için hedeflerime ulaşmak için neler yapmam gerektiğini hızla öğreniyorum.

Bir sonra ki yazımda ne gibi olanaklardan yararlanabiliriz, nerelerden, ne gibi yardımlar alabiliriz, herşeyden önemlisi korkularımızla savaşırken nasıl galip gelabiliriz. Onları yenenin yolları.

İşte bunları sizlerle paylaşmak isterim.

Siz kimliğinizi ortaya koymakta kararlı dostlara, bu savaşta bütün yüreğimle başarılar dilerim.

Dostlukla kalın.

O
Y
A
G
Ö
Z

Kovara Buroya Jinên Kurd-Kurdische Frauenzeitschrift

Kurdê li huzûra Xwedê

Di gundekî Kurdistanê da, hinek malên Tirk jî hebûn. Di vî gundî da Kurdekî gelek xizan hebû. Tirkekî dewlemend jî cînarê vî Kurdê feqîr bû. Êvarekî li derîye mala vî Kurdî xistin. Kurdê me rabû derî vekir, li pêş deri çend zilam sekinî bûn.

Ça derîyê malê vebû, ji van zilaman yekî got: "Selamin eleykum birangê hêja. Em rêwî ne û dixwazin îşev li vir bimînin. Gelo tu mevanan xwedî dikî an na?"

Kurdê me got: "Ew çi gilî ye bavê min? Mêvan, mêvanên Xwedê ne. Keremkin, we-rin hundir."

Mêvan ketin hundir û ser pirtik palasên malê

runiştin. Kurdê me yê belangaz ketibû nav tengasîyek mezin. Di mal da ji bo xwarinê tiştêk tune bû. Belê, mêvan mêvanên Xwedê bûn, lê xwarin û vexwarin li ser milê qûla bû.

Mirovê me, di mêjîyê xwe da vir da bir, wir da ani. Lê tu çarekê nedît. Di dawîyê da ji mêvanên xwe îzin xwest û derkete derva. Çû goma cînare xwe yê dewlemend. Bizinekî girt, ani malê û serjêkir.

Kebaniya malê ji bo mêvanan qelîsêrekî baş amade kir û anî pêşîya wan. Piştê şîvê, ketin nav sohbetekî xweşik.

Tirkê dewlemend nihêrî ji baca cînarê wî yê xizan dû derdikeve. Gava hate ber derîyê cînarê xwe, bîhna goşt hate pozê wi. Ecele zivirî çû goma dewara. Heywana jimart. Dît, ku bizinek kêma e. Her tiştî fêmkir. Dûr û dirêj fikirî.

Got: "Ez herim, li derîyê cînarê xwe xim, dibe ku şer û pevçûn çêbe. Ez herim şikyatê dewletê kîm, kes ji bo min nabe şahid. En rind ev e ku ez hesabê xwe li axretê, di huzûra Xwedê da bipirsim."

Belê, wext hat, heşir mîzan bû. Heq û huqûqên qûlan hate pirsîn. Dor hate Kurdê me yê belangaz.

Xwedê ji Kurdê me pirsî: "Te çima bizina cînare xwe dizî?"

Kurdê me got: "Na, ez benî, min bizina kesî ne dizîye. Ka şahid û şuhêdê we heye?" Xwedê hêrsa xwe ani û got: "Tu qala çi dikî? Ez Xwedê me. Ez her tiştî dizanim. Ma ji min çêtir şahid dibe?"

Kurdê me bersiva Xwede wuha da: "Ya Rebêl Alemîn! Di mehkemek da, kesek dikare him hakimî û him jî şahidî bike? Kerema xwe bêje, tu hakim î an şahid î?"

Xwedê di ber vê bersîva giranbuhî piçek sekinî, paşê got: "Ji xwe şahid ne hewce ye. Aha bizina ku te dizîye li ber derî ye. Emê gazîkin û jê bipirsîn. Çi hatîye serê wî, bila ew yek û yek bêje."

Kurdê me xeberdana Xwedê birî û got: "Ez benî, madem bizin sax e û li vira ye, îdî problemek nemaye. Ji kerema xwe bizinê bide Tirkê çavbirçî, bila dev ji min berde."

Adresse: Alte Feuerwache

Gathe 6

42107 Wuppertal

Telefon&Fax: 0202-2831749

Konto Nr:

Stadtsparkasse 926982

BLZ: 300 500 00

